

KalpalatāとAvadānamālāの研究(12) : 25 Abhiniṣkramaṇa、26 Māravidrāvaṇa、27 Śākyotpatti

岡野, 潔
九州大学大学院人文科学研究院 : 教授

<https://hdl.handle.net/2324/6795060>

出版情報 : SOUTH ASIAN CLASSICAL STUDIES. 18, pp.197-300, 2023-07-30. Department of Indology,
Kyushu University
バージョン :
権利関係 :

Kalpalatā と Avadānamālā の研究 (12)
— 25 Abhiniṣkramaṇa、26 Māra vidrāvaṇa、27 Śākyotpatti —

九州大学 岡野 潔

Avadānakalpalatā 第25章～第27章の梵文・蔵訳のテキスト校訂

本論文はカシュミールの詩人クシェーメンドラ Kṣemendra (990?～1066?年) が作った梵文仏教説話集『菩薩アヴァダーナの如意蔓』 Bodhisattvāvadānakalpalatā (以下、Kalpalatā と記す) の中にある3つの章の梵文とその蔵訳のテキスト校訂を行う。3つの章とは、第25章『出離(菩薩の出城・出家)のアヴァダーナ』 Abhiniṣkramaṇāvadāna、第26章『魔を敗走せしめる[降魔の]アヴァダーナ』 Māra vidrāvaṇāvadāna、第27章『釈迦族の起源アヴァダーナ』 Śākyotpattyavadānaである。これらの章は、岩井昌悟博士が指摘したように、梵文『根本説一切有部律破僧事』 Saṃghabhedavastu (SBhV) の中にある釈尊の伝記の記事と大体一致しており、SBhV か、それに近似する文献(『衆許摩訶帝経』の如き)が詩作の種本として用いられたと推測される。

ヴィシュヌ教徒としてアヴァターラ信仰の枠組の中で仏陀を信じるという立場しか許されなかった、仏教を尊ぶこの中世インドの詩人は、Kalpalatā という甚だ浩瀚な作品の創作において、仏教の出家者たちも満足する公正な態度をもって、仏教聖典の権威的な伝承を踏まえながらインド仏教の諸説話を要約する記述を行った。そのことにより、西北インドでも消え滅びつつあった仏教の精神的な遺産を後世に遺そうと努力した。伝記を扱う第25章～第27章の3つの章で、この詩人はアヴァターラ信仰を語る表現は少しも持ち込まず、極めて学者的に、仏教徒たちの伝統に忠実に、釈尊の伝記的な記述を行っていることを確認することが出来る。詩人が取ったこの学問的な態度によって、Kalpalatā という作品はチベットの仏教徒にとっても大切なものになった。

Kalpalatā のこれらの3つの章のテキストについては、重要な先行研究として、J. W. de Jong 1996 と岩井昌悟 2000 の原典批判研究がある。Das 本という editio princeps テキストに対して多数の読みの修正を提案したこの両博士のすぐれた先行研究を踏まえた上で、今回私が梵蔵テキストの再校訂の仕事に踏み切った理由は、チベットのデーブン寺 ('bras spungs) に伝えられてきた貝葉写本が梵文の校訂に利用できるようになったことにある。

これまで諸学者によってなされてきた Das 本の梵文テキストを修正する再校訂の作業において、蔵訳以外に、甚だ重要な役割を果たしてきたのはネパール貝葉梵文写本 A

(Cambridge University Library, Add. 1306) であるが、その写本において欠けている Kalpalatā の第40章までの部分において、研究者が今後梵文の再校訂を進めてゆく時に、この新出のデーブン寺貝葉梵文写本は大いに役立つことになる⁽¹⁾。Kalpalatā の第1章～第40章の作品部分は、その A 写本ばかりか、すべての現存するネパール伝承の梵文写本に欠けているため、その部分の梵文を校訂研究する場合、研究者はこれまで、梵文と蔵訳の両テキストが併記されたバイリンガル本（ダライ・ラマ5世版とデルゲ版）にある、写し誤りを多く含んだ、チベット文字で音写された梵文テキストだけを頼りとせざるを得なかったのである。

デーブン寺保存貝葉写本 C1, C2 の2写本は、チベットで Kalpalatā の蔵訳が Shong ston Rdo rje rgyal mtshan と Lakṣmīkara によって作られるにあたって、その蔵訳作成の目的のために、同時にインドの同じ写本業者から購入されたものようだ。Liu Zhen 2019 での2写本の説明に基づいて、私たちは次のように推測することが出来る。翻訳を決意した Shong ston Rdo rje rgyal mtshan は自らの法施としてインドにこの作品の諸写本を発注した。そのチベットからの注文を受けて2本の写本 C1, C2 が作られた。翻訳には複数の写本を用いるのが原則であるから、その2本は恐らく別々の親写本から複写するように注意されたはずである。こうして新規に作られた C1, C2 のどちらの写本にも Mādhava という名がその写本の筆記者として記されている⁽²⁾。しかし C1 のコロフォンに書かれた写本の筆写年は西暦に直せば1169年であるのに、C2 の方の筆写年は1269年であって、百年も食い違っている。Liu Zhen 2019 (p. 38) の推測では、恐らくどちらの写本も同じ Mādhava という人によって1269年頃に書かれたものであろう。C2 のコロフォンは1269年に新規に書かれた内容だが、C1 のコロフォンの方は、その親写本にあった年号（西暦1169年にあたる）が書かれた古いコロフォンの文をそのまま写して筆記者の名前の所だけを Mādhava と書き変えて出来たのではないかと推測される。こうして1269年頃に同時に作られた2写本がチベットに納品され、複数の写本が集まると⁽³⁾、恐らくその後の5年間か、遅くともその10年以内に、つまり1275年か1280年頃までに⁽⁴⁾、Kalpalatā の蔵訳全部が出来上がったと考えられる。このように1269年の写本購入から

---

1. 私は岡野2019で Kalpalatā 第84章の校訂を行ったが、その時に私は初めてデーブン寺の2写本の画像を利用し、それらの写本がもつ校訂での有用性を確認した。その論文で C1, C2 に対して、Br1, Br2 という略号を用いたが、今回、その略号を変更した。

2. C1, C2 の字は似ているが、同一人物が同じ頃書いたと断定するには尚早で、更なる吟味が必要である。Mādhava の一族が梵文写本複写の仕事を請け負い、筆写工房を営んでいる場合、同じ姓を記している可能性もあろう。

3. Mādhava の2写本と同じ頃かその前に、別の写本の入手がなされていた可能性もある。

4. Liu Zhen 2019, p. 33, note 3 を参照。Straube, Dimitrov など諸学者の意見がまとめられている。

始まって1270年代に蔵訳の完成に至る一連の仕事の流れがあったと、無理なく推測できる。そして蔵訳の作成後もそれらの写本がずっと保存されて、Ta'i si tu byang chub rgyal mtshan (1392-1364年)の後援で1360年頃に蔵訳の校定が行われた時、またその後 Zha lu lotsāva Chos skyong bzang po (1441-1528年)が最初のバイリンガル本の蔵字音写の梵文テキスト（現存しない）を準備した時、また恐らくダライ・ラマ5世木版印刷版(1664-1665年)が準備された時にも、それらの梵文写本のどれかが参照され、利用されたのであろう。

実際、C1写本と蔵字音写梵文を付き合わせて比較してみると、両者の間で同じ誤った読みが見つかることが少なくない。C1が蔵字音写梵文の作成の際に参照された梵文写本の一つであったことは、ほぼ間違いが無いように思う。

さてC2の写本は Kalpalatā の第1章冒頭から第47章末までの作品部分が無く、その第1葉が第48章の第1詩節から始まっている。そのため、今回校訂を行う第25章～第27章に関していえば、C1の1写本しか使えない⁵⁾。C2にこれらの章が無いことは大変残念であるが、しかし一本でも梵文の古写本があれば、ネパール梵文写本のすべてに欠けている Kalpalatā の第1章～第40章の作品部分における梵文テキスト校訂の精度を大きく引き上げることが可能である。その貴重なC1の写本の画像を海外の友人たちの好意により見ることが出来たことが、今回あえて私が3つの章の梵文の再校訂を企てたことの最大の動機である。これらの章に対して、蔵訳とデルゲ版の蔵字音写の梵文とを手が

---

5. Kalpalatā の蔵字音写の梵文テキストはデーブン寺発見のC1とC2の両方の梵文写本を利用して作られたと考えてよいと思うが、しかしチベットにはその2本以外にも、別に梵文写本があったはずだと推測できる。C1には字の欠損や書き誤りが相当あるので、蔵字音写の梵文テキストを作成したチベット僧はその梵文の中の字の欠損や誤りに気づけば、必ず別の写本を参照せざるを得なかったはずであるが、その別の写本とはC2ではありえないのである。なぜならC2の写本には第1章～第47章の部分が無く、しかもその写本はもともと第48章から始まる写本として書かれたものである。長い作品を筆写する場合、一つに束ねることが出来ないほど写本が厚くならないよう、前半と後半の半分ずつ独立させて写本を作ることがよくあるから、C2は第48章から始まるその後半部の写本だったのであろう。それ故、C2以外に、恐らく作品前半部の写本として、別の写本——それを仮に「*C2前半」と名付けよう——がチベットに存在していて、蔵字音写梵文の作成は、少なくとも第1章～第47章の作品の前半部分については、C1とその「*C2前半」の、両方の梵本を見比べながら行われたのではないか。ただしそれ以外に、別の梵文写本(*C3)がチベットにあった可能性もある。もしC1だけを用いたならば、時々C1よりも正しい読みを示すような現存する蔵字音写梵文を作ることは不可能である。このように考えると、たとえC1という完本の写本が現存していても、「*C2前半」か、または別の梵文写本*C3のほうの読みを今に伝えている可能性があるものとしての蔵字音写梵文テキストは、梵文校訂の上でなお重要な価値を有しており、我々は絶えずきちんと参照する必要がある。そのため、本論文では Kalpalatā のすべての詩節において、蔵字音写梵文テキストを梵文として読みやすいような形にローマ字転写して挙げることにした。

りに J. W. de Jong 博士と岩井昌悟博士がなされた原典批判としての先行研究は、今回の再校訂において私が C1 を読むにあたって非常に参考になった。両博士が苦労してなされた Das 本テキスト修正の仕事に深く感謝する。

私は 2 年前から SBhV などの有部系仏伝の伝承の固有性に強く関心をもち、そのために Kalpalatā の中にあるこれらの仏伝の章の検討に着手した。Kalpalatā の作者は SBhV (の一つのリセンション) の記事を主要な源泉資料として用いて⁶⁾、これらの釈迦牟尼の伝記的な内容をもつ 3 つの章を一セットのものとして作ったに違いない。

以下、Kalpalatā の第 25 章・第 26 章・第 27 章の全詩節について、詩節ごとに、最初に私が校訂した梵文テキストを挙げ、その次に梵蔵バイリンガル本、即ちデルゲ版 D とドライ・ラマ 5 世版 T にあるチベット文字で音写された梵文テキスト⁷⁾のローマ字転写

---

6. これらの章を作る時に詩人が基づいた資料の伝承が、R. Gnoli が校訂したギルギット写本の SBhV のテキスト伝承とあちこちで微妙に細部が違っていたことを想定することは必要であろう。例えば、Kalpalatā 第 27 章第 26 詩節に出てくる *bhadrālin* と *vaiśālya* の名は、SBhV (I, 32) ではそれぞれ *bhāddālin* と *śaivala* という微妙に違う名前前で伝えられている。岩井 2000 は SBhV との内容的相違の例として、菩薩誕生後の地震と三十二相の表現の、二つを指摘した (37-47 頁)。

7. このチベット文字で音写された梵文を見ると、梵字の読解によほど習熟した人物でなければ出来ないほどの高い正確さで写本からの音写が無誤謬になされているかと思うと、別の箇所では、梵字への無知を示す様な単純な字の認識の誤り (例えば *pa* と *sa* の字の取り違いなど) なども生じている。そのため現存する蔵字音写の梵文からは、学識と無知が奇妙に混在しているような印象を受ける。この奇妙さは、最初に学識あるインド僧がほぼ正確に字を読み取って作った梵文転写の下書きを、次に梵文をよく知らない別のチベット人の作業者が不正確に写し取った結果かも知れないが、事情はよくわからない。デルゲ版 (開版 1730-1733 年) の蔵字梵文はドライ・ラマ 5 世版 (1664-1665 年) よりも梵文の転写ミスが増えているが、それとよく一致している。両者が示す梵文音写はもともと共通の古い音写原稿から派生したものらしく、時に (稀に) デルゲ版の方が 5 世版より梵語としての読みが正しいということも起こるのはそのせいであろう。— ここでついでに記しておく、5 世版でもデルゲ版でも、蔵字音写の梵文で、字に本来あるべき *virāma* 記号が省かれて記されていることがよくある。その *virāma* の省略という現象は、文末が子音で終わっている場合にその文末の最後の字において頻繁に起こるが、時々、文中においてもそれが起きる。その現象が生じる箇所の綴りは *bhūt* とか *yat* とか *nāt* とか *vet* とか *min* の様に、子音 + 母音の次に歯音で終わる場合が多く、音のパターンがほぼ決まっているため、実際には *virāma* 記号をいちいち字に付けなくてもその判断に差し支えなかったと考えられる。それ故、蔵字音写文の筆記者はいちいち字に *virāma* を付けずにすませることが多かったのであろう。私は本論文では、蔵字音写梵文をローマ字化する作業において字に「本来あるべき *virāma* 記号が省略されている」と明らかに判断できる場合、あえて字の母音が抜けたかたちに変えてローマ字化した。 *virāma* がいないからといって機械的にそのままローマ字転写はしなかった。これは私が岩井博士の仕事から教えられた点の一つである。

を挙げ、三番目に Kalpalatā の蔵訳の 5 つの版 — 即ち上述の D と T のほか、北京版 Q とナルタン版 N とガンデン版 G — を用いて校定した蔵訳テキストを挙げる⁸⁾。

略号⁹⁾

C1	a Skt. Ms. found at Drepung ('bras spungs) Monastery. (Cf. Liu Zhen 2019)
D	Derge Tanjur No. 4155 (Skt. & Tib. bilingual edition of Kalpalatā)
Das	Das & Vidyābhūṣana 1888-1918 (editio princeps of Kalpalatā)
de Jong	emendations by J. W. de Jong 1996
G	Ganden "Golden" Tanjur No. 3658 (Tib. text only)
Iwai	emendations by 岩井昌悟 Iwai Shogo 2000
Kalpalatā	<i>Bodhisattvāvadānakalpalatā</i> by Kṣemendra
N	Narthaṅg Tanjur No. 4444 (Tib. text only)
SBhV	<i>Samghabhedavastu</i> (Gnoli 1977-1978, Skt. edition)
T	Blockprint, Tohoku No. 7034 (the Fifth Dalai Lama's bilingual edition)
Q	Peking Tanjur No. 5655 (Tib. text only)

8. 蔵訳の校訂にあたって、もし GNQ 系の読みと DT の読みが違って、しかもどちらも間違いでなく、同等の価値があると認められる場合、GNQ の読みを DT の読みより優先すべきだという意見もあるだろう。だがその方針を私は採らず、折衷的な態度を取った。

9. 私が本論文で使用した略号は従来どおり、ほぼ Straube (2006) に従っている。D はデルゲ (梵蔵併記) ; Q は北京; N はナルタン; G はガンデン (金写) ; T はダライ・ラマ 5 世木版印刷版 (梵蔵併記) など。『中華大蔵経』丹殊爾も利用したが、そこに挙げられた蔵訳諸版の異読の情報に頼らず、出来るだけ元のそれぞれの版を調べ直した。チョーネ版 (梵蔵併記) はデルゲ版からの派生なので今回も見なかった。— 本論文を含めて、私がふだん写本伝承上の本文の状態を表現するため使用している記号は、以下の①~⑱に記すとおりである：① < > は欠落を埋めるため校定者が補った字；② { } は写経生が削除記号などを付して削除した字；③ [...] は写本の読めない字で、点 2 つが 1 字 akṣara にあたる；④ [a] は字が部分的に読める (. の所は不明だが a はほぼ読める) ことを示す；⑤ [k] は明瞭ではないが k として読めることを示す；⑥ k_~ は virāma 符号付きの ka 字たることを示す；⑦ °ka は ka 字の前にある語や綴りの記述が校定者によって省略されたことを示す；⑧ ka° は ka 字の後に続く語や綴りが省略されたことを示す；⑨ * はそのアステリスクの印を語頭に付けた語が推測の読みであることを示す；⑩ e.c. は校定者の推測に基づく訂正 (ex coniectura の略)；⑪ corr. は推測とはいえない、容易になしうる校定者の軽度な訂正；⑫ C1(ante corr.) は C1 写本において写経生が書き直す前に書いた古い読み (ante correctionem の略)；⑬ C1(post corr.) は C1 写本において写経生が書き直した後の読み (post correctionem の略)；⑭ C1(marg.) は C1 写本の余白に記された読み；⑮ C1(post corr. marg.) は C1 写本の余白に本文への修正として記された読み；⑯ (metre!) は「韻律に注意」を示す；⑰ ≡ は「イコール (同一) に近い。実質的に同じ」というニュアンスで使っている記号；⑱ (=Das) は「その読みは Das 本でも同じ」を意味する。

25 Abhiniṣkramaṇāvadāna

[Chp. 25] Das, Vol. 1, pp. 662-711 (as Chp. 24)⁽¹⁰⁾. de Jong, pp. 57-64. Iwai, pp. 120-191.

Skt. Ms.: C1 89a2-95b6.

D: skyes rabs, Ke 208a3-224b2. Q: mdo, Ke 115a2-122b6. N: mdo, Ge 101b3-109a1.

G: mdo, Ge 138a4-149b3. T: 190a3-204a6.

tapati sakalalokālokaṣargāya bhānuḥ
paramam amṛtavṛṣṭyai pūrṇatām eti candraḥ /
iyati jagati pūjyaṃ janma grḥṇāti kaścid
vipulakuśalasetuḥ sattvasaṃtāraṇāya // 25.1 //

1a tapati] C1; ta pa ti T; 'od zer 'gyed (= Skt. *tapati); hasati Das || sakala°] (= Das) ≡ sa ka la T; saphala C1; mtha' dag (= Skt. *sakala).

1b paramam amṛ°] (= Das) ≡ pa ra ma ma mṛ T; bdud rtsi'i char mchog (= Skt. *paramam amṛta-?); paramamṛ° C1.

1d sattva°] (= Das) ≡ sa tva T, confirmed by Tib. 'gro bar (= Skt. *sattva); om. sattva C1.

/ {D208a5, T190a3} ta pa ti sa ka la lo kā lo ka sa rgā ya bhā nuḥ
pa ra ma ma mṛ ta bṛṣṭyai pūrṇa ta me ti candraḥ /
/ i ya ti ja ga ti pū jyam janma gr ḥṇā ti (ka T; ga D)ścid-
bi pu la ku śa la se tuḥ sa tva saṃtā ra ṇā ya /

Metre: Mālinī.

/ mtha' dag 'jig rten snang ba spro slad nyi ma 'od zer 'gyed /
/ bdud rtsi'i char mchog dbab slad zla ba rdzogs pa nyid du 'gro /
/ sems can bsgral ba'i slad du dge ba'i zam stegs chen po ni /
/ kha cig 'di snyed 'gro bar bsngags par 'os pa'i skye ba 'dzin /

1a 'od zer] DGT; gzer NQ (also possible). **1d** 'di snyed] GNQ; 'di snyad DT.

purā śuddhodanaḥ śrīmān rājā śākyapure 'bhavat /
yaśaḥśaśāṅkajanakaḥ sudhāsindhur ivāparaḥ // 25.2 //

10. Das 本では章の数字が変更され、本来の第11章～第49章を第10章～第48章とする。

/ pu rā śuddho da naḥ śrī mān rā ja {D208b} śākya pu re bha bat /
 / ya śa śa śāṅka ja na kaḥ su dhā sindhu ri {T190b} bā pa raḥ /
 / shākya'i grong khyer dag tu sngon // rgyal po dpal ldan zas gtsang byung /
 / grags pa'i ri bong can bskyed pa // bdud rtsi'i chu gter gzhan pa bzhin /
2b po dpal] DGQT; po dags N.
2c pa'i ri] DT; pa ri GNQ || bskyed pa] DGQT; bskyed po N.

khalasaktā svabhāvena lakṣmīr guṇigaṇārpitā /
 āścaryakāriṇā yena kṛtā satpakṣapātinī // 25.3 //

3a khalasaktā] C1; kha la saktā T; khalāsaktā Das.

/ kha la saktā sva bhā be na lakṣmī (rgu T; ru D) ṇi ga ṇār(ppi T; bbi D) tā /
 / āścarya kā ri (ṇa D; na T) ye ṇa kṛ tā satpa kṣa pā ti nī /
 / ngo bos mi bsrun la chags dpal // ngo mtshar byed pa su zhis gis /
 / yon tan ldan pa'i tshogs la gtad // dam pa'i phyogs su lhung bar byas /
3a bsrun] DT; srun GNQ (also possible) || chags dpal] DT; chags pa GNQ.
3b byed] DGQT; byod N.   **3d** phyogs su lhung] DT; phyogs la ltung GNQ (also possible).

adyāpy akhiladiktīrthavanasaktair vivekibhiḥ /
 yaśobhiḥ śucibhir yasya munivratam ivohyate // 25.4 //

4b °vanasaktair] C1; ba na saktair T; °vanāsaktair Das.

/ a dyā pya khi la diktīrtha ba na saktairbbi be ke bhiḥ /
 / ya śo bhiḥ śo ci bhārya sya mu ni bra ta mi bo jya te /
 / da Ita'ang ma lus phyogs dang ngogs // nags su chags shing dben ldan pa /
 / gang gi grags pa rnam dag pas // thub pa'i brtul zhugs blangs pa bzhin /
4a ngogs] DGQT; dogs N.   **4b** nags] DT; gnas GNQ.

syām ahaṃ buddhamātetī purāpraṇidhitaḥ kila /
 viśvakarmasutā martyam ājagāmāmaladyutiḥ // 25.5 //

5a buddhamā°] C1; buddha mā T; sangs rgyas ma (= Skt. *buddhamātā); śuddhamā° Das.

5b kila] corr. (= Das); kilaḥ C1; ki laḥ T.

5c °sutā] C1, confirmed by Tib. bu mo (= Skt. *sutā); °su ta T; °suto Das.

/ syā ma haṃ buddha mā te ti pu rā pra ṇi dhi taḥ ki laḥ /
 / bi śva karma su ta martya mā ja gā mā ma la dyu tiḥ /
 / sangs rgyas ma ru bdag gyur cig / ces pa'i smon lam sngon btab pas /
 / dri med mdzes par mi yul 'ongs // bi shva karma'i bu mo lo /

5b btab pas] DT; btab pa GNQ.

kīrtiḥ satpuruṣasyeva tasyābhūd vallabhā param /
mahāmāyābhīdhā devī candrasyeveva kumudvatī // 25.6 //

/ kīrtiḥ satpu ru ṣa sya ba tasyā bhūballa bhā pa raṃ /

/ ma hā mā yā bhi (dha T; rha D) de bī candra sye ba ku mudba tī /

/ skyes bu dam pa'i grags pa bzhin // lha mo sgyu 'phrul che zhes pa /

/ de yi yid 'ong mchog tu gyur // zla ba'i ku mud ldan pa bzhin /

sāpaśyad dantiṇaṃ śvetaṃ svapne kuṣṣau viḥāyasā /
gatim ārohaṇaṃ śaile praṇatiṃ ca mahājanāt // 25.7 //

7c gatim] C1; ga ti m T; gatam Das.

/ sā pa śyaddanti naṃ śve taṃ svapne kuṣṣau bi hā yā sā /

/ ga ti mā ro ha na śai lo pra ṇa tiṅca ma hā ja nat /

/ de yis rmi lam dku nang na // glang po dkar dang mkha' la 'gro /

/ ri bo 'dzeg dang skye bo ni // chen pos rab tu 'dud pa mthong /

7a de yis] GNQ; de yi DT.

atrāntare bodhisattvas tuṣitatrīdaśālayāt /
garbhaṃ tasyāḥ samāpede svayaṃ lokānukampayā // 25.8 //

8b tuṣitatrīdaśā°] C1; tu ṣi te tri da śā T; tuṣitāt trīdaśā° Das.

/ a trānta re bo dhi satva stu ṣi te tri da śā la yāt /

/ garbhaṃ ta syāḥ {D209a} sa mā pa de sva yaṃ lo kā nu kampa yā /

/ skabs der byang chub sems dpa' ni // rang nyid 'jig rten la brtse bas /

/ dga' ldan lha yi gnas dag las // de yi lhums su yang dag byon /

8b brtse] GNQT; D brtsi.   8d lhums] DT; lhums GNQ.

vahantī bodhisattvaṃ sā *garbhe bhuvananandanam /
induṃ dugdhābdhīveleva babhūva pāṇḍuradyutiḥ // 25.9 //

9b *garbhe bhuvana°] ex conī (= Das); garbhabhuvana° C1 (metre!); garbha bhū ba na T.

9c induṃ dugdhā°] C1 (= Das); indu dugdhā T.

9d babhūva] (= Das) = ba bhū ba T; babhūvā C1.

/ ba hantī bo dhi sa tvaṃ sā garbha bhū ba na nanda naṃ /

/ indu dugdhā bi be le ba ba bhū ba pāṇḍa ra dyu tiḥ /

/ 'jig rten dga' byed byang chub sems // de yis lhums su bzung ba ni /

/ 'o mtsho'i rlabs kyis zla ba bzhin // dkar ba'i 'od dang ldan par gyur /

9b lhums] DGNT; lhums Q.   **9c** kyis] GNQ; kyis DT.

ikṣvākuraṅjavamaṅsyena tena garbhasthitena sā /

bhūr nidhānavatīvābhūd bhavyalakṣaṅalakṣitā // 25.10 //

/ {T191a} i kṣvā ku rā ja baṅ sye na te na garbhā sthi te na sā /

/ bhunni dha na ba tī bā bhū(rbha D; bha T)bya la kṣa ṅa la kṣi tī /

/ bu ram shing skyes rgyal po'i brgyud // de ni lhums na gnas pas de /

/ gter dang ldan pa'i sa gzhi bzhin // dge ba'i mtshan nyid kyis mtshon gyur /

10a brgyud] DT; rgyud GNQ (also possible).   **10b** pas de] DT; pa de GNQ.

babhūva dohadasyā dānapuṅyamayodayaḥ /

aṅkure 'py avisaṅvādi sahaḅārasya saurabham // 25.11 //

/ ba bhu ba do ha dasta syā dā na pu ṅya ma yo da yaḥ /

/ aṅ ku re sya bi saṅ bā di sa ha kā ra sya sau ra bhaṅ /

/ de yi sred pa byung gyur pa // sbyin pa'i bsod nams rang bzhin skyes /

/ sa ha ka ra'i dri bzang ni // sol ba la yang slu ba min /

11d slu] DT; bslu GNQ. — Note: sol ba la yang = *aṅgāre 'py? (Iwai's guess)

atha kālena saṅpūrṅaṅ sā lumbinivane sthitā /

asūta tanayaṅ devī divākaram ivāditiḥ // 25.12 //

12b lumbinivane] C1; lumbi ni ba ne T; lumbinivane Das.

/ a tha kā le na saṅ purṅaṅ sā lumbi ni ba ne sthi tā /

/ a sū ta ta na yande bī di bā ka ra mi bā di tiḥ /

/ de nas dus kyis yang dag rdzogs // lum bi ni yi nags gnas pa'i /

/ lha mo de la sras bltams te / a di ti las nyin byed bzhin /

12b lum bi] GNQT; lumbi D.   **12d** a di ti las nyin] DT; di ti las ni nyin GNQ.

mātur garbha*malāspraḅḅaḅ kuḅḅiḅ bhittvā sa nirgataḅ /

tāḅ cakre 'tha svabhāvena svasthāḅḅiḅ viḅatavyathāḅ // 25.13 //

13a °*malāspraḅḅaḅ] ex con; °malāspraḅḅa C1; ma lā spraḅḅaḅ T; °malāspraḅḅaḅ Das.

13d svasthāḅḅiḅ] corr. (= Das); svasthāḅḅi C1; sva sthāḅḅi T.

/ mā turgga rbha ma lā spraḅḅaḅ kuḅḅiḅ bhi tvā sa nirgga taḅ /

/ tāḅca kre tha sva bhā be na sva sthāḅḅiḅ gi bi ga ta bye thāḅḅi /

/ ma yi mngal gyi dri ma yis // ma reg de yis dku brtol byung /

/ de nas de yang rang bzhin gyis // gdung bral lus ni rnal gnas gyur /

13b de yis] GNQ; de yi DT || byung] DT; byon GNQ (also possible).

13c de yang] GNQ; de yi DT.   **13d** gdung] DT; rdul GNQ.

nirgacchann eva ruddho 'sau balajijñāsayā kṣaṇam /

śakreṇa vajrasārāṅgas tasyāśakyatvam āyayau // 25.14 //

14d tasy*āśakyatvam] ex conī (= Das); ta syāṃ śākya tva m T; tasyāśakyam C1; nus med nyid du (= Skt. *āśakyatvam).

/ nirgga cchanne ba ruddho sau ba la ji jñā sa yā kṣa ṇam /

/ śa kre ṇa bajra sā rāṃ gasta syāṃ śākya tva mā {D209b} ya yau /

/ phyir byung nyid na brgya byin gyis // stobs shes 'dod nas skad cig ni /

/ rdo rje snying po'i sku de bzung // de ni nus med nyid du gyur /

jātamātraḥ śīśur gatvā svayaṃ saptapadāni saḥ /

diśo vilokayann ūce suvyaktākṣarayā girā // // **adbhutaḥ** // 25.15 //

15a jātamātraḥ] corr. (= Das); jā tā mā traḥ T; jātamātra C1; bltams pa tsam gyis (= Skt. *jātamātra).

/ jā tā mā traḥ śī śurrga tvā sva yaṃ sapta pa dā ni saḥ /

/ (di T; de D) śa bi lo ka yannu ce su bya ktā kṣa ra yā gi rā /

/ bltams pa tsam gyis khye'u de // rang gis gom pa bdun phyin nas /

/ yi ge rab gsal tshig gis ni // phyogs su rnam par gzigs shing smras /

15a bltams] DGNT; bltam Q.

15b rang gis] GNQ; rang gi DT || gom] DGN; goms QT.

iyam me nirvṛtiḥ pūrvā matir lokeṣu dakṣiṇā |

paścimā jātir apy eṣā saṃsārād iyam uttarā // 25.16 //

16a iyam me nirvṛtiḥ] = iyam me nirvṛtiḥ C1; i yaṃ me nirvṛttaḥ T; iyam nirvṛtiḥ Das.

16ab pūrvā matir] = pūrvā matir C1; pūrbā ma ti T; pūrvā ca gatir Das.

/ i yaṃ me nirvṛttaḥ pūrbā ma ti lo ke ṣu dakṣi ṇāḥ /

/ paścī mā jā ti ra pye śā saṃ sā rā di ya mutta rā /

/ 'di ni bdag gi myang 'das shar // 'jig rten blo gros rjes mthun lho /

/ 'di yang skye ba'i mtha' dang nub // 'di ni 'khor ba dag las byang /

iti tasya bruvāṇasya pṛthivī samakampata /

tam asahyabalaṃ dhartum aśakteva jagadgurum // 25.17 //

17c asahyabalaṃ] C1; a sa kṣa ba laṃ T; mi bzad stobs GNQ (= Skt. *asahyabala); akṣayabalaṃ Das. — Note: Das's conjecture *akṣayabalaṃ relies on Tib. mi zad stobs DT (= Skt. *akṣaya-bala). This difference of word between GNQ and DT means whether it is the pre-revision reading or the post-revision reading.

{T191b} e ti ta sya bru bā ṇa sya pṛ thi bī sa ma kampa ta /
/ ta ma sa kṣa ba laṃ dhārttu ma śakte ba ja gadgu ruṃ /
/ de skad de yis brjod pa na // sa ni kun tu 'dar gyur te /
/ 'gro ba'i bla ma mi bzad stobs // de ni gzung bar mad nus bzhin /
17c mi bzad] GNQ; mi zad DT.

17d de ni gzung bar ma nus] DT; de gzung bar ni mi nus GNQ.

*chattraṃ tasya yaśaḥśubhraṃ sattvasmerāṃ sacāmaram /
vyomāmbudhārādhautasya jagṛhus tatra devatāḥ // 25.18 //

18a *chattraṃ] ex conī (= Das), inferred from Tib. gdugs (= Skt. *chattra); indran C1; indraṃ T.

18d tatra devatāḥ] C1; ta tra de ba tāḥ T; tasya devatāḥ Das.

/ indraṃ ta sya ya śaḥ śu bhraṃ sa tva sme raṃ sa cā ma raṃ /
/ byo mā mbā dhā ra dhau ta sya ja gṛ husta tra de ba tāḥ /
/ mkha' yi chu rgyun gyis bkru pa // de yi grags pa dkar ba'i gdugs /
/ snying stobs 'dzum pa'i rnga yab bcas // der ni lha rnam dag gis bzung /

18b dkar] DT; dka' GNQ.

18c dzum] DT; 'dzum GNQ.

asminn avasare pṛṣṭaḥ *svasreyeṇāsītābhidhaḥ /
nāradena prabhāṃ dṛṣṭvā kiṣkindhādrīsthito munīḥ // 25.19 //

19b *svasreyeṇā°] ex conī (= Das), inferred from Tib. tsha bo (= Skt. *svasreya); svaḥ śreyeṇā° C1; svaḥ śre ye ṇā T.

/ a sminna ba sa re pṛṣṭaḥ svaḥ śre ye ṇā si tā bhi dhaḥ /
/ na ra de na pra bhāṃ dṛṣṭvā kiṣkindha dṛ sthi to mu niḥ /
/ skabs der nag po zhes pa yi // thub pa ki *ṣki *ndha yi rir /
/ gnas la tsha bo mi sbyin gyis // 'od zer mthong nas rab tu dris /

19b ki *ṣki *ndha] ex conī: ki ṣṭi de DGNQT.

kasmād arkaśatāloka *ivālokaḥ pradṛśyate /
tamodaridrā *yenaite girayaḥ saguhāgrhāḥ // 25.20 //

20b *ivālokaḥ] ex conī (= Das); ivāloke C1; i bā lo ke T.

20c *yenaite] ex conī (= Iwai); yenaiti C1; ye nai ti T; yenetī Das. — Note: *yenetī (yena + iti) is also possible.

/ ka smā darkka śa tā lo ka i bā lo ke pra dṛ śya te /

/ ta mo da ri drā ye nai ti gi ra yaḥ sa gu ha gṛ hāḥ /

/ phug dang khang par bcas pa'i ri // gang gis mun pas dbul byed pa /

/ nyi ma brgya yi snang ba bzhin // snang ba mthong ba gang las lags /

20b gang gis] GNQ; gang gi DT.

vismayād iti tenoktaḥ so 'vadad divyalocanaḥ /

jātaḥ puṇyāvabhāso 'yaṃ bodhisattvasya janmani // 25.21 //

21c puṇyāvabhāso] C1; pu ṇyā ba bhā so T; puṇyaprabhāso Das.

/ bisma yā di {D210a} ti te noktaḥ so ba daddi bya lo ca naḥ /

/ jā ta pu ṇyā ba bhā so yaṃ bo dhi satva sya janma ni /

/ ya mtshan las des de skad brjod // lha yi spyan ldan des smras pa /

/ byang chub sems dpa'i skye ba la // bsod nams snang ba 'di dag skyes /

acireṇaiva taṃ vatsa drakṣyāvaḥ kuśalāptaye /

ity uktvā munir ānandaviśrāntisukhito 'bhavat // 25.22 //

22a acireṇaiva] (= Das) = a ci re ṇai ba T; aciraiṇaiva C1; mi ring nyid na (= Skt. *acireṇaiva).

22cd ānandaviśrāntisukhito] C1; ā nanda bi śrānti su khaṃ to T; ānandād viśrāntisukhito Das.

/ a ci re ṇai ba taṃ vatsa drakṣya baḥ ku śa lāpta ye /

/ i tyuktvā mu ni rā nanda bi śrānti su khaṃ to 'bha (bat T; ba ta D) /

/ mnyes gshin mi ring nyid na de // dge ba'i slad du 'u cag blta /

/ zhes brjod thub pa kun dga' zhing // ngal bsos bde ba nyid du gyur /

22d du gyur] DT; du 'gyur GNQ.

putrajanmani sarvārthasiddhiṃ śuddhodanaḥ parām /

dṛṣṭvā sarvārthasiddho 'yam iti nāmāsya nirmame // 25.23 //

23b parām] = parām C1; pa rām T; param Das.

/ pu tra janma ni sarbbārtha siddhiṃ śuddho da naḥ (pa T; pe D) rām /

/ dṛṣṭvā sarbbārtha siddho ya mi ti nā mā sya nirmma {T192a} me /

/ sras bltams don kun mchog tu ni // grub pa zas gtsang gis mthong nas /

/ 'di ni don kun grub pa zhes // de yi mtshan yang btags par gyur /

śākyavardhananāmābhūd yakṣaḥ śākyapurāśrayaḥ /

yatpraṇāmena śākyānāṃ śīsavo nirupadravāḥ // 25.24 //

/ śākya bardha na nā mā bhū dyakṣaḥ śākya pu rā śra yaḥ /

/ yatpra ṇā me na śākyā nāṃ śī śa bo ni ru pa dra bāḥ /

/ gnod sbyin shākya 'phel zhes pa // shākya'i grong khyer dag na gnas /

/ gang la btud pas shākya yi // byis pa nyer 'tshe med par 'gyur /

24a 'phel] DGQT; 'pal N.

tatsthityā preṣitaṃ pitrā praṇāmāya sa guhyakaḥ /

taṃ bodhisattvam ālokya nīpapātāsya pādayoḥ // 25.25 //

25a preṣitaṃ] C1; pra ṣi taṃ T; preṣitaḥ Das.

25ab pitrā pra°] (= Das) = pi trā pra T; pitrā {{sa}} pra° C1.

/ tatsthi tyā pra ṣi taṃ pi trā pra ṇā mā ya sa gu he kaḥ /

/ tvaṃ bo dhi satva mā lo kya ni pā pa tā sya pā da yoḥ /

/ lugs des yab kyis phyag 'tshal ba'i // slad du btang tshe gsang ba pa /

/ de yis byang chub sems dpa' de // mthong nas de yi zhabs la gtugs /

25a des] DGNQ; de T || yab kyis] DT; yab kyi GNQ.

25b btang] GNQ; gtang DT. **25d** de yi] DGNQ; de yis T || gtugs DT; btugs GNQ.

athotsaṅge samādāya hr̥ṣṭas taṃ pṛthivīpatiḥ /

lakṣaṇāni nimittajñais tasya dehe vyalokayat // 25.26 //

26d tasya dehe vyalokayat] C1(post corr. marg.) (= Das); tasya vyalokayat C1 (ante corr.); ta sya de he bya lo ka yat T.

/ a thotsaṅ ge sa mā da ya hr̥ṣṭastaṃ pṛ thi bī pa tiḥ /

/ lakṣa ṇā ni ni mitta jñāista sya de he bya lo ka yat /

/ de nas sa bdag dgyes pa yis // de ni pang du blangs byas nas /

/ de yi lus la mtshan rnam ni // mtshan mkhan dag gis rab tu bltas /

26b pang] DT; phang NQ (also possible); 'phang G.

lakṣaṇajñās tataḥ sarve nṛpam ūcuḥ savismayāḥ /

deva divyakumāro 'yaṃ lakṣaṇair upalakṣyate // 25.27 //

/ lakṣa ṇa {D210b} jñāsta taḥ sarbbe nṛ pa mū caḥ sa bisma yāḥ /

/ de ba di bya ku mā ro 'yaṃ lakṣa ṇai ru pa lakṣa te /

/ de nas mtshan shes ya mtshan ldan // kun gyis mi bdag la smras pa /

/ lha gcig gzhon nu mchog 'di ni // mtshan rnam dag gis nye bar mtshon /

27c lha gcig] DT; lha cig GNQ (also possible).

jāyate lakṣaṇair etair viśvaviśrāntaśāsanah /
śakrādhipaś cakravartī bhagavān vā tathāgataḥ // 25.28 //

28b °śāsanah] (= Das) ≡ śā sa nah T; °śāsanah C1.

28d vā tathāgataḥ] C1; bā ta thā ga taḥ T; sa tathāgataḥ Das.

/ jā ya te lakṣa ṇe re tai bi śva (bi T; pi D) śrānta śā sa nah /

/ śakrā dhi paścakra bartī bha ga bānbā ta thā ga taḥ /

/ mtshan nyid 'di dag rnam kyis ni // 'khor los sgyur ba brgya byin bdag /

/ thams cad ngal gso'i skal ldan nam // bcom ldan de bzhin gshegs par 'gyur /

28b los] DGNQ; lo T.

28c ngal gso'i] DT; ngal bso'i GNQ (also possible).

28d 'gyur] DT; gyur GNQ.

dīrghāṅgulidalau cakralāñchanau supratīṣṭhītau /
aruṅau caraṅāv asya kāntau kamalakomalau // 25.29 //

/ dīrghāṅgu li da lau cakra lāṅ ccha nau su pra tiṣṭhi tau /

/ a ru ṅau ca ra ṅā ba sya kāntau ka ma la ko ma lau /

/ 'di yi zhabs gnyis rab tu mdzes // dmar zhing padma lta bur mnyen /

/ sor mo'i 'dab ring 'khor lo yis // mtshan zhing legs par rab tu gnas /

29a zhabs] DT; rab GNQ.

29d mtshan zhing] DT; mtshan cing GNQ.

rājahaṃsa iva prāṃśuḥ sajalāṅgulipallavaḥ /
eṅjānuyugaḥ śrīmān ājānubhujabhūṣitaḥ // 25.30 //

30c eṅjānuyugaḥ] C1; e ṅī jā nu yu gaḥ T; eṣa jānuyugaḥ Das.

/ rā ja haṃ saṃ i ba prāṃ śu sa jā lāṅgu li palla {T192b} baḥ /

/ e ṅī jā nu yu gaḥ śrī mā nā nu bhu ja bhū ṣi taḥ /

/ mtho zhing ngang pa'i rgyal po bzhin // sor mo'i yal 'dab dra bar ldan /

/ dpal ldan e ṅe'i byin pa zung // pus mo'i bar du phyag gis brgyan /

30a mtho zhing] DT; mthong GNQ.

30c eṅe'i] GNQ; ene'i DT (also possible).

30d bar du] DGT; bar bu NQ.

sakośavastiguhyāś ca nyagrodhaparimaṅdalah /
dakṣiṇāvartaromāṅkaḥ pariṅāhasamonnatīḥ // 25.31 //

31a sakośavastiguhyāś] ≡ sakośava{sthi}stiguhyāś C1; sa ko śa hasti gu hyāś T; sakośahas-
tiguhyāś Das; gsang ba sbubs bcas glang po (= Skt. *sakośahastiguhyā). — Note: Here the letter

va in *vasti* in C1 is similar to the letter ha. Therefore, T misread *vasti* as *hasti*, and Tib. glang po was based on its reading of *hasti*.

/ sa ko śa hasti gu hyaśca nya gro dha pa ri maṇḍa laḥ /

/ dakṣi ṇā barta ro maṅkaḥ pa ri ṇā ha sa monna tiḥ /

/ gsang ba sbubs beas glang po bzhin // nya gro dha ltar chu zheng gab /

/ g.yas su 'khyil ba'i spu yis mtshan // rgya khyon dag dang mtshungs par *mtho /

31d *mtho] ex conī (= Iwai); mthong GNQT; snang D.

rajomalalavāspṛṣṭas taptajāmbūnadadyutiḥ /

hastapādāmsakanṭhāgraspaṣṭasaptacchadākṛtiḥ // 25.32 //

32c °pādāmsa°] ≙ °pādāmsa° C1 (= Das); pā dām śa T;

/ ra jo ma la la bā sprṣṭa stapta jāṃ bū na da dyu tiḥ /

/ hasta pā dām śa kṅṭhā gra spaṣṭa {D211a} sapta ccha dā kṛ tiḥ /

/ rdul dang dri ma'i chas ma reg // 'dzambu chu bo btso ma'i 'od /

/ phyag zhabs phrag *pa mgrin pa'i mchog / rab gsal 'dab ma bdun pa'i dbyibs /

32b 'dzambu] DQT; 'dzam bu GN (also possible).

32c phrag *pa] ex conī (= Iwai); phrag so DGNQT.

siṃhapūrvārdhakāyaś ca bṛhatspaṣṭāṅgavigrahaḥ /

catvāriṃśatsamaśvetasaktadantasunāsikaḥ // 25.33 //

33cd °samaśvetasaktadantasunāsikaḥ] C1; sa ma śre ta sapta danta su nā si kaḥ D; samāprotaśuk-
ladantaḥ sunāsikaḥ Das.

/ siṃ ha pūrbārdha kā yaśca bṛ hatspaṣṭāṅga bi gra haḥ /

/ ca tvā riṃ śatsa ma (śra T; śre D) ta sapta danta su nā si kaḥ /

/ sku stod dag kyang seng ge 'dra // lus kyi yan lag che zhing gsal /

/ tshems ni bzhi bcu mnyam zhing dkar // bar mtshams med cing shangs dag mdzes /

33a sku stod] DT; sku mdog GNQ.

ḍīrghapratanuḥiḥvaś ca meghadundubhinisvanaḥ /

abhinīlākṣagopakṣmā sahaḥjoṣṇīśamastakaḥ // 25.34 //

34c °gopakṣmā] corr.; °gopakṣmām C1; go pakṣmām T; °gopakṣmaḥ Das.

/ ḍīrgha pra ta nu ji hvaśca me gha dundu bhi ni sra naḥ /

/ a bhi nī lākṣa go pakṣmām sa ha joṣṇī śa masta kaḥ /

/ ljags kyang ring zhing srab pa ste // 'brug dang rnga yi sgra lta bu /

/ spyan mthing rdzi ma ba yi 'dra // gtsug tor lhan cig skyes pa'i dbu /

sitorṇāṅkasubhrūbhāgaḥ svastikorahsthalojjvalaḥ /
lekhāśṛṅgābjahasto 'yaṃ chattrākāraśīrāḥ śīśuḥ // 25.35 //

35a sitorṇāṅkasubhrūbhāgaḥ] = si torṇāṅka su bhru bhā gaḥ T, confirmed by Tib. mdzod spu dkar (= Skt. *sitorṇā) mdzes smin (= *su-bhrū) char (= *bhāga) mtshan (= *aṅka); sitorṇāṅk-abhrūbhāgaḥ C1 (metre!); sitorṇāṅko bhruvobhāgaḥ Das.

35c 'yaṃ] (= Das) = yaṃ T, confirmed by Tib. byis pa 'di (= Skt. *ayaṃ śīśuḥ); yat C1.

/ si torṇāṅka su bhru bhā gaḥ svasti ko raḥ stha lojva la /

/ le khā śṛṅ gābja hasto yaṃ cchattrā kā ra śī rāḥ śī śuḥ /

/ dbu ni gdugs dbyibs byis pa 'di // mdzod spu dkar mdzes smin char mtshan /

/ thugs kar bkra shis rab tu 'bar // ri mo dung dang chu skyes phyag /

rājann ayaṃ te tanayaś cakravartī bhaviṣyati /
samyaksambodhisambuddhaḥ sarvajña vā jagadguruḥ // 25.36 //

36d jagadguruḥ] C1; ja gadgu ruḥ T; 'gro ba'i bla mar (= Skt. *jagadguru); bhaviṣyati Das.

/ rā janna yaṃ te ta na yaścakra bartā bha biṣya ti /

/ samyaksam bo dhi sam buddhaḥ sarbba jña bā ja gadgu {T193a} ruḥ /

/ rgyal po khyod kyi sras po 'di // 'khor los sgyur ba'am kun mkhyen ni /

/ yang dag rdzogs pa'i byang chub tu // sangs rgyas 'gro ba'i bla mar 'gyur /

36b los] DGNQ; lo T.

ity uktvā teṣu *yāteṣu lebhe harṣaṃ mahīpatiḥ /
saptabhir divasaiḥ śāstur jananī tridivam yayau // 25.37 //

37a *yāteṣu] ex conī (= Iwai), inferred from Tib. song ba'i tshe (= Skt. *yāteṣu); jāteṣu C1 (= Das); jā te ṣu T.

37c śāstur] corr. (= Das); śāstuḥ C1; śāstup T.

/ i tyuktvā te ṣu jā te ṣu le bhe harṣam ma hī pa tiḥ /

/ sapta bhirdi ba saiḥ śāstupja na nī tri di baṃ ya yau /

/ zhes brjod de dag song ba'i tshe // sa yi bdag pos dga' ba thob /

/ nyin zhag bdun na ston pa yi // yum ni mtho ris dag tu song /

tasya janmani śākyānāṃ munīnāṃ iva śāntatā /
dṛṣṭā yadā śākyamunir nāmābhūt sa tadā śīśuḥ // 25.38 //

/ ta sya janma ni śākya nām mu nī nā mi ba śānta tā /

/ dṛṣṭā ya dā śākya mu {D211b} nirnā mā bhutsa ta dā śī śuḥ /

/ gang tshe de bltams shākya rnams // thub pa bzhin du zhi ba nyid /
/ mthong ba de tshe gzhon nu de // shākya thub pa zhes par gyur /
38a de bltams] DT; de ltas GNQ.

devānām api devo 'yam iti niścītya tejasā /
devātīdeva ity asya nāma cakre mahīpatiḥ // 25.39 //

/ de bā nā ma pi de bo ya mi ti niścī tya te ja sā /

/ de bā ti de ba i tya sya nā ma cakre ma hī pa tiḥ /

/ 'di ni lha rnams dag gi yang // lha zhes gzi brjid dag gis nges /

/ sa yi bdag pos de yi mtshan // lha yi lha zhes btags par gyur /

39a dag gi] GNQ; dag gis DT.

nāradenātha sahitas tattvadarśī tapovanāt /
taṃ samabhyāyau draṣṭum ādarād asito muniḥ // 25.40 //

/ nā ra de nā tha sa hi tasta tva darśī ta po ba nāt /

/ taṃ sa ma bhya ya yau dra ṣṭu ma da ra dā si to mu niḥ /

/ de nas mi sbyin dang 'grogs te // thub pa nag po de nyid mthong /

/ gus pas dka' thub nags tshal nas // de ni blta ru yang dag 'ongs /

40d blta] DT; lta GNQ.

sa bodhisattvaṃ bālārkam iva kalyaparakāśakam /
dṛṣṭvā *vikāśivaktraśrīr lebhe kamalatulyatām // 25.41 //

41b kalyaparakāśakam] C1; kalpa pra kā śa kaṃ T; kalpaprakāśanam Das.

41c *vikāśi°] ex conī (= Iwai), inferred from Tib. dpal rgyas pa ("expanded splendor (śrī)");
vikāśi° C1 (= Das); bi kā śī T.

/ sa bo dhi satvām bā lārka mi ba kalpa pra kā śa kaṃ /

/ dṛṣṭvā bi kā śī baktra śrīrlla bhe ka ma la tu lya tām /

/ byang chub sems dpa' skal ba ni // gsal byed nyi ma 'char ka bzhin /

/ mthong nas bzhin gyi dpal rgyas pa // padmo nyid dang mtshungs pa thob /

41a skal ba] DT; skal pa GNQ (also possible).

41b 'char ka] GNQ; 'char kha DT (also possible).

so 'bravīd vihitātithyaṃ nṛpatim praṇatam muniḥ /
rājan guṇagaṇenaiva sprhaṇīyo 'si sūnunā // 25.42 //

42c °gaṇenaiva] C1; ga ṇe nai ba T; °gaṇeneva Das; tshogs kyis bzhin (= Skt. *gaṇeneva).

/ so bra bīdbi hi ta ti thyaṃ nṛ (pa T; ba D) tiṃ pra(ṇa T; ṇi D) taṃ mu niḥ /

/ rā jannu ṇa ga ṇe nai ba spr ha ṇi yo pi pū nu nā /

/ phyag dang mgron cha byas pa *yi // rgyal la thub pa des smras pa /

/ rgyal po yon tan tshogs kyis bzhin // sras kyis khyod ni dgyes par 'os /

42a *yi] ex conī (Iwai); yis DGNQT.

42b la thub] GNQ; ba thub DT || pa des] DT; pas de GNQ.   **42d** sras kyis] GNQ; sras kyi DT.

etāni lakṣaṇāny asya mokṣalakṣmīsamāgamam /

vadanti cakravartī*śrīṃ phalaṃ naiṣāṃ *vinaśvaram // 25.43 //

43c cakravartī*śrīṃ] ex conī (= de Jong); cakravartīśrīḥ C1 (= Das); cakra bartī śrīḥ T.

43d naiṣāṃ *vinaśvaram] ex conī (= Das), inferred from Tib. 'di dag bslu ba med ("not false");
ne ṣāmbi na śva rāt T; naiṣāṃ biśvarāt C1.

/ e tā ni lakṣa ṇā nya sya mokṣa lakṣmī sa mā ga maṃ /

/ ba danti cakra bartī śrīḥ pha laṃ nne {T193b} ṣāmbi na śva rāt /

/ 'di yi mtshan rtags 'di dag ni // thar pa'i dpal 'byor phun tshogs sam /

/ 'khor los sgyur ba'i dpal du brjod // 'bras bu 'di dag bslu ba med /

43c los] DGNQ; lo T.

asya bodhiprabhātena saṃbuddhasya mukhāmbujam /

dhanyaḥ padmākarasyeva netrapātrīkariṣyati // 25.44 //

44a bodhiprabhātena] C1; bo dhi pra bhā te na T; bodhiprabhāvena Das.

44b mukhāmbujam] ≡ mukhāmbujaṃ C1; mu khāmbu jaṃ T; sukhāmbujam Das.

44d netra^o] (= Das) ≡ ne tra T; naitra^o C1; mig gi (= Skt. *netra).

/ a sya bo dhi pra bhā te na saṃ buddha sya mu khāmbu jaṃ /

/ dha nyaḥ padmā ka ra sya ba ne tra pā trī ka ri ṣya {D212a} ti /

/ 'di yi byang chub snga dro yis // rdzogs sangs rgyas pa'i chu skyes zhal /

/ padma'i 'byung gnas dag gi bzhin // skal ldan mig gi snod du 'gyur /

44a 'di yi] GNQ; 'di yis DT.

44b zhal] DGT; zhil NQ.

44c dag gi] DT; dag gis GNQ.

44d 'gyur] GNQ; gyur DT.

vibudhāḥ śuddhasattvasya bodhidugdhamahodadheḥ /

dhanyā vāgamṛtasyāsyā bhaviṣyanty upajīvinaḥ // 25.45 //

45c vāgamṛtasyāsyā] C1; bā ga mṛ ta syā sya T; vāgamṛtair asya Das.

45d bhaviṣyanty] corr. (= Das); bhaviṣyaty C1; bha bi ṣya ty T.

/ bi buddhāḥ śuddha sa tva sya bo dhi dugdhi ma ho da dheḥ /

/ dha nyā bā ga mṛ ta syā sya bha bi śya tyu pa jī bi naḥ /
/ byang chub 'o ma'i rgya mtsho che // snying stobs dag pa 'di yi ni /
/ gsung gi bdud rtsi mkhas pa dag / skal ldan rnams kyi nyer 'tshor 'gyur /

puṇyabhāji jagaty asminn eka evāsmi vañcitaḥ /
etatsaṃdarśanaṃ yasya pūrṇakālasya durlabham // 25.46 //

46b eka] corr. (= Das); aika C1; ai ka T.

/ pu nya bhā ji ja gatma smannai ka e bāsmi bañci taḥ /
/ e tat saṃ darśa naṃ ya sya pūrṇa kā la sya durla bhaṃ /
/ gang gi dus ni yongs rdzogs pas // 'di ni mthong ba rnyed dka' ba /
/ bdag nyid gcig pu 'gro ba ni // bsod nams ldan pa 'di na bslus /

ity uktvā nṛpam āmantrya gatvā vyomnā tapovanam /
suprasannaṃ manaḥ kṛtvā dehatyāgam acintayat // 25.47 //

/ i tyuktvā nṛ pa māntyā ga tvā byo mnā ta po ba naṃ /
/ su pra panna ma naḥ kṛ tvā de ha tyā ga ma cinta yat /
/ zhes smras mi bdag la sbran nas // mkha' las dka' thub nags song ste /
/ yid ni rab tu dang byas nas // lus ni rab tu gtang bar bsams /
47d rab tu gtang bar] DT; gtang bar rab tu GNQ || bsams] GNQ; bsam DT.

sa paryantopadeśāya nāradenābhicoditaḥ /
tam uvācāmṛtaṃ vatsa kumāraḥ kathayiṣyati // 25.48 //

/ sa paryanto pa de śā ya nā ra de nā bhi co di taḥ /
/ ta mu bā cā mṛ taṃ batsa ku mā ra ka tha yi śya ti /
/ yongs su rdzogs pa'i man ngag ni // mi sbyin dag gis mngon par zhus /
/ de yis de la smras pa bu // bdud rtsi gzhon nus ston par 'gyur /
48d gzhon nus DT; gzhon nu GNQ.

adhigamyāmṛtaṃ tasmān nṛpasūnor anāmayaḥ /
tariṣyasi bhavāmbhodhim ity uktvā tanum atyajat // 25.49 //

49b anāmayaḥ] C1; a nā ma yaḥ T; anāmayaṃ Das.

49c bhavāmbhodhim] C1; bha bāṃ bho dhi m T; bhavāmbodhim Das.

/ a dhi ga myā mṛ taṃ (tasmāt T; tasmā ta D) nṛ pa sū no ra nā ma yaḥ /
/ ta ri śya si bha bāṃ bho dhi mi tyuktvā ta nu ma tya jyat /
/ rgyal sras de las bdud rtsi ni // rtogs nas nad dang bral ba khyod /

/ 'khor ba'i chu gter las sgröl 'gyur // zhes pa smras te lus btang gyur /

49a de las] DT; de la GNQ. 49d smras te] DT; smras nas GNQ (also possible).

śarīrasatkriyāṃ tasya kṛtvā sapadi nāradaḥ /

yayau vārāṇasīm siddhyai labdhakātyāyanābhidhaḥ // 25.50 //

50d labdhakātyāyanābhidhaḥ] C1; la bha kā tyā ya nā bhi dhaḥ T; lebhe kātyāyanābhidhām Das.

/ śa rī ra satkri yāṃ ta sya kṛ tvā pa pa di nā ra daḥ /

/ ya yau bā rā ṇa sīm siddhyai la bha {D212b, T194a} kā tyā ya nā bhi dhaḥ /

/ mi sbyin gyis ni 'phral la de'i // lus kyi legs par bya ba byas /

/ kā tyā ya na zhes thob nas // grub slad wā *rā ṇa sīr song /

50b lus kyi] GNQ; lus kyi DT. 50c kā tyā] GN; ka tyā DT; kā tya Q.

50d wā *rā ṇa sīr] corr.; wa ra ṇa sīr D; bā ra ṇā sīr T; ba ra ṇa sīr GNQ (also possible).

vardhamānaḥ kumāro 'tha sarvavidyāsu pāragaḥ /

lipipravīṇo 'bhinavāṃ lipiṃ brāhmīṃ vinirmame // 25.51 //

51d vinirmame] corr. (= Das); vinirmime C1; nirmma me T.

/ bartta mā naḥ ku mā ro tha sarbba bidyā su bā ra gaḥ /

/ li (pi T; bi D) pra bī ṇo 'bhi na bāṃ li pi brāhmīṃ nirmma me /

/ de nas gzhon nu skyed bsrings shing // rig kun legs par pha rol phyin /

/ yi ge mkhas pas tshangs pa yi // yi ge mngon gsar rnam par sprul /

51a skyed] DT; bskyed GNQ. 51d gsar] DT; par GNQ.

nāgāyutasamaprāṇe tasmiñ jagati viśrute /

vaiśālikaiḥ priyāyāsmāi preṣito mattakuñjaraḥ // 25.52 //

/ nā gā yu ta sa ma prā (ṇe D; ṇa T) tasmin ja ga ti bi śru te /

/ bai śa li kaiḥ pri yā yā smai pre ṣi to manta kuñja raḥ /

/ glang chen khri yi stobs mtshungs par // de ni 'gro la grags pa'i tshe /

/ yangs pa can pas dga' ba'i slad // de la glang chen myos pa bsrings /

52b 'gro la] DT; 'gro bar GNQ (also possible).

*bhaviṣyaccakravartivāt tasya prāptam upāyanam /

devadattaḥ paridveṣāt taṃ jaghāna mahāgajam // 25.53 //

53a *bhaviṣyaccakra°] ex conī (= de Jong); bhaviṣyaccakra° C1; bha bi śya ti cakra T. bhaviṣyati cakra° Das.

53ab °vartivāt tasya] C1; bartti tvāta sya T; °vartīty asya Das.

/ bha bi śya ti cakra bartti tvātta sya prāpta mu pa ya naṃ /
 / de ba dattaḥ pa ri dvi śāttaṃ ja ghā na ma hā ga jaṃ /
 / 'byung 'gyur 'khor los sgyur ba'i phyir // de la skyes su 'ongs pa yi /
 / glang po che de lhas byin gyis // yongs su sdang ba dag gis bsad /
53a los] DGNQ; lo T.   **53b** skyes su] GNQ; skyes bu DT || pa yi] GNQ; pa yis DT.
53c lhas byin] GNQ; lha sbyin DT (also possible).

cyutaṃ cakarṣa dviradaṃ nandaḥ sapta padāni tam /
 kumāras tu *tam utkṣipya prākārād bahir akṣipat // 25.54 //

54a dviradaṃ] C1; dvi daṃ ta T; dvidataṃ Das.
54c *tam utkṣipya] ex conī (= Iwai), confirmed by Tib. de blangs nas; tad utkṣipya C1 (= Das); ta dutkṣi sya T.

/ cyu taṃ ca karṣa dvi daṃ ta nandaḥ sa pta pa dā nī taṃ /
 / ku mā rastu ta dutkṣi sya prā kā rādha hi ra kṣi pat /
 / so gnyis rab tu lhung ba de // dga' bos gom pa bdun du khyer /
 / gzhon nu yis kyang de blangs nas // ra ba dag las phyi rol 'phangs /

ekanārācanirbhinnasaptatālamahītaḥ /
 chedyabhedyāstraśāstreṣu sa evātīśayaṃ yayau // 25.55 //

55c °śāstreṣu] C1; śāstre ṣu T; bstan bcos la (= Skt. *śāstreṣu); °śāstreṣu Das.

/ e ka nā ra ca nirbhinna sapta tā la ma hī ta laḥ /
 / cche dya bhe (dyā T; byā D)stra śāstre ṣu sa e bā ti śa yaṃ ya yau /
 / ta la bdun dang sa yi gzhi // mda' gcig gis ni nges par phug /
 / gcod 'bigts mtshon dang bstan bcos la // de nyid phul du phyin par gyur /

tatas *tulyaguṇāṃ patnīm rājasūnur yaśodharām /
 avāpa viśrutām loke śuddhaśīla ivonnatim // 25.56 //

56a *tulyaguṇāṃ] ex conī (= Das), inferred from Tib. yon tan mtshungs (= Skt. *tulyaguṇa); tu dviguṇāṃ C1; tu tvi gu ṇāṃ T.

/ ta tastu tvi gu ṇāṃ patnīm rā ja sū nurya śo dha rī /
 / a bā sa bi śru taṃ lo ke śuddha śī la i bonna {D213a} tiṃ /
 / de nas btsun mo yon tan mtshungs // grags 'dzin ma ni rgyal sras kyis /
 / dag pa'i khrimbs bzhin 'jig rten na // grags pa mtho ba blangs par gyur /

56b sras kyis] GNQ; sras kyī DT.   **56c** khrimbs] DGNT; khrim Q.

56d grags pa] GNQ; grags pas DT.

atrāntare mahāvāta*vicyutaḥ saptayojanaḥ /
saritpravāhasaṃrodhaṃ vidadhe vipuladrumaḥ // 25.57 //

57ab mahāvātavicyutaḥ] (= Das) = ma hā bā ta biścyu taḥ T; mahāvātaś cyutaḥ C1. Cf. Tib. rnam par bsgyel (= Skt. *vicyuta).

/ a trānta re ma hā bā ta biścyu taḥ sapta yo ja naḥ /

/ sa ratpra bā ha saṃ {T194b} ro dhaṃ bi dhe bi su la dru maḥ /

/ skabs der rlung ni chen po yis // shin tu che ba'i ljon pa ni /

/ dpag tshad bdun pa rnam par bsgyel // chu bo'i srol ni 'gags par byas /

57a der] DT; 'dir GNQ (also possible).

57c bsgyel] DGNT; bskyel Q.

sā sphāratarusamruddhā rohikā nāma *nimnagā /
śīlabhraṣṭeva vanitā prayayau pratilomatām // 25.58 //

58b *nimnagā] ex conī (= Das), inferred from Tib. thur bgrod (= Skt. *nimnagā) ; munimṛgā C1; mu ni mṛ gā T. — Note: According to SBhV (I. 63), this river is named rohakā.

/ sā sphā ra ta ru saṃ ru dhā ro hi kā nā ma mu ni mṛ gā /

/ śī la bhaṣṭe ba ba ni tā pra ya (yau T; yo D) pra ti lo ma tāṃ /

/ thur bgrod ro hi ka zhes pa // de ni shing chen gyis bkag pas /

/ ngang tshul nyams pa'i bud med bzhin // rgyun las rab tu bzlog ste song /

rājaputras tam utkṣipya bhaṅktvā vikṣipya ca drumam /
nyavārayat prajāśāntyai jalakallolaviplavam // 25.59 //

59b vikṣipya ca drumam] C1; bikṣi sya sa dru ma T; vikṣipya taddrumam Das.

59c prajāśāntyai] C1, confirmed by Tib. skye dgu zhi slad (= Skt. *prajāśāntyai); pra jā mātsye T; prajāmatsya Das.

/ rā ja pu tra sta murkṣi pya bhaṅ ktvā bikṣi sya sa dru ma /

/ nya bā ra yatpra jā mātsye ja la kallo bi sla baṃ /

/ rgyal po'i sras kyis ljon pa de // blangs shing bcag ste 'phangs nas kyang /

/ skye dgu zhi slad chu yi ni // dba' klong 'khrugs pa rnam par bzlog /

59a sras kyis] DGNQ; sras kyi T.

59c skye] DT; skyes GNQ || chu yi] GNQ; chu yis DT.

59d dba'] GN; dpa' Q; rba DT (also possible).

tataḥ kadācid udyāne haṃsaṃ niśītapatṛiṇā /
devadattena nihataṃ kumāraḥ samajīvayat // 25.60 //

60b niśītapatṛiṇā] C1; ni śī ta yantāṃ nā T; niśītanatṛiṇā Das.

/ ta taḥ ka dā ci du dyā ne haṃ sa ni śi ta yantāṃ ṇā /
 / de ba datte na ni hi taṃ ku mā raḥ sa ma jī ba yat /
 / de nas nam zhig skyed tshal du // ngang pa sgro ldan rnon po yis /
 / lhas byin gyis ni bsad par gyur // gzhon nu yis ni yang dag gsos /
60c lhas byin] GNQT; lha sbyin D (also possible) || bsad] DT; gsod GN; bsod G.
60d gsos] GNQ; bsos T; gso D.

saṃtāpaṃ tadvivādena devadatto 'dhikaṃ yayau /
 na sahan te hi kuṭilās tulyakulyaṅṇatim // 25.61 //

61d tulyakulya°] C1; tu lya ku la T; tulyakula° Das.

/ saṃ tā saṃ tadbi bā de na de ba datto 'dhi kaṃ ya yau /
 / na sa han(te T; ti D) hi ku ṭi lāstu lya ku la gu ṇonna tim /
 / de yi rtsod pas lhas byin ni // lhag par shin tu gdung bar gyur /
 / gang phyir rigs mtshungs yon tan gyis // mtho ba gya gyus mi bzod do /
61a lhas byin] GNQ; lha sbyin DT (also possible).
61b gdung bar] GNQT; gdungs par D (also possible).   **61d** gyus] GNQ; gyu DT.

kadācid gopikā nāma kumāraṃ rājakanyakā /
 kandarpaṃpam ālokyā kim apy *autsukyam āyayau // 25.62 //

62d apy *autsukyam] ex conī (= Das); apy otsukam C1; a pyotsu ka m T.

/ ka dā cidgo bi kā nā ma ku mā raṃ rā ja ka nya kā /
 / kandarpa rū pa mā lo kya ki ma pyotsu ka mā ya yau /
 / nam zhig gzhon nu 'dod pa yi // gzugs mtshungs rgyal po'i bu mo ni /
 / sa 'tsho zhes pas mthong gyur nas // 'dod pa ci yang skyes par gyur /
62c zhes pas] GNQ; zhes pa DT.

śuddhodanaḥ sutasyaitāṃ jñātvā cittocitāṃ vadhūm /
 apūrayad vivāhena manmathasya manoratham // 25.63 //

/ śuddho da naḥ {D213b} su ta sye tāṃ jñā tvā citto ci tāṃ ba dhuṃ /
 / a pū ra yadbi bā he na manma tha sya ma no ra thaṃ /
 / zas gtsang gis ni btsun mo 'di // sras kyi thugs la 'os shes nas /
 / khab tu blangs te yid srubs kyi // yid la re ba rdzogs par byas /
63a mo 'di] DT; mo ni GNQ.   **63c** srubs] GNQ; bsrubs DT.

naimittikās tato 'bhyetya nṛpam ūcuḥ saniścayāḥ /

putras te cakravartī vā munir vā saptame 'hani // 25.64 //

64b saniścayāḥ] C1; sa niśca yāḥ T; nges bcas rnam (= Skt. *saniścayāḥ); suniścayāḥ Das.

64cd vā munir vā saptame] (= Das) ≡ vā {{sapta}} munir vā saptame C1; bā sa mu nirbbā sap-
ta me T.

/ nai mita kāsta to 'bhe tya nṛ pa mū cuḥ sa niśca {T195a} yāḥ /

/ pu tra ste cakra bartti bā sa mu nirbbā sapta me ha ni /

/ de nas mtshan mkhan nges bcas rnam // mngon phyogs mi bdag la smras pa /

/ khyod sras nyi ma bdun pa la // 'khor los sgyur ba'am thub par 'gyur /

64a nges] DGNT; des Q.   **64b** phyogs] DGQT; phyags N.

tac chrutvā nṛpatiḥ sūnoś cakravartipadāptaye /

pravrajyācakitaś cintāṃ dinasamkhyāmayīṃ yayau // 25.65 //

65c cintāṃ dina°] corr. (= Das); cintādina° C1; cintā di na T.

/ tacchru tvā nṛ pa tiḥ su nośca kra bartti pa dāpta ye /

/ pra bra jyā ca ki taścintā di na sam khyā ma yīṃ ya yau /

/ de thos mi bdag sras kyis ni // 'khor los sgyur ba'i gnas thob slad /

/ rab tu 'byung la 'jigs pa yis // nyin grangs rang bzhin bsams par gyur /

65b slad] DT; nas GNQ.   **65c** 'byung] GNQ; byung DT.

lolaṃ sarvaśriyaṃ vetti śāntasthiraśukhāṃ api /

tathāpi bhogaraktānāṃ sampatsv evādarāḥ *paraḥ // 25.66 //

66ab sarvaśriyaṃ vetti śānta°] ≡ sarvvaśriyaṃ vetti śānta° C1; sarbba śrī yaṃ betti śānta T; sarv-
vaḥ śriyaṃ vetti śānta° Das.

66d *paraḥ] ex conī (= Iwai); paraṃ C1; pa raṃ T; paraṃ Das.

/ lo laṃ sarbba śrī yaṃ betti śānta sthi ra su khā ma pi /

/ ta thā pi bho ga raktva nāṃ sa mpatsva ba da raḥ pa raṃ /

/ dpal ni thams cad g.yo ba dang // zhi ba brtan pa'i bde ba'ang rig /

/ 'on kyang longs spyod la chags rnam // phun sum tshogs la mchog tu gus /

66b rig] DT; rigs GNQ.

tataḥ kadācid udyānavihārāya nṛpātmajaḥ /

prayayau ratham āruhya valgutuṅgaturamgamam // 25.67 //

/ ta taḥ ka dā ci dudyā na bi hā rā ya nṛ pādma jaḥ /

/ pra ya yau ra (tha T; the D) mā ru hya balgu tuṅga tu raṅga maṃ /

/ de nas nam zhig skyed tshal du // rnam par rtse slad rgyal po'i sras /

/ mgyogs shing mtho ba'i rta ldan pa'i // shing rta dag la zhon te gshegs /

67d rta dag la] DNQT; rta la dag la G || zhon] DGQT; zhan N.

sa *vivarṇaṃ jarājīrṇaṃ kīrṇa*śīrṇaśīroruham /

suśuṣkapaṛuṣākāraṃ dadarśa puruṣaṃ pathi // 25.68 //

68a *vivarṇaṃ jarā°] ex conī (= Das); vivarṇajarā° C1; bi barṇa ja rā T.

68b °*śīrṇaśīroruham] ex conī (= Das); °śīrṇaṃ śīroruham C1; śīrṇā śī ro tu haṃ T.

/ sa bi barṇa ja rā jīrṇi kirṇa śīrṇā śī ro tu haṃ /

/ su śuṣka pa ru ṣā kā raṃ da darśa pu ru ṣaṃ {D214a} pa thi /

/ de *yis lam du skyes bu ni // rga bas 'khogs shing mdog mi sdug /

/ mgor skyes zegs shing brul gyur pa // skem zhing rtsub pa'i rnam pa mthong /

68a de *yis] ex conī; de yi DGNQT.

68c mgor] DT; mgo GNQ || zegs GNQ; gzeqs DT.

68d skem] DT; skyem GNQ.

sa taṃ dṛṣṭvā nijam kāyam ālokyācintayac ciram /

aho paryantapāko 'yaṃ kāyasyāsya jugupsitaḥ // 25.69 //

69c payantapāko] C1; paryanta pā ko T; paryāptapāko Das.

/ sa taṃ dṛṣṭvā ni jaṃ kā ya mā lo kyā cinta yacci raṃ /

/ a ho paryanta pā ko yaṃ kā ya syā sya ju gubsi tāḥ /

/ de yis de mthong rang lus la // gzigs nas yun ring rnam bsams pa /

/ kye ma lus 'di smin pa yi // mjug ni smad par 'os pa yin /

vayaḥparyantam āpto 'pi paryantaṃ nāśrayaty ayam /

*itīva palitavyājāj jarā vṛddham hasaty asau // // **utprekṣā** // 25.70 //

70a vayahparyantam] C1; ba yah paryantaṃ T; vayah paryāptam Das.

70b paryantaṃ] C1; paryana ti T; paryāptam Das.

70c *itīva] ex conī (= Iwai), inferred from Tib. ces (= Skt. *iti); atīva° C1 (= Das); a tī ba T.

/ ba yah paryantaṃ māpto pi paryana ti nā śra ya tya yaṃ /

/ a tī ba pa li ta bya jājja rā vṛddham ha sa tya sau /

/ 'di ni na tshod mtha' thob kyang // mtha' ni rten par mi byed ces /

/ rga ba 'di ni rgan po la // skra dkar zol gyis rgod pa bzhin /

70b rten] GNQ; bsten DT || byed ces] DT; byed cing GQ; khyed cing N.

70c 'di ni] DGT; 'di na NQ || po la] DT; po las GNQ.

70d rgod] GNQ; dgod DT (also possible).

śarīre *saṃtataśnāyupāśaprote 'sthipañjare /

vṛddhaḥ puṣṇāti manye 'ham aho mohavihaṅgamam // 25.71 //

71ab *saṃtatasnāyupāśaprote] ex conī (= Iwai), confirmed by T santa tasnā yu pā śa pre to and Tib. chu rgyus kyi rgyun gyi zhags pas spras pa ru (= Skt. *saṃtatasnāyupāśaprote); sataścāyupāśaprete C1; saṃtatasnāyupāśaprotā° Das.

71d °vihaṅgamam] corr. (= Das); vihaṅgamah C1; bi haṃ ga maḥ T.

/ śa rī re santa {T195b} tasnā yu pā śa pre toṣṭhi pañja ra /

/ bṛddhaḥ puṣṇā ti ma nyā ha ma ho mo ha bi haṃ ga maḥ /

/ kye ma nga ni rgan po dag / rus gzeb lus po chu rgyus kyi /

/ rgyun gyi zhags pas spras pa ru // rmongs pa'i mkha' 'gro gso 'am snyam /

71a nga ni] GNQ; da ni DT.

71b rgyus] DT; rgyud GNQ.

71d rmongs] DGQT; rmangs N.

*gharake (?) kiṃ karoty eṣa kiṃ na yāti tapovanam /

saṃkocam eti vṛddhasya dehena saha vā matiḥ // // **arthāntaranyāsaḥ** // 25.72 //

72a *gharake] ex conī, inferred from Tib. khyim du ("in the house"; cf. BHSD s.v. gharaka "(small) house, hut"); dhārake C1; dhā ra ke T; sārathē Das.

/ dhā ra ke kiṃ ka ro tye ṣa kiṃ na yā ti ta po ba naṃ /

/ saṃ ko ca me ti bṛddha sya de he na sa ha bā ma tiḥ /

/ 'di ni khyim du ci zhiḡ byed // dka' thub nags su cis mi 'gro /

/ rgan po'i lus dang lhan cig tu // blo yang rab tu 'khums pa 'am /

72b su cis] DGNT; su cas Q.

vṛddho 'valambate yaṣṭiṃ na tu dharmamayīṃ dhiyam /

jarākuṭīlakāyasya svabhāvo nirvivekatā // // **3** // 25.73 //

/ bṛddhe 'ba laṃ ba te yaṣṭi na tu dharmma ma yaṃ dhi yaṃ /

/ ja rā ku ṭi la kā ya sya sva bhā bo nirbbi be ka tā /

/ rgan po 'khar ba la brten gyi // blo ni chos la ma yin no /

/ rga bas lus ni 'khogs pa la // rang bzhin gyis ni dben pa med /

jugupsām janayaty eṣa vṛddhaḥ praskhalitākṣaraiḥ /

vacobhiś cyuta*dantāliṛ galallālālavākulaiḥ // 25.74 //

74a jugupsām] corr. (= Das); jugupsyām C1; ju gupsyam T.

74c °*dantāliṛ] ex conī (= de Jong), or °*dantāli- (= Iwai)?; °dantāli C1; dantā li T; °dantābhair Das.

/ ju gupsyam ja na ye tye ṣa bṛddhaḥ pra skha li tākṣa raiḥ /

/ ba co bhiścyu ta dantā li ga lallā lā la bā ku laiḥ /
/ so 'phreng lhung bas kha chu dag / zags pa'i cha yis 'khrugs pa'i tshig /
/ yi ge rab tu 'khrul gyur pas // rgan po 'di ni smad par byed /
74a 'phreng] DT; phreng GNQ (also possible).

74b cha yis] GNQ; cha yi DT.   **74c** gyur pas] GNQ; gyur pa DT.

74d rgan po] DT; rgan pa GNQ || smad] DT; smod GNQ (also possible).

naṣṭā dṛṣṭiḥ kṛśaḥ kāyaḥ śaktir luṭṭā hatā śrutiḥ /
tathāpi mohād dṛṣṭaiva vṛddhasya taruṇī priyā // 25.75 //

/ naṣṭā {D214b} dṛṣṭi kṛ śaḥ kā yaḥ śaktirluṭṭa ha tā śru tiḥ /

/ ta thā pi mo hāddṛṣṭvai ba bṛddha sya ta ru ṇī pri yā /

/ Ita byed nyams shing lus po rid // stobs ni zhum zhing thos pa nyams /
/ 'on kyang rmongs las rgan po *yis // gzhon nu ma *la mdzes par mthong /

75b zhum zhing] D; zhum shing GNQT.   **75c** *yis] ex con; ni DT; yi GNQ.

75d ma *la] ex con (or, ma *ni?); ma yis DGNQT.

dhatte dhavalatām vṛddhaḥ kim etām atigarhitām /
lolā paraṃ viraktāpi yady asyātipriyā tanuḥ // 25.76 //

/ dhatte dha ba la tām bṛddhaḥ ki me tā ma ti garhe tām /

/ lo lā pa raṃ bi raktā pi yady syā ti pri ya ta nuḥ /

/ dkar po nyid 'di smad pa nyid // yin yang rgan *pos ci ste 'dzin /
/ mchog tu g.yo zhing chags bral yang // gang 'di lus la shin tu phangs /

76a nyid 'di] GNQ; 'di nyid DT.   **76b** rgan *pos] ex con; rgan po DGNQT.

iti cintayatas tasya nirvedaḥ samajāyata /
manyamānasya sāpāyaṃ kāyaṃ nicayam āpadām // 25.77 //

/ i ti cinta ya tasta sya nirbe daḥ sa ma jā ya ta /

/ ma nya mā na sya sa pā yaṃ kā ya ni ca ya mā pa dām /

/ de ltar bsams shing lus dag ni // rgud pa rnam kyis tshogs gyur cing /
/ gnod pa dang bcas dgongs gyur pa // de yi thugs yid byung bar gyur /

punaś ca samaye 'nyasmin so 'paśyad vyādhitam naram /
vipakvakuṇapaprāyam sapūyam iva paṇḍaram // 25.78 //

78ab 'nyasmin so 'paśyad] ≙ nyasmin so paśyad C1, confirmed by Tib. gzan dag na des ...
mthong (= Skt. *anyasmin so 'paśyat); 'nyasmi nanpa pa śyad T; 'nyasminn apaśyad Das.

78c °kuṇapa°] C1; ku ṇa pa T; °kūṇapa° Das.

/ pu naśca sa ma ye 'nyasmi nanpa pa śyadbyā dhi taṃ {T196a} na raṃ /

/ bi pa kva ku ṇa pa prā yaṃ sa pū ya mi ba pāṇḍa raṃ /

/ slar yang dus gzhan dag na des // rnam par gyur pa'i ro 'dra ba /

/ rnag dang bcas pa skya bo bzhin // nad kyis thebs pa'i mi zhig mthong /

78c rnag] GNQ; gnag DT || skya] DT; skye GNQ.

sa pradadhyau tam ālokya samuddīśya nijāṃ tanum /

aho nu sahajaivāsmīn kāye rogagaṇodgatiḥ // 25.79 //

79b nijāṃ ta°] corr. (= Das); nijān ta° C1; ni jānta T.

/ sa pra dha dhyau ta mā lokya sa muddhi śya ni jānta nuṃ /

/ a ho nu sa ha jai bāsmīkā ye ro ga ga ṇodga tiḥ /

/ de yis de mthong rang nyid kyi // lus la dmigs te rab bsams pa /

/ kye ma lus 'dir nad kyi tshogs // lhan skyes kho nar rab tu 'byung /

79a kyi] GNQ; kyis DT.

idam eva mahac citram iyam māṃsamayī tanuḥ /

nāyāti kledavaikalyaṃ kṣaṇam *paryuṣītāpi yat // 25.80 //

80c nāyāti kledavaikalyaṃ] C1; nā yā ti kle da bai kla T; na yāti kledavaiklavayaṃ Das.

80d kṣaṇam *paryuṣītāpi] ex conī (= de Jong), inferred from Tib. dman pa yin yang skad cig (= Skt. *kṣaṇam *paryuṣītāpi); kṣa{ma}ṇam aparyuṣītāpi C1; kṣa ma ṇa ma paryu ṣi te bi T; kṣaṇam paryuṣite 'pi Das.

/ i da (me D; ma T) ba ma hacci traṃḥ mi yammaṃ sa ma yī ta nuḥ /

/ nā yā ti kle da bai kla kṣa ma ṇa ma paryu ṣi te bi yat /

/ sha yi rang bzhin lus po 'di // dman pa yin yang skad cig gang /

/ nur zhing 'khrugs par mi 'gyur ba // 'di nyid ya mtshan shin tu che /

iti dhyātvā sa sodvegaḥ śarīravīcīkītsayā /

babhūva rājyasambhogarāge vīgalitādarah // 25.81 //

81a sodvegaḥ] (= Das) ≙ sodbe gaḥ T, confirmed by Tib. thugs ni byung ba (*udvega); sodvedah C1.

/ i {D215a} ti dhyā ta sodbe gaḥ śa rī ra bi ci kitsa yā /

/ ba bhū ba rā jya sambho ga rā ge bi ga li tā da rah /

/ 'di bsams thugs ni byung ba *de // lus la the tshom zhugs pa yis /

/ rgyal srid longs spyod chags pa la // gus pa dag dang bral bar gyur /

81a byung ba *de] ex coni (= Iwai), inferred from Skt. sa *sodvegah; byung ba ste DGNQT.

ath*ānyasmin kṣaṇe mālyavastrācchāditavigraham |
dadarṣa dehasatkārvyagrabandhujanam śavam // 25.82 //

82a ath*ānyasmin] ex coni (= Das); athāsmīn C1 (metre!); a thāsmīn T.

/ a thāsmīnkṣa ṇe mā lya bastro cchā di ta bi gra haṃ /

/ da darṣa de ha satkā ra bya gra ban dhu ja naṃ śa baṃ /

/ de nas dus der 'phreng ba dang // gos kyis g.yogs par gyur pa'i lus /

/ lus kyi bya bas gnyen 'dun gyi // skye bo 'khrugs pa'i ro zhig mthong /

82a 'phreng] T; phreng DGNQ (also possible). **82b** gos] DGQT; gas N.

taṃ dṛṣṭvā sahasodvegadayāduḥkhagrṇākulaḥ |
ciraṃ niḥsārasaṃsāraparihāram acintayat // 25.83 //

/ taṃ dṛṣṭvā sa ha sodbe ga da yā duḥ khā grṇ ṇā ku laḥ /

/ ci raṃ niḥ sā ra saṃ sā ra pa ri hā ra ma cinta yat /

/ de mthong 'phral la chags bral zhing // brtse ba sdug bsngal smod pas 'khrugs /

/ 'khor ba snying po med pa ni // yongs su gtang bar yun ring bsams /

83a mthong] DGQT; mthang N.

83b brtse] GNQT; brtsa D || smod] DGT; snod NQ.

83d gtang] DT; btang GNQ.

eṣa pretavanam yāti saṃsaktāṃ hṛdaye vahan |
dīrghaprasthānayātrāyāṃ mālāṃ karmamayīm iva // 25.84 //

84c dīrghaprasthāna°] C1; dīrghaṃ prasthā ne T; dīrghāṃ prasthāna° Das.

/ e ṣa pre ta ba naṃ yā ti saṃ saktāṃ hṛ da ye ba han /

/ dīrghaṃ prasthā ne yā trā yāṃ mā lāṃ karmma mā yi mi ba /

/ las kyi rang bzhin lta bu yi // 'phreng ba snying la reg par bzung /

/ ring du 'gro bar chas gyur pa // 'di ni yi dags gnas su 'gro /

84a bu yi] DT; bu yis GNQ.

84b 'phreng] T; phreng DGNQ (also possible).

84d yi dags] DT; yi dwags GNQ (also possible).

aho nu viṣayābhyāsavilāsavyavasāyinām |
nṛṇām *antyaḥkṣaṇe kaṣṭhā kāṣṭhapāṣāṇatulyatā // 25.85 //

85b °vilāsavyavasā°] C1; bi lā sa bya pā T; vilāsādhyavasā° Das.

85c *antyaḥkṣaṇe] ex coni (= Das), inferred from Tib. dus mthar (= *antyaḥkṣaṇe); anyakṣaṇe C1;

a nya kṣa ṇe T.

/ a ho nu bi ṣa yā bhyā {T196b} sa bi lā sa bya pā yi nām /
 / nṛ nā ma nya kṣa ṇe kaṣṭā kāṣṭhā sā kha ṇa tu lya tā /
 / kye ma yul la goms par ni // rtse dga' dag la brtson pa yi /
 / mi rnams dus mthar 'o brgyal *ba'i // shing dang rdo ba mtshungs pa nyid /
85b pa yi] GNQ; pa yis DT. **85c** 'o brgyal] D; 'o rgyal GNQT (also possible) || *ba'i] ex con; bas
 DGNQT. **85d** rdo ba] GNQT; rdo la D.

udvegavāribhavasāgarabudbude 'smin
 kālānilākulitakarmalatāgrapuṣpe /
 māyāvadhūnayanavibhramasaṃvibhāge
 puṃsāṃ ka eṣa vapuṣi sthiraṭābhimānaḥ // 25.86 //

86b °puṣpe] (= Das) ≡ pu ṣpe T; °puṣpaḥ C1.
86c °saṃvibhāge] (= Das) ≡ saṃ bi bhā ge T; °saṃvibhāga C1.
 / udbe ga bā ri bha ba sā ga ra budbu de smin-
 kā lā ni lā ku li ta karmma la tā gra pu ṣpe /
 / mā yā ba dhu {D215b} na ya na bi bhra ma saṃ bi bhā ge
 puṃ sām ka e ṣa ba pu ṣi sthi rā bhi mā nāḥ /

Metre: Vasantatilaka.

/ skyes bu rnams lus srid mtsho'i sdug bsngal chu yi chu bur dang /
 / dus rlung gis bskyod las kyi 'khri shing rtse yi me tog dang /
 / sgyu ma'i bud med mig ni rnam par g.yo ba dag gi cha /
 / 'di la brtan pa nyid du mngon par khengs pa 'di ni ci /

noktaṃ kiṃcit parahitayutaṃ na śrutāṃ dharmayuktaṃ
 naiṃvāghrātaṃ kuśalakuṣumaṃ satyarūpaṃ na dṛṣṭaṃ /
 naiṃva sprṣṭaṃ śāmapadam iti vyaktaṃ *āsaktacinto
 viśrānto 'yaṃ vahati sahasā niścalatvaṃ gatāyuh // 25.87 //

87b naiṃvāghrātaṃ] C1; nai ba ghrā taḥ T; naiṃva ghrātaṃ Das.
87c *āsaktacinto] ex con; āsaktacintā C1 (= Das); ā sakta cinta T.
 / noktaṃ kiṃ cit pa ra hi ta yu taṃ na śru taṃ dharmma yuktaṃ
 nai ba ghrā taḥ ku śa la ku su maṃ sa tya rū panna dṛṣṭaṃ /
 / nai ba sprṣṭaṃ śa ma pa da mi ti byakta mā sakta cinta
 bi śrānto yaṃ ba ha ti sa ha sā bai śā la tvaṃ ga tā yuh /

Metre: Mandākrāntā.

/ gzhan la phan par ldan pa cung zad ma brjod rigs pa'i chos ma thos /

/ dge ba'i me tog bsams pa nyid min bden pa yi ni tshul ma mthong /
/ zhi ba'i gnas la reg pa min zhes gsal bar bsam pa la chags shing /
/ ngal bsos srog song 'di ni 'phral la g.yo ba med nyid 'dzin par gyur /

87c reg pa min] DNQT; reg min G || bsam pa] GNQ; bsams pa DT (also possible).

87d ngal bsos] DT; ngal sos GNQ (also possible) || gyur] DT; 'gyur GNQ (also possible).

rājasūnur vicintyēti śarīraṅviśarārūtām /
aśeṣaviśayāsaṅge paraṃ niḥsnehatām yayau // 25.88 //

88b śarīraṅviśarārūtām] C1; śa rī ra bi sa rā ru taṃ T; śarīraṃ vipadāplutam Das.

88d paraṃ] C1; pa raṃ T; parām Das.

/ rā jā sū nurbbi cintye ti śa rī ra bi sa rā ru taṃ /

/ a še ṣa bi ṣa yā saṃ ge pa raṃ niḥ snai ha tāṃ ya yau /

/ de ltar rgyal po'i bu yis ni // lus ni mi brtan pa nyid bsams /

/ ma lus yul la chags pa yi // mdza' ba mchog tu med par gyur /

athāgre *nirmitaṃ devaiḥ sa śuddhāvāsakāyikaiḥ /
vyalokayat pravrajitaṃ pātrakāṣāyadhāriṇam // 25.89 //

89a *nirmitaṃ] ex conī (= Das); nirmita C1; nirmma ta T.

/ a thā gre nirmma ta de baiḥ sa śuddhā bā sa kā yi kaiḥ /

/ bya lo ka yatpra bra ji taṃ pā tra kā ṣā ya dhā ri ṇaṃ /

/ de nas mdun du gtsang ma yi // ris kyi lha rnam kyis sprul pa /

/ lhung bzed ngur smrig 'dzin pa yi // rab tu byung ba mthong bar gyur /

taṃ dṛṣṭvaiḥ bābhūvāsya pravrajyābhimukhī matiḥ /
īpsitālokanaprītyā svabhāvo hi vibhāvyate // 25.90 //

/ taṃ dṛṣṭvai ba bā bhū ba sya pra bra jyā bhi mu khī {T197a} ma tiḥ /

/ ipsi tā lo ka na prī tyā sva bhā bo hi bi bhā bya te /

/ de mthong nyid na de yi blo // rab tu byung la mngon phyogs gyur /

/ gang phyir 'dod pa mthong ba ni // dga' bas rang bzhin rgyas par 'gyur /

90b phyogs] DT; mchog GNQ. **90d** 'gyur] GNQ; gyur DT (also possible).

vairāgyakāraṇaṃ tatra nṛpasūnoḥ pade pade /
vilokya sārathiḥ sarvaṃ kṣitipāya nyavedayat // 25.91 //

91b pade pade] (= Das) = pa de pa de T; pade papade C1.

/ bai rā gya kā ra ṇa ta tra nṛ pa su noḥ pa de pa {D216a} de /

/ bi lokya s̄a ra thiḥ sarbbam kṣi ti pā ya nya be da yat /
/ gnas dang gnas der rgyal po'i sras // 'dod chags bral 'gyur rgyu rnam ni /
/ mthong ba thams cad kha lo pas // sa yi bdag po dag la bshad /

kumāro 'tha pitur vākyād grāmālokanakautukī /
vrajan pathi nidhānāni vivṛtāni vyalokayat // 25.92 //

92a pitur vākyād] corr. (= Das); pi tu bākyād T; pityur vākyāt C1.

/ ku mā ro tha pi tu bākyādgrā mā lo ka na ko tu kī /
/ bra ja(npa D; mpa T) thi ni dhā nā ni bi bṛ tā ni bya lo ka yat /
/ de nas yab kyi tshig gis ni // gzhon nu grong gzigs dge mtshan la /
/ 'gro bas lam du gter rnam ni // sna tshogs bzhag pa mthong bar gyur /
92a gis ni] GNQ; gi ni DT.

tat pūrvapurūṣanyastam *strīkaraiś *cāpakarṣitam /
yadā sa na grāhīt tāni tadā viviśur ambudhim // 25.93 //

93a tat pūrvapurūṣa*nyastam] ex con; tatpūrvapurūṣanyastam C1; ta npūrbba pu ru ṣa nyastaiḥ T; tatpūrvapurūṣanyastaiḥ Das.

93b *strīkaraiś *cāpakarṣitam] ex con; strīkārāpā[k.]itopetaiḥ C1; strī ka rotthi to pe tā ni T; strīkarair utthitāny api Das. Cf. Tib. 93ab: bud med kyi lag pas (= *strīkaraiḥ) bton nas (= *apakarṣita?) nye bar gnas (= *upasthita?).

93d tadā viviśur] (=Das) ≡ ta dā bi bi śu r T; tadā viśur C1.

/ ta npūrbba pu ru ṣa nyastaiḥ strī ka rotthi to pe tā ni /
/ ya dā sa na grā hīta ni ta dā bi bi śu raṃ śu dhim /
/ skyes bus sngon bkod bud med kyi // lag pas bton nas nye bar gnas /
/ gang tshe de yis ma blangs pa // de tshe chu yi gter du zhugs /
93a skyes bus] DT; skyes bu GNQ || med kyi] DGNQ; med kyis T.

tataḥ sa karṣakān pāṃśuvyādhūsaraśiroruhān /
vidīrṇapāṇicaraanān kṣutpipāsāśramāturān // 25.94 //

94b pāṃśuvyādhūsaraśiroruhān] C1; pāṃ śu byā pū pa ra śi ro tu hān T; mgor skyes rdul gyis gos shing skya ("the hairs stained by dust and grey"); pāṃśuvyāptapāṇḍuśiroruhān Das. — Note: For an unknown word vyādhūsara, cf. vyāpīta "quite yellow", for example.

94d kṣutpipāsā°] corr. (= Das); kṣutpipāsā° C1; kṣut pi pā śa T.

/ ta taḥ sa karṣa kā na pāṃ śu byā pū pa ra śi ro tu hān /
/ bi dīrṇa pā ṇi ca ra ṇān kṣut pi pā śa śrā mā tu rān /

/ de nas de yi zhing pa rnam // mgor skyes rdul gyis gos shing skya /
/ lag pa rkang pa rnam par gas // bkres dang skom pa ngal bas gzir /

Note: pāda 94a is lacking in GNQ.

94b mgor] DT; mgo GNQ (also possible).   **94d** skom] DGNT; skam Q.

*halakuddālavīṣamollekḥapakṣavraṇārditān /
vilokya kleśavivaśān babhūva karuṇākulaḥ // 25.95 //

95a *halakuddālavīṣamo°] ex coni (= Das); ha laṃ kuddā la bi ṣa mo T; halaṃ daddālavīṣāmo°
C1.

/ ha laṃ kuddā la bi ṣa molle kha pakṣa bra ṇārdi tān /

/ bi lokya kle śa bi ba śān ba bhū ba ka ru ṇā ku laḥ /

/ thong pa mi bzad 'jor dag gis // rko 'brud phyogs ni rma yis nyen /

/ nyon mongs dbang gyur mthong gyur nas // snying rje rab tu rgyas par gyur /

95c nyon] DGNT; nyan Q.

vidhāya dayayā teṣāṃ draṇair adaridratām /
sa vṛṣāṇāṃ *vṛṣarataḥ kleśamuktim akārayat // 25.96 //

96b draṇair adaridratām] (= Das) ≙ dra bi ṇai ra da ri dra tāṃ T; draṇai daridratām C1; nor
rnam kyis dbul po nyid (= Skt. *draṇair daridratā).

96d *vṛṣarataḥ] ex coni (= Das), inferred from Tib. bsod nams dgyes (= Skt. *vṛṣarataḥ);
vṛṣatarataḥ C1; bṛṣa ta nī ra taḥ T.

/ bi dhā sa da ya yā te ṣāṃ dra bi ṇai ra da ri dra tāṃ /

/ sa bṛ ṣā ṇāṃ bṛṣa ta nī ra taḥ kle śa mukti ma kā ra yat /

/ brtse bas de dag nor rnam kyis // dbul po nyid ni min par bsgrubs /

/ bsod nams dgyes des glang bu rnam // nyon mongs dag las grol bar byas /

96d mongs] DGT; songs NQ.

tataḥ pratinivṛtto 'tha sānuḡaḥ pārthivātmajaḥ /
madhyāhnapṛthusamtāpe *tarale taraṇitviṣaḥ // 25.97 //

97b sānuḡaḥ pārthivātmajaḥ] ≙ sā nu ḡaḥ pārthi bātma jaḥ T; sānuḡataḥ pārthivānuḡaḥ C1; sānu-
jaḥ pārthivātmajaḥ Das.

97d *tarale taraṇitviṣaḥ] ex coni; taralau taraṇitviṣaḥ C1; ta ra ṇo ta ra ṇi tvi ṣaḥ T; taralas
taraṇitviṣaḥ Das.

/ ta taḥ pra ti ni bṛtto {D216b} tha sā nu ḡaḥ pārthi bātma jaḥ /

/ ma dhyā hna pṛ thu santā pe ta ra ṇo ta ra ṇi tvi ṣaḥ /

/ de nas rgyal sras rjes 'brang bcas // nyi ma'i 'od zer rab rgyas pa /
/ nyin gung tshad pa chen po'i tshe // de nas phyir ni log par gyur /
97d de nas] DT; de las GNQ (also possible).

rathaghoṣonmukhaśikhiśyāmīkṛtadigantarāḥ /
svedavārikanākīrṇaḥ prāpa snigdhanasthalīm // 25.98 //

98d prāpa snigdha°] C1, confirmed by Tib. slep (= Skt. *prāpa); prā bha snigha T; prabhās-
nigdha° Das.

/ ra tha gho ṣonmu kha śi khi śya mi kṛ ta di sām ta raḥ /
/ sve da bā ri ka ṇā kīrṇaḥ prā bha snigha ba na stha liṃ /

/ shing rta'i sgra yis gtsug phud can // gyen phyogs phyogs *nang sngon por byas /
/ rngul gyi chu yi thigs rgyas pas // nags tshal gzhi ni bsil bar sleb /

98a phud] DQT; pud GN.

98b *nang] ex conī, inferred from Skt. antara; na DGNQT.

so 'varuhya rathāt tatra gaṇḍaskhalitakuṇḍalaḥ /
viśrāntyai viśrutayaśā jambūcchāyām aśīśriyat // 25.99 //

/ so ba ru hya ra thāta tra ga ṇḍaskha li ta kuṇḍa laḥ /
/ bi śrāntyai bi śru ta ya śā jaṃ būcchā yā ma śi śri yat /

/ der ni shing rta las babs nas // snyan par grags shing rna rgyan ni /
/ *'gram par 'phyang des ngal gso'i slad // 'dzam bu'i grib ma bsten par gyur /

99c *'gram par] ex conī (= Iwai), inferred from Skt. gaṇḍa "cheek"; rnam par GNQ || 'phyang] DT; 'pyang
GNQ || gso'i] DT; bso'i GNQ (also possible).

99d 'dzam bu'i] DT; dzambū'i GNQ (also possible).

sa babhārorasi vyaktāṃ svedāmbukaṇasaṃtatim /
sarasāśleṣalalitāṃ hārasya*eva kuṭumbinīm // // **utprekṣā** // 25.100 //

100c sarasāśleṣa°] C1; pa ra sā śle ṣa T; vapurāśleṣa° Das.

100d hārasya*eva] ex conī (= Das), inferred from Tib. bzhin (= Skt. *iva); hārasyaiva C1; hā ra
sya ba T.

/ sa ba bhā ro ra si byaktāṃ sve dām bu ka ṇa saṃ ta ti /
/ pa ra sā śle (ṣa T; kha D) la li tām hā ra sya ba ku ḍumbi nīm /

/ de yi rngul gyi chu thigs rgyun // gsal ba snying gar 'dzin pa dag /
/ do shal dag gi 'brel pa ni // chags ldan sbyar bas mdzes pa bzhin /

100a de yi] DT; de yis GNQ (also possible?). **100b** gar 'dzin] DGQ; khar 'dzin T; gar de 'dzin N.

100c dag gi] DT; dag gis GNQ.

chāyāsu parivr̥ttāsu śanakaiḥ sarvaśākhinām /
tasya jambūtarucchāyā na cacāla tanus tanoḥ // 25.101 //

/ cchā yā su pa ri br̥ttā su śa na kaiḥ sarbba sā khi rām /

/ ta sya jambu ta ru cchā yā na ca cā la ta nusta noḥ /

/ rim gyis shing rnams thams cad kyi // grib ma yongs su gyur pa'i tshe /

/ de yi sku las 'dzam bu yi // grib ma chung ngu g.yos ma gyur /

101c de yi] DT; de yis GNQ || 'dzam bu] D; dzambu T; dzambū GNQ (also possible).

101d ma chung] DNQT; ma bsil ba des chung G.

sā tasya śītalacchāyā tāpāklāntim avārayat /
saṃsāraviratasyeva tīrvavairāgyavāsānā // // **upamā** // 25.102 //

102a śītalacchāyā] (= Das) ≙ śī ta lacchā yā T, confirmed by Tib. grib ma bsil ba (= Skt. *śītalacchāyā); ; śīlacchāyā C1.

102b tāpāklāntim] C1, confirmed by Tib. gdung bas nyen pa (= Skt. *tāpāklānta); tā pa klānta m T; tāpāklāntim Das.

102c °viratasyeva] (= Das) ≙ bi ra ta sye ba T, confirmed by Tib. bzhin (= Skt. *iva); °viratasyai-va C1.

/ sā ta sya śī ta lacchā yā tā pa klānta ma bā ra yat /

/ saṃ sā ra bi ra ta sye ba tī bra bai rā gya ba sa nā /

/ de yi grib ma bsil ba des // gdung bas nyen pa rab tu bzlog /

/ chags bral drag po'i bag chags kyi // 'khor bar dga' bral dag gi bzhin /

102d 'khor bar] DT; 'khor ba GNQ (also possible).

putradarśanasotkaṅṭhas taṃ deśam atha bhūpatiḥ /
ājagāma gaj*otsarpadbhramarasrastacāmarah // 25.103 //

103b bhūpatiḥ] (= Das) ≙ bhū pa tiḥ T; bhūpatiḥ C1.

103c gaj*otsarpad°] ex coni; gajotsarppat_(Virāma!) C1; ga jotsarppa t_(Virāma!) T; gajotsarpar-
trasta Das.

103d °bhramarasrastacāmarah] C1; bhra ma ra grasta cā ma rah T; °bhramaracāmarah Das.

/ pu tra darśa na sotkaṅṭha {D217a} stande śa ma tha bhū pa tiḥ /

/ ā ja gā ma ga jotsarppa t_ bhra ma ra grasta cā ma rah /

/ de nas sa bdag phyogs de ru // sras ni gzigs par bzhed ldan pas /

/ glang po che la bung ba ni // rab 'dus rnga yab 'khrug cing 'ongs /

chāyāṃ sa niścalāṃ dr̥ṣṭvā kumārasya prabhāvataḥ /

*gauravādbhutasamprāptaḥ praṇataṃ praṇanāma tam // 25.104 //

104b kumārasya] (= Das) ⇨ ku mā ra sya T; gzhon nu'i (= Skt. *kumārasya); kumāra{{stvá}}syai C1.

104c *gauravādbhuta°] ex conī (= Das); go ra bādbhu ta T; gus pa rmad byung (= Skt. *gauravādbhuta); gaurāvāt_bhuta° C1.

/ cchā yaṃ sa ni śca landr̥ṣṭvā ku mā ra sya pra bhā ba taḥ /

/ go ra bādbhu ta sam prāptaḥ pra ṇa taṃ pra ṇa nā ma ti /

/ gzhon nu'i mthu las grib ma ni // g.yo ba med pa des mthong nas /

/ gus pa rmad byung yang dag thob // rab tu btud nas der phyag 'tshal /

104b des] DT; de GNQ.   **104c** gus pa] GNQ; gus pas DT (also possible).

tataḥ sa sahitaḥ pitrā nagaraṃ gantum udyataḥ /

apaśyat puraparyante śmaśānaṃ śavasamkulam // 25.105 //

/ ta taḥ sa sa hi taḥ pi trā na ga ra gaṃ tu mudya taḥ /

/ a pa śyatpu ra paryante śā ni śa ba sam ku lam /

/ de nas yab dang lhan cig de // grong khyer 'gro bar brtson pa yis /

/ grong khyer mtha' yi dur khrod ni // ro yis yongs su gang ba mthong /

105b brtson pa yis] GNQ; brtson pa de DT.

sa dr̥ṣṭvā kuṇapākīrṇam aśivaṃ śivakānanam /

sodvegaḥ sārathim prāha sthagitasyandanaṃ kṣaṇam // 25.106 //

106a kuṇapā°] C1; ku ṇa pā T; kuṇapa° Das.

106c sodvegaḥ] C1; sodbe gaḥ T; sodvegaṃ Das.

106d °syandanaṃ] C1; syanda naṃ T; °syandanaḥ Das.

/ sa dr̥ṣṭvā ku ṇa pā kīrṇa ma śi baṃ śi ba kā na naṃ /

/ sodbe gaḥ sā ra thi prā hastha gi ta syanda naṃ kṣa (ṇaṃ T; ṇi D) /

/ zhi ba'i nags ni mi shis pa // ro yis khengs mthong chags bral can /

/ de yis skad cig shing rta ni // bzung nas kha lo sgyur la smras /

106b ro yis] DGNQ; ro yi T.

106c de yis] GNQ; de yi DT.

sārathe paśya jantūnāṃ kāyāpāyamayīm daśām /

dr̥ṣṭvedam api rāgārdraṃ mano mohapramādinām // 25.107 //

107b °mayīm daśām] ⇨ °mayīn daśām C1; °ma yīn da śām T; °matīm daśām Das.

/ sā ra the pa śya jaṃ tū nāṃ kā yā pā ya ma yīnda śāṃ /
 / dṛṣṭe da ma pi rā gārdrāṃ ma nā mo ha pra mā dī nāṃ /
 / kha lo pa ltos srog chags kyi // gnod pa'i rang bzhin lus kyi skabs /
 / rmongs pas bag med rnams kyi yid // 'di ltar mthong yang chags pas brlan /
107a chags kyi] GNQ; chags kyis DT. **107c**kyi yid] DT; kyi yi GNQ.

parastrīdarśanāṭṛptaṃ netram āsvādyā sādaram /
 *asyāsatyavatī jihvā paśya kākena kṛṣyate // 25.108 //
108a °darśanāṭṛptaṃ] C1; darśa nā ṭṛptaṃ T; °darśanāt ṭṛptaṃ Das.
108c *asyāsatya°] ex conī, inferred from Tib. 'di yi bden ldan min pa'i (= Skt. *asyāsatyavatī);
 asyāḥ satya° C1(post corr.); āsyāḥ satya° C1(ante corr.); a sya satya T.
 / pa ra strī darśa nā ṭṛptaṃ ne tra mā svā dya sā (da T; ra D) raṃ /
 / a sya satya ba tī ji hvā pa śya kā ko na kṛ śya te /
 / gzhan gyi bud med bltas ma ngoms // mig ni gus dang bcas par myangs /
 / 'di yi bden ldan min pa'i lce // bya rog gis ni gcod la ltos /
108b myangs] GNQ; myang DT. **108c** bden] DT; bde GNQ.

asyāḥ stanamukhanyastanakhollekhaḥ sukhasthitih /
 khaṇḍayaty adharaṃ gṛdhraḥ kāmīva madanirbharaḥ // 25.109 //
109a asyāḥ stana°] corr. (= Das); asyā stana° C1; a syaḥ sta na T.
109b °nakhollekhaḥ] C1; na kholle kha T; °nakhollekha- Das.
 / a {D217b} syaḥ sta na mu kha nya sta na kholle kha su khasthi tiḥ /
 / khaṇḍa ya tya dha raṃ gṛ dhraḥ kā mī ba ma da ni rbha raḥ /
 / 'di yi nu ma'i steng du ni // sen *mos dgod cing bde bar gnas /
 / 'dod pas rgyas pa'i bya rgod kyis // mchu gcod 'dod ldan dag gis bzhin /
109a steng du ni] DT; stong du na GNQ.
109b sen] DT; sems GNQ || *mos] ex conī; dmugs DGNQT || dgod] DT; rgod GNQ.

ete dṛṣṭaniṣaktavāyasaśakṛnniṣṭhīvināḥ pādapā
 mūrchantīva vipakvapūyakuṇapāghrāṇena niḥkūṇitāḥ /
 dṛṣṭvā gṛdhravidāryamāṇam asakṛt kīrṇārdraṇtraṃ śavaṃ
 vaktraṃ vātavilolapallavakarair āchādayantīva ca // // **utprekṣā** // 25.110 //
110a pādapā] C1; pā da pā T; pā da pāḥ Das.
110b vipakvapūya°] C1; bi pā ka pū ya T; vipākāpūya° Das || niḥkūṇitāḥ] C1; niḥ kū ṇi tāḥ T;
 niṣkūṇitāḥ Das.

110c kīrṇādratantraṃ] corr. (= Das); kīrṇādracantraṃ C1; kārṇādra tantraṃ T.

110d vaktraṃ] C1; baktraṃ T; bhūyo Das.

/ e te dṛṣṭa ni śakta bā ya sa śra kṛ na niṣṭhī bi naḥ pā da pā
mu cchantī ba bi pā ka pū ya {T198b} ku na bā ghrā ṇe na niḥ kū ṇi tāḥ /
/ dṛṣṭvā gr bhra bi dārya mā ṇa ma śa kṛtkārṇādra tantraṃ śa baṃ
baktraṃ bā ta bi lolla palla ba ka rai rā cchā da yantī ba ca /

Metre: Śārdūlavikrīḍita.

/ rkang 'thung 'di dag g.yo ba'i bya rog chags pa'i lci bas skyug cing brgyal ba dang /
/ rnam par gyur cing rnags pa'i ro yi dri ngas nges par sgra ngan sgrogs pa bzhin /
/ lan cig ma yin bya rgod kyis 'joms brlan ldan rgyu ma gzags pa'i ro mthong nas /
/ rlung gis rnam par bskyod pa'i yal 'dab lag pas bzhin ras sgrib par byed pa bzhin /

110a lci] DT; gci GNQ.

110b ro yi] DGNQ; ro yis T.

110c lan cig] DGNQ; lan gcig T || brlan] GNQT; rlan D (also possible) || gzags] DT; bzangs GNQ.

kṣībasyevācalasya drutahr̥taḥṛdayā jambukī kaṇṭhasaktā
raktābhiviyaktakāmā kim api nakhamukhālekhyam āsūtrayantī /
āsvādyāsvādyā yūnaḥ kṣaṇam adharadalaṃ dattadantavraṇāṅkaṃ
lagnā nagnakriyāyām iyam atirabhasāt karṣam āviṣkaroti // // **preyaḥ** // 25.111 //

111b kim api nakhamukhālekhyam] C1; ki ma pi na kha mu khā le khya m T; kam api
nakhamukhollekham Das.

111d lagnā nagnakriyāyām iyam atirabhasāt karṣam] C1; lagnā nagna kṛ yā yā mi ya ma ti ra dha
sitkarṣa m T; lagnānaṅgakriyāyām iyam atirabhasotkarṣam Das. — Note: Iwai proposes to read
*harṣam instead of karṣam. He refers to Tib. dga' bar byed pa bzhin.

/ kṣī ba sye bā ca la sya dru ta ḥṛ ta ḥṛ da yā jaṃ bu kī kaṇṭha saktā
raktā bhi byakta kā mā ki ma pi na kha mu khā le khya mā sū tra yantī /
/ a svā dyā svā dya yū naḥ kṣa ṇa ma dha ra da laṃ datta danta bra ṇāṅkaṃ
lagnā nagna kṛ yā yā mi ya ma ti ra dha sitkarṣa mā biṣka ro ti /

Metre: Sragdharā.

/ lang tsho ldan pa g.yo med myos pa'i snying dag myur du phrogs shing mgrin pa dag la chags /
/ ci yang khrag la 'dod pa mngon par gsal zhing sen mo kha yi ri mos kun tu mtshon /
/ rma yi mtshan ma so yis *gtod pa'i mchu yi 'dab ma skad cig myangs shing myangs byas nas /
/ ce spyang 'di ni gcer bu'i bya ba dag la shin tu chags pas dga' bar byed pa bzhin /

111a snying] DGNQ; snyir T.

111b sen mo] DNQT; sen mos G || mtshon] DT; mtshan GNQ.

111c *gtod pa'i] gtong ba'i GNQ; btod pa'i DT || 'dab ma] DT; 'dab la GNQ (also possible) || myangs] GNQ;
myang DT.

111d gcer bu'i] DGNT; gcer bu ri Q.

ity uktvā jātaviratir bhavabībhatsakutsayā /

kalayan kleśanirvāṇaṃ *praviveśa purāntaram // // **bībhatsaḥ** // 25.112 //

112d *praviveśa] ex conī (= Das), inferred from Tib. zhugs par gyur (= Skt. viveśa); praviśe C1; pra bi śe T.

/ i {D218a} tyuktvā jā ta bi ra tīrbha ba bi bhatsa kutsa yā /

/ ka la ya na kle śa nirbbā ṇa pra bi śe pu rānta raṃ /

/ zhes brjod srid pa 'jigs rung zhing // smad pas dga' dang bral ba skyes /

/ nyon mongs bzlog pa'i thabs sems shing // grong khyer nang du zhugs par gyur /

112c nyon] DGNT; non Q || bzlog] GNQ; zlog DT (also possible).

tatra harmyāgatāpaśyat taṃ kanyābhijanojjvalā /

mṛgajā nāma mṛgajāmodinī mṛgalocanā // 25.113 //

113a harmyāgatā°] C1; harmya ga tā T; harmyagatā° Das.

/ ta tra harmya ga tā pa śyattaṃ ka nyā bhi ja nojjva lā /

/ mṛ ga jā nā ma mṛ ga jā mo di nī mṛ ga lo ca nā /

/ ri dwags skyes zhes ri dwags mig / ri dwags las skyes dri bzang can /

/ gzhon nu ma yi chas rab 'bar // yang thog thon pas der de mthong /

113a ri dwags] GQ; ri dags DNT (also possible) || zhes ri dwags] GNQ; zhes ri dags (also possible).

113b ri dwags] GNQ; ri dags (also possible) || bzang] DT; bzangs GNQ.

113d thon pas] GNQ; son pas DT. [thon = Skt. *āgata?; son = Skt. *gata?]

sarāgataralā dṛṣṭiḥ śrotasaṃcāriṇī param /

abhūt taddarśane tasyāḥ sahasaiva vivekinī // 25.114 //

114d vivekinī] C1, confirmed by Tib. dben pa dag dang ldan (= Skt. *vivekin); bi bai ki ni T; virekiṇī Das.

/ sa rā ga ta ra lā dṛṣṭoḥ śro tra sañcā ri ṇī pa ram / {T199a}

/ a bhū taddarśa ne ta syāḥ sa ha sai ba bi bai ki ni /

/ de mthong tshe na de yi mig / mchog tu thos par yang dag rgyu /

/ 'phral nyid dben pa dag dang ldan // chags dang bcas shing g.yo bar gyur /

114b thos par] GNQ; thos pa DT (also possible).

sā tadālokanenaiva bālā lajjāsahiṣṇunā /

smareṇeva samākṛṣṭā sakhīṃ prāha *puraḥsthitām // 25.115 //

115d *puraḥsthitām] ex conī, inferred from Tib. mdun du 'dug nas (= Skt. *puraḥsthita);
purasthitām C1; pu rasthi tām T.

/ sā ta dā lo ka ne nai ba bā lā lajja sa hiṣṇu nā /

/ sma ra ṇe ba sa mā kṛṣṭa sa khīm prā ha pu rasthi tām /

/ ngo tsha bzod par mi nus pa // 'dod pas bzhin du de mthong ba /

/ nyid kyis gzhon nu ma de drangs // grogs mo'i mdun du 'dug nas smras /

115b 'dod pas] GNQ (= Skt. smareṇa); 'dod pa DT (also possible).

kā dhanyā lalanā loke sparśenāsyā śaśitviṣā /

yasyā madanasamtaptā tanur nirvāṇam eṣyati // 25.116 //

116b śaśitviṣā] C1; śa śi tvi ṣā T; zla 'od kyis (= Skt. *śaśitviṣā); śaśitviṣaḥ Das.

/ ka dha nyā la la nā lo ke sparśe nā sya śa śi tvi ṣā /

/ ya syā ma da na santāptā ta nu rñi rbā ṇa me ṣya ti /

/ chags pas gdungs pa gang gi lus // 'di yi reg pa zla 'od kyis /

/ mya ngan 'da' 'gyur bud med ni // 'jig rten dag na skal ldan su /

116a gdungs pa gang gi] DT; gdung ba gang gis GNQ.

116c 'da'] GNQ; 'dar DT (also possible; 'dar 'gyur = 'da' bar 'gyur).

116d ldan su] DT; ldan bu GNQ.

nirvāṇaśabdaṃ śrutvaiṣa rājaputraḥ samīhitam /

tām dadarśonmukhaḥ padmavanānīva diśan dṛśā // 25.117 //

117c tām dadarśo°] corr. (= Das); tām dadarśo° C1; tam da darśo T.

/ nirbbā ṇa śa(bdam T; pdam D) śru tvai ba rā ja pu traḥ sa mī hi tam /

/ tam da darśonmu khaḥ padma ba nā nī {D218b} ba di śandr śā /

/ rgyal po'i bu yis 'dod pa'i sgra // mya ngan 'da' ba thos nyid na /

/ spyan *gyis pad tshal ston pa bzhin // gyen du phyogs te de la bltas /

117a rgyal po'i] DGT; rgyal ba'i NQ. **117b** nyid na] DT; nyid nas GNQ (also possible).

117c spyan *gyis] ex conī (= Skt. *dṛśā); spyan gyi DGNQT.

sa tasyās tena vacasā vapuṣā ca prasāditaḥ /

hāraṃ suvṛttaṃ cittam ca cikṣepāsyai guṇojjvalam // 25.118 //

118d guṇojjvalam] corr. (= Das); guṇojvalam C1; gu nau jjva lam T.

/ sa ta syāste na ba ca sā ba pu ṣā ca pra sā di taḥ /

/ hā raṃ su bṛttañci (tta T; ta D)ñca bi kṣe pā syai (gu T; ku D) nau jjva lam /

/ de yi tshig dang lus des kyang // rab tu dang bar gyur pa des /

/ legs spyod yon tan 'bar ba yi // do shal sems kyang de la 'phangs /

ālokanānukūlyena bhāvam vijñāya bhūpatiḥ /
putrasyāntaḥpurapade tām ādāya nyaveśayat // 25.119 //

119a ālokanā°] (= Das) ≡ ā lo ka nā T; lta ba'i (= Skt. *ālokana); alokanā° C1.

/ ā lo ka nā nu kū lye na bhā ba bi jñā ya bhū pa tiḥ /

/ pu tra syām taḥ pu ra pa de tā mā dā ya nya be śa yat /

/ lta ba'i rjes su mthun pa yis // rgyal bu'i dgongs pa sa bdag gis /

/ shes nas btsun mo'i tshogs gnas su // de ni blangs nas bkod par gyur /

119a lta ba'i] GNQ; blta ba'i DT (also possible). **119b** pa sa bdag] G; pas bdag DNQT.

ṣaṅṅām kāntāsahasrāṅām vṛtam antaḥpuram tataḥ /
viveśa rājatanayaḥ priyām śāntim vicintayan // 25.120 //

/ ṣaṅṅām kāntā sa ha srā ṅām bṛ ta mantāḥ pu raṃ ta taḥ /

/ bi be śa rā ja ta na yaḥ pri yām śānti bi canta yaṃ /

/ de nas btsun mo stong phrag ni // drug gis gang ba'i pho brang du /

/ rgyal po'i sras kyis zhi ba ni // dgyes par rnam par bsams shing zhugs /

120c sras kyis] GNQ; sras kyi DT.

atrāntare narapatiḥ prāhur naimittikāḥ sphuṭam /
munir vā cakravartī vā prātas te bhavitā sutaḥ // 25.121 //

121b naimittikāḥ] C1 (= Das); nai mitta kāḥ T.

/ a trānta re na ra pa tiḥ prā hur nai mitta {T199b} kāḥ sphu ṭam /

/ mu nirbā cakra bartī ba prā taste bha bi tā su taḥ /

/ skabs der mi yi bdag po la // mtshan mkhan rnam kyis gsal bar smras /

/ khyod kyis sras ni thub pa'am // 'khor los sgyur bar nang mo 'gyur /

121d los] DGNQ; lo T || nang mo] GNQT; nang mor D (also possible).

tataḥ saṃcintya *nṛpatiḥ pravrajyācakitaḥ param /
akārayat puradvāraguṭtim ruddhagamāgamam // 25.122 //

122a *nṛpatiḥ] ex conī (= Das); nṛ pa teḥ T; mi bdag (= Skt. *nṛpatiḥ); om. nṛpatiḥ C1.

122d °gamāgamam] C1; ga mā ga mam T; °gamāgamām Das.

/ ta taḥ saṃcintya nṛ pa teḥ pra bra jyā ca ki taḥ pa raṃ /

/ a kā ra yatpu ra dvā ra guṭtim ka ru dhā ga mā ga mam /

/ de nas mi bdag rab 'byung la // mchog tu 'jigs pas bsams nas ni /

/ grong khyer sgo bsrungs 'gro ba dang // 'ong ba rnam ni 'gags par byas /

122a rab] DT; rang GNQ.

122c khyer] DGNT; kher Q || bsrungs] GNQ; srung DT (also possible).

122d 'gags] DT; dgag GNQ (also possible).

droṇodanamukhān bhrātṛn dvāreṣu viniveśya saḥ /

nagarasya svayaṃ madhye tasthau sāmātyasainikaḥ // 25.123 //

123d tasthau] C1, confirmed by Tib. gnas (= Skt. *tasthau); ta thā T; tathā Das.

/ tro ṇo da na mu khānbhā rtrṅdva re ṣu bi ni be śya saḥ /

/ na ga ra {D219a} sya sva yamma dhye ta thā sā mā tya sai ni kaḥ /

/ bre bo zas sogṣ spun zla rnam // de yis sgo rnam dag tu bkod /

/ rang nyid grong khyer dbus su ni // dmag dang blon por bcas te gnas /

123b de yis] GNQ; de yi DT.

rājaputrād atha prāptagarbhā devī yaśodharā /

babhāse śārādīva dyauḥ pratyāsannendupāṇḍurā // 25.124 //

124c babhāse] C1, confirmed by Tib. dkar zhing mdzes (= Skt. *babhāse); ba bhā ṣe T; babhāṣe Das.

/ rā ja pu trā da tha prāpta garbhi de bi ya śo dha rā /

/ ba bhā ṣe sā ra bī ba dyauḥ pra tyā senna ndu pāṇḍa rā /

/ de nas lha mo grags 'dzin mas // rgyal po'i bu las mngal thob nas /

/ zla ba rab tu nye ba yi // ston ka'i mkha' bzhin dkar zhing mdzes /

124b thob nas] GNQ; thob pa DT. — Note: Iwai proposes to read pāda ab as *de nas lha mo grags 'dzin *ma* (ex conī) // *rgyal po'i bu las mngal thob pa l*.

124c ba yi] GNQ; ba yis DT.

124d bzhin dkar zhing] GNQ; bzhin rab tu DT.

ekarātrāvaśeṣe 'tha nagare dvāarakṣaṇe /

śamapravṛttārkam abhūt pravrajyābhimukhaṃ dinam // 25.125 //

125b nagare dvāra°] C1; na ga re dvā ra T; nagaradvāra° Das.

125c śamapravṛttārkam] (= Das) = śa ma pra bṛttārkka m T; praśamapravṛttārkam C1.

/ a ka rā trā ba śe ṣa 'tha na ga re dvā ra rakṣa ṇe /

/ śa ma pra (bṛ T; pṛ D)ttārkka ma bhūtpra bra jyā bhi mu khaṃ di nam /

/ de nas grong khyer sgo srung ba // zhag gcig lhag mar gyur pa'i tshe /

/ nyi ma zhi bar rab zhugs shing // nyin *pa rab 'byung mngon phyogs gyur /

125a srung] DT; bsrung GNQ (also possible).

125d *pa] ex conī; par DGNQT || 'byung] GNQ; byung DT (also possible) || gyur] DT; 'gyur GNQ.

ciraṃ vicārya saṃsāraṃ śāntiṃ yāte vivasvati /

kāṣāyāmbaram ālambya yayau saṃdhyāpy adṛśyatām // 25.126 //

126a vicārya] C1; bi carya T; vicarya Das.

126d saṃdhyāpy adṛśyatām] ≡ sandhyāpy adṛśyatām C1; sandhyā pa dṛ śya tām T.; saṃdhyāvad dṛśyatām Das.

/ ci raṃ bi carya saṃ sā raṃ śāntiṃ yā te bi banki te /

/ kā ṣā yāmba ra mā laṃ bya ya yau sandhyā pa dṛ śya tām /

/ nyi ma zhi bar song ba'i tshe // thun mtshams kyang ni 'khor ba la /

/ yun ring dpyad nas ngur smrig gi // gos la brten te mi snang gyur /

126b ba la] GNQ; ba las DT.

126c dpyad] GNQ (= Skt. *vicārya); spyad DT (= Skt. *vicarya) ||

smrig] DNQT; smig G || gi] DGNQ; gis T. — Note: GNQ dpyad and DT spyad in 126c are probably the pre-revision reading and the post-revision reading.

126d brten te] GNQ; brten de DT.

aśeṣāśātāmohavirāma*vimalaḥ śanaiḥ /

indur dyām uditāś cakre pūrṇālokavilokinīm // 25.127 //

127b °virāma*vimalaḥ] ex conī; °virāmavilaḥ C1; bi rā ma ni bi laṃ T; °virāmavimalām Das.

127c indur dyām] C1; indurghā m T; indur gām Das.

/ a śe ṣā śa ta mo mo ha bi rā ma ni bi laṃ śa naiḥ /

/ indurghā mu di taścakre pūrṇā lo ka bi lo ki nīm /

/ ma lus phyogs kyi mun pa yi // rmongs pa 'joms bstan zla ba ni /

/ dal bus shar ba nam mkha' dag / snang bas khengs shing gzigs par byas /

127a pa yi] DT; pa yis GNQ.

127b bstan] DT; brtan GNQ.

127c shar ba] DT; shar bas GNQ (also possible) || nam mkha'] DQT; namkha' GN.

sarāgatāpe nabhasāś cetasīva gate ravau /

śuddhendu*hr̥dayasyābhūt prasādaḥ ko 'py aviḥlavah // 25.128 //

128c °ndu*hr̥dayasyā°] ex conī (= Das); °nduhr̥dasyā° C1; ndu hr̥ ya ya syā T.

/ sa rā ga ta pe na bha saśce ta sī ba ga te ra bau /

/ śu(ddhe T; ddha D)ndu hr̥ ya ya syā bhūtpa sā daḥ ko pya bi sla bah /

/ chags dang gdung ba ldan pa'i sems // nyi ma song tshe nam mkha' ni /

/ zla ba dag pa'i snying ldan pa // ci yang ma bslad rab dang gyur /

128b nam mkha'] DQT; namkha' GN || ni] DGNQ; na T.

128c ldan pa] GNQ; ldan pas DT.

athāsminn antare kāntāsaṃtatāntaḥpurodare /

ratnaharmyapraṣṭendudyutisaṃdohahāsini // 25.129 //

129ab kāntāsaṃtatāntaḥpu°] (= Das) ≙ kāntā santa tāntaḥ pu T; kāntāsaṃsantāntaḥpu° C1.

129d °saṃdoha°] (= Das) ≙ °sandoha° C1; sande ha T (= Tib. the tshom).

/ a thāsminnanta re kāntā santa tā(ntaḥ T; ntāḥ D) pu ro da {D219b} re /

/ ratna harmya pra biṣṭendu dyu ti sande ha hā si ni /

/ de nas skabs der btsun mo'i tshogs // gnas pa'i pho brang 'khor gyi khongs /

/ rin chen khang par zla ba'i 'od // rab zhugs the tshom dgod byed par /

129b gyi] GNQT; gyis D || khongs] GNQ; khengs DT.

129d byed par] DT; byed pa GNQ.

niḥsāravirasam sarvaṃ rājasūnur vilokayan /

jagāda gaganasvacchasvacchandocchalitasmṛtiḥ // 25.130 //

130ab sarvaṃ rājasūnur] (= Das) ≙ sarbbaṃ rā ja sū nur T; kun la [...] rgyal po'i bu (= Skt. *sarvaṃ *rājasūnur); sarvvarājasūnur C1.

/ niḥ sā ra bi ra saṃ sarbbaṃ rā ja sū nurbi (lo D; la T) ka yan /

/ ja ga da ga ga na svā ccha sva cchando ccha li ta smṛ tiḥ /

/ ro bral snying po med gyur pa // kun la gzigs shing rgyal po'i bu /

/ mkha' ltar dri med rang dbang du // dran pa rab tu rgyas par smras /

130c rang] DT; rab GNQ.

gaṇo' yaṃ nārīṇāṃ madanadahānolkāparikarāḥ

*parityājyas *tīvravyasanaśatasamṭāpasacivaḥ /

idānīm yuktā me tarutalalatāśītalatale

parityaktāgārapraśamasukhasārā pariṇatiḥ // 25.131 //

131b *parityājyas] ex conī; parityājyaṃ C1; pa ri tya jyas T; yongs su gtang bar 'os (= Skt. *parityājya); parityajyas Das || *tīvravyasana°] ex conī (= Das); tī dra bya sa na T; drag po'i sduḡ bsn gal (= Skt. *tīvravyasana); rājyāvvyasana° C1.

131c tarutalalatāśītalatale] ≙ ta ru ta la la tā śī ta la ta le T, confirmed by Tib. ljon pa'i 'og gi 'khri shing bsil ba yi gzhi la (= Skt. *tarutalalatāśītalatale); tarutālītītāśī{la}talatale C1; tarutalalatāśītalatale Das.

131d °ktāgārapra°] (= Das) ≙ °ktā gā ra pra T; ktāgārapra° C1 || °sukhasārā pariṇatiḥ] C1; su kha sā re pa ri ṇa tiḥ T; °sukhasāre pariṇatiḥ Das.

/ ga ṇo yaṃ nā rī ṇāṃ ma da na da ha nolkā pa ri ka raḥ

pa ri tya jyastī dra bya sa na śa ta santā pa sa ci baḥ /
/ i dā nām yuktā me ta ru ta la la tā śī ta la ta le
pa ri tyaktā gā ra pra śa ma su kha sā re pa ri ṇa (tiḥ T; teḥ D) /

Metre: Śikhariṇī.

/ bud med rnams kyi tshogs pa 'di ni 'dod pa'i me yi skar mda'i g.yog 'khor dang /
/ drag po'i sdug bsngal brgya phrag dag gis gdung ba'i grogs yin yongs su gtang bar 'os /
/ da ni khyim dag yongs su btang nas ljon pa'i 'og gi 'khri shing bsil ba yi /
/ gzhi la rab tu zhi ba bde ba'i snying por bdag ni yongs su 'gyur bar 'os /

131b gtang] DT; btang GNQ.

131c da] DQT; de GN || dag] DT; bdag GNQ || bsil] DGNQ; gsil T.

etās candradyutimadamaye yāminīyauvane 'smin
nidrāmudrāniyamitadrśaḥ samstarasrastavastrāḥ /
svapnotpannānucitavacanāḥ keśasamchāditāṃsāḥ
kṣībāśvāsānila*vicalitān lajjayantīva dīpān // // **utprekṣā** // 25.132 //

132a °māye yāminīyauvane] C1, confirmed by Tib. rang bzhin (= Skt. *-maya) mtshan mo lang tsho rgyas pa (= Skt. *yāminīyauvana); ma yo yā mi nāryau ba ne T; mayā yāmināryyo vane Das.

132c °tāṃsāḥ] corr. (= Das); °tāṃsā C1; tāṃ pā T.

132d kṣībāśvāsānila*vicalitān] ex conī; kṣī ba śvā sā ni la bi ca li tān T; kṣībāśvāsānilavicalitān C1; kṣīpraṃ mandānilavicalitān Das.

/ e taścandra dyu ti ma da ma yo yā mi nāryau ba ne smin
ni drā mu drā ni ya mi ta dṛ śaḥ saṃ sta ra srasta bastrāḥ /
/ svapnot(pa T; ba D)nnā nu ci ta ba ca naḥ ke śa {T200b} saṃ cchā di tāṃ pā-
kṣī ba śvā sā ni la bi ca li (tān T; tā na D) lajja yantī ba dī {D220a} pān /

Metre: Mandākrāntā.

/ zla ba'i 'od kyi rgyags pa'i rang bzhin mtshan mo lang tsho rgyas pa 'di la ni /
/ 'di dag mig rnams gnyid kyi rgya yis nges byas gos rnams mal stan dag la lhung /
/ rmi lam gyis bskyed rigs pa min pa'i tshig smra skra yis phrag pa kun tu g.yogs /
/ myos pa'i dbugs kyi rlung gis bskyod pa'i mar me dag ni ngo mtshar gyur pa bzhin /

132a 'od kyi] DGNQ; 'od kyi T.

132b gnyid] DT; gnyis GNQ || rgya yis] DT; rgya yi GNQ.

132c skra yis] DT; skra yi GNQ.

132d mtshar] DT; tshar GNQ.

saralastagātrāṇām nirlajjānām vivāsasām /
suptānām *ca mṛtānām ca bhedaḥ ko nāma dehinām // 25.133 //

133c *suptānām *ca mṛtānām ca]* ex conī (= Das); *suptānām mṛtānām ca C1*; *suptā nām mṛ tā nām ca T*.

/ sa ra la srasta gā trā nām ni lajjā nam bi ba pa sām /

/ *suptā nām mṛ tā nām ca bhe daḥ* (ko T; go D) *nā ma de hi* (nām T; nā ma D) /

/ *lus ni *brkyangs shing rang dbang min // ngo tsha med cing gos dang bral /*

/ *lus can gnyid kyis log pa dang // shi la nges par bye brag ci /*

133a **brkyangs shing]* ex conī; *bskyangs shing DT*; *brkyang zhing GNQ*.

133b *tsha]* GNQT; *tshar D*.

iti tasya bruvāṇasya saṃjāte gamanodyame /

mithaḥkathā samabhavan nagaradvārarakṣiṇām // 25.134 //

/ i ti ta sya bru ba ṇa sya saṃ jā te ga ma nodya me /

/ mi thāḥ ka tha sa la bha banna ga ra dvā ra rakṣi nām /

/ *zhes pa brjod cing gshegs pa la // de ni brtson par gyur pa'i tshe /*

/ *grong khyer sgo ni srung ba rnams // phan tshun gtam dag byung gyur pa /*

134c *srung]* DT; *bsrung GNQ* (also possible).

bho bhoḥ kaḥ ko 'tra jāgarti *jāgrato nāsti viplavaḥ /

prabhucittagrahavyagrāḥ samagrā eva jāgrati // 25.135 //

135b **jāgrato]* ex conī (= Das); *mel tshe ldan la* (= Skt. **jāgrato*); *jāgratā C1*; *ja gra tā T*.

/ bho bhoḥ kaḥ ko 'tra jā gartti ja gra tānā sti bi pla baḥ /

/ pra bhū citta gra ha bya grāḥ sa ma grā e ba jā gra ti /

/ *kye kye su su 'dir mel tshe // mel tshe ldan la nyes pa med /*

/ *rje yi thugs ngor 'khrugs pa yis // mtha' dag nyid ni mel tshe byed /*

135a *su 'dir]* DT; *su 'di GNQ*. **135b** *ldan la]* GNQ; *ldan pa DT*. **135d** *mel]* DGQT; *mal N*.

Note: In pāda c, this Tib. translation does not match the original well.

jāgarti saṃsāragrhe maṇīṣī

mohāndhakāre svapiti pramattaḥ /

prajāgaro jīvitam eva loke

mṛtasya suptasya ca ko viśeṣaḥ // 25.136 //

/ jā gartti saṃ sā ra gṛ he ma nī ṣī

mo hāndha kā re ṣva pi ti pra mattaḥ /

/ pra jā ga ro jī bi ta me ba lo ke

mṛ ta sya supta sya ca ko bi śe ṣaḥ /

Metre: Upajāti.

/ 'khor ba'i khang par mkhas pa mel tshe byed /
/ rmongs pa'i mun par bag med gnyid par byed /
/ mel tshe rab ldan 'jig rten dag na 'tsho /
/ shi dang gnyid kyis log la bye brag ci /

136d kyis] DGNQ; kyi T.

iti harmyasthitaḥ śrutvā rātrau rājasutaḥ kathāḥ /
prasthitaṃ satpatheneva nijaṃ mene manoratham // 25.137 //

/ i ti harmya sthi taḥ śru tvā rā tau rā trau rā ja su taḥ ka thāḥ /
/ pra thi taṃ satpa the ne ba ni jaṃ me (ne T; ni D) ma no ra taṃ /
/ mtshan mo rgyal sras khang bzang na // gnas pas gtam de thos gyur nas /
/ rang gi 'dod pa legs pa yi // lam nas song ba bzhin du sems /

137c pa yi] GNQ; pa yis DT.

nirvṛter lakṣaṇaṃ dṛṣṭvā sa svapnaṃ kṣaṇanidrayā /
anuttarajñānanidhiṃ pratyāsannaṃ amanyata // 25.138 //

138a nirvṛter] ≡ nirvṛtter C1 (= Das); nirbṛtter T.

138b svapnaṃ kṣa°] (= Das) ≡ svapnaṃ kṣa T; svapnakṣa° C1.

/ nirbṛtterllākṣa ṇaṃ dṛṣvā sa svapnaṃ kṣa ṇa ni dra {D220b} yā /
/ a nutta ra jñā na ni dhim pra tyā sanna ma ma {T201a} nya ta /
/ de *yis myang 'das mtshan nyid kyi // rmi lam skad cig gnyid kyis mthong /
/ bla na med pa'i ye shes kyi // gter la rab tu nye bar bsams /

138a de *yis] ex con; de yi DGNQT || nyid kyi] GNQ; nyid kyis DT.

138c shes kyi] GNQ; shes kyis DT.   **138d** bsams] GNQ; bsam DT.

tataḥ prabuddhā sahasā trastā devī yaśodharā /
tatkālopanataṃ svapnaṃ dayitāya nyavedayat // 25.139 //

139c °panataṃ] (= Das) ≡ pa na taṃ T; °paṇataṃ C1.

/ ta taḥ pra buddha sa ha sā trastā de bi ya śo dha rā /
/ ta ta kā lo pa na taṃ svapnaṃ da yi tā pa nya be da yat /
/ de nas lha mo grags 'dzin ma // 'phral la rab sad skrag pa yis /
/ de dus mthong ba'i rmi lam ni // bdag po nyid la rab tu bshad /

139b pa yis] DT; pa yi GNQ.

paryañkābharañgāni svapne bhagnāni me vibho /
śrīr vrajantī mayā dṛṣṭā candrārkaḥ ca tirohitau // 25.140 //

/ paryañkā bha ra ṇāṃ gā ni svapne bha gnā na me bi dho /

/ śrībra jantī ma yā dṛṣṭvā candrārkkau ca ti ro hi tau /

/ jo bo bdag gi khri rgyan lus // chag dang dpal ni 'gro ba dang /

/ nyi zla dag kyang bsgribs gyur pa // rmi lam du ni bdag gis mthong /

140a rgyan] DT; rgyun GNQ.

ity ākarṇya sa tām ūce mugdhe satyavivarjitaḥ /
saṃsāra eva svapno 'yaṃ svapne svapno 'pi kīdṛśaḥ // 25.141 //

/ i tyā karṇya sā tā mū ce mugdhe sa tya bi ba(rjji T; pji D) taḥ /

/ saṃ sā ra e ba svapno yaṃ svapne svapno pi kī dṛ śaḥ /

/ de thos de yis der smras pa // mdzes ma bden spangs 'khor ba 'di /

/ rmi lam nyid na rmi lam gyi'ang // rmi lam de ni ci zhig 'dra /

141c nyid na] GNQ; nyid ni DT.

svapne 'dya nābhisamjātalatāvyaṅgavivāhāyā /
merūpadhānaśirasā pūrvapaścimavāridhī // 25.142 //

142ab nābhisamjātalatāvyaṅgavivāhāyā] C1; nā bhi saṃ jā ta la tā byāpta bi hā sa sā T; nāb-
hisāñjātā latā vyāptā vivāhāyā Das.

/ svapne dya nā bhi saṃ jā ta la tā byāpta bi hā sa sā /

/ me rū pa dhā na śi ra sā pūrbba paści ma bā ri dhī /

/ de ring rmi lam lte ba nas // 'khri shing skyes pas nam mkha' khyab /

/ lhun po mgo yi sngas su byas // shar dang nub kyi chu gter gnyis /

142b nam mkha'] DGQT; namkha' N

bhujābhyāṃ caraṇābhyāṃ ca dakṣiṇābdhir mayā dhrtaḥ /
svapnaḥ śubho 'yaṃ me strīṇāṃ bhartṛśubhaṃ śubham // 25.143 //

143b dhrtaḥ] C1 (= Das); bhṛ taḥ T; bzung (= Skt. *dhrta).

143c svapnaḥ śubho 'yaṃ me] = svapnaḥ śu bho yaṃ me D; svapnaśubho yam me C1; svapnaḥ
śubho 'yaṃ te Das.

/ bhu jā bhyāṃ ca ra ṇā bhyāṅca dakṣiṇā bdhirmma yā bhṛ taḥ /

/ bha dre svapnaḥ śu bho (yaṃ D; ya T) me strī ṇāṃ bhartṛi śu bhaṃ śu bham /

/ lag pa gnyis dang rkang pas kyang // lho yi rgya mtsho nga yis bzung /

/ bzang mo bdag rmi 'di ni dge // bud med bdag po dge bas dge /

143c rmi 'di] GNQ; rmis 'di DT.

ity ukte bodhisattvena noce kiṃcid yaśodharā /
punaś ca nidrābhimukhī babhūvāmīlitekṣaṇā // 25.144 //

144d babhūvāmīlite°] C1; ba bhū bā mi li te T; mig ni zum pa nyid du gyur (= Skt. babhūva
*āmīlita-(or, *mīlita-?)*ṭkṣaṇa); babhūva mīlite° Das (metre!).

/ i tyukte bo dhi satve na no ce kiñcadya śo dha rā /

/ pu na śca ni drā bhi mu khe {D221a} ba bhū bā mi li te kṣa ṇa /

/ byang chub sems dpas de brjod tshe // ci yang mi smra grags 'dzin ma /

/ slar yang gnyid la mngon phyogs te // mig ni zum pa nyid du gyur /

śakrabrahmamukhāḥ sarve sametyātha sudhābhujāḥ /
cakrire bodhisattvasya *svalpotsāhaprapūraṇam // 25.145 //

145d *svalpotsāha°] ex coni; svalsotsā ha T; salppotsāha° C1; spro ba ni shin tu chung ba (= Skt.
*svalpotsāha); sattvotsāha° Das.

/ śa kra brahma mu kha sarbbe sa me tyā tha su dhā bhu jaḥ /

/ cakri re bo dhi satva sya svalsotsā ha pra {T201b} pū ra ṇam /

/ de nas brgya byin tshangs la sogs // bdud rtsi spyod rnams yang dag 'ongs /

/ byang chub sems dpa'i spro ba ni // shin tu chung ba rab rdzogs byas /

tair devaputrāś catvāraḥ samādiṣṭā mahājavāḥ /
śahāyā gamane tasya bhūśailābdhidhṛtikṣamāḥ // 25.146 //

/ tai rde ba pu traśca tvā raḥ sa mā diṣṭā ma hā ja bāḥ /

/ sa hā yā ga ma ne ta sya bhū śai lābdhi dhṛ ti kṣa māḥ /

/ de dag rnams kyis lha yi bu // sa ri chu gter 'dzin bzod pa /

/ shin tu mgyogs par gyur pa bzhi // de yi 'gro ba'i grogs la bskos /

146a kyis] D; kyi T; ni GNQ. **146d** bskos] GN; bsgos DT (also possible); bkos Q.

śakrādiṣṭena yakṣeṇa pāñcīkākhyena nirmītaiḥ /
sa harmyasaktasopānair avatūrya viniryayau // 25.147 //

147c harmyasaktasopānair] corr.; harmyasaktasopāner C1; harmyā sakta so pā ne r T; harmyāsak-
tasopānair Das.

/ śa krā diṣṭe na yakṣe ṇa pāñci ka khye na nirmī teḥ /

/ sa harmyā sakta so pā ne ra ba tūrya bi niryā yau /

/ brgya byin gyis bskos gnod sbyin ni // lngas rtsen zhes pas rnam sprul pa /

/ khang bzang la reg them skas la // babs nas de ni phyi rol byung /

147c them] DT; them GNQ.

suptaṃ sārathim ādāya chandakākhyam vibodhya saḥ /
utsāham iva jagrāha kaṇṭhakākhyam turamgamam // 25.148 //

148b vibodhya] C1; bo dhyi T; prabodhya Das.

148d kaṇṭhakā°] C1 (= Das); kanthā kā T.

/ svapnam sa ra thi mā dā yacchanda kā khyi bo dhyi saḥ /

/ utsā na mi ba ja grā ha kanthā kā khyi tu ram ga mam /

/ 'dun pa zhes pa'i kha lo pa // gnyid ni sad par byas te bos /

/ bsngags ldan zhes pa'i rta yi mchog / de yis spro ba bzhin du bzung /

148c bsngags] DT; sngags GNQ || zhes pa'i] GNQ; zhes pa DT (also possible).

148d de yis] DT; de yi GNQ || spro] DGNT; skro Q.

taṃ tīkṣṇaruciram lakṣmīkaṭākṣataralam harim /
sa cakre saṃyamālīnam mūrdhni saṃspr̥śya pāṇinā // 25.149 //

149cd °nam mūrdhni] T (= Das); °nam mūrdhni C1.

/ taṃ tī kṣṇa ru ci ram lakṣmī ka ṭā kṣa ta ra lam ha ri ma /

/ sa cakre saṃ ya mā li nam mūrdhni saṃ spr̥ śya bā ṇi nā /

/ dpal mo'i zur mig ltar g.yo ba'i // rno mdzes 'phrog byed de la ni /

/ de *yis phyag gis srab skyogs nas // bzung zhing spyi bor reg par byas /

149c de *yis] ex coni; de yi DGNQT.

śamodyamasumanasā sa kvāpy antarbahiḥ samaḥ /
paśavo 'pi vimuñcanti yatprabhāvena cāpalam // 25.150 //

150a śamodyamasumanasā] C1; śa modya ma su ma na sā T; zhi brtson legs pa'i yid kyis (= Skt. *śamodyama-sumanasā); śamodyame sumanasā Das. — Note: Iwai proposes to read *śamodyamaḥ sumanasā.

150b kvāpy] C1, confirmed by Tib. gang du'ang (= Skt. *kvāpi) ; kā sy T; ko 'py Das.

150c paśavo 'pi] C1, confirmed by Tib. phyugs rnam kyang (= Skt. *paśavo 'pi); sa śa bo pi T; śiśavo 'pi Das.

/ śa modya ma su ma na sā satkā syantarbba hi sa maḥ /

/ sa {D221b} śa bo pi bi muñcanti yatpra bhā be na cā pa lam /

/ gang gi mthu yis phyugs rnam kyang // g.yo ba dag ni rnam par gtong /

/ zhi brtson legs pa'i yid kyis de // nang dang phyi rol gang du'ang mnyam /

150a gang gi] DT; gang gis GNQ || mthu yis] DG; mthu yi NQT.

150c kyis de] GNQ; kyis des DT.

balajijñāsayā nyastam tenātha caraṇam kṣītau /
na te kampayitum śekur devaputrāḥ savismayāḥ // 25.151 //

/ ba la ji jñā sa yā nyastam te nā tha ca ra ṇam kṣi tau /

/ na te ka mpa yi tum śe kurde ba pu trāḥ sa bisma yaḥ /

/ de nas stobs ni shes 'dod nas // de yis zhabs ni sa la bkod /

/ ya mtshan ldan pa'i lha yi bu // de dag rnam kyis g.yo ma nus /

151b de yis] GNQ; de yi DT.

chandakena saḥāruhya nistaraṃgaturaṃgamaḥ /
sa jagāhe mahad vyoma vimalaṃ svam ivāśayam // 25.152 //

152a saḥāruhya] (= Das) ⇌ sa hā ru hya T; saḥāruhya C1.

152b °gaturaṃgamaḥ] C1; ga tu raṃ ga maḥ T; °gaṃ turamaṃgamam Das.

/ cchanda ke na sa hā ru hya ni sta raṃ ga tu raṃ ga maḥ /

/ sa ja gā he ma hadbyo ma bi ma la sva mi bā śa yaṃ /

/ 'drog pa med pa'i rta la de // 'dun pa dang ni lhan cig zhon /

/ rang gi bsam pa bzhin du ni // dri med che ba'i mkha' la gshegs /

prayayau taralāvartanartitoṣṇīṣapallavaḥ /
saṃsarpipavanollāsaiḥ śokocchvāsair iva śriyaḥ // 25.153 //

153ab °vartanartito°] ⇌ °varttanartito° C1; bartti nartti to T; °vartinartito° Das.

153d śokocchvāsair] C1; śo koccha sai r T; śokocchvāsa Das.

/ pra ya yau {T202a} ta ra lā bartti nartti toṣṇī ṣa palla baḥ /

/ saṃ sarppi pa ba nollā saiḥ śo koccha sai ri ba śri yaḥ /

/ dpal gyi mya ngan shugs ring bzhin // g.yo ba'i rlung ni rab langs pas /

/ gtsug tor thod kyi yal 'dab ni // g.yo zhing bsgyur zhing rab tu gshegs /

153a ring] DT; rings GNQ.

153b langs pas] GNQ; langs pa DT.

tasyābharaṇaratnāṃśulekhābhiḥ śabalaṃ nabhaḥ /
jagrāha sūtrapatrālivicitram iva cīvaram // 25.154 //

154cd °patrāliivi°] corr.; °patrāliivi° C1 (= Das); pa tra li bi T.

/ ta syā dha ra ṇa ratnāṃ śu le khā bhiḥ śa ba laṃ na bhaḥ /

/ ja grā ha sū tra pa tra li bi ci tra maṃ ba cī ba raṃ /

/ *de'i rgyan rin chen 'od zer gyi // ri mos nam mkha' rnam par bkra /
/ skud pa pa tra'i 'phreng ba yis // rnam bkra snam sbyar blangs pa bzhin /

154a *de'i] exconi; de DGNQT || rin chen] DGNQ; rin cen T.

154b nam mkha'] DQT; namkha' GN.   **154c** 'phreng] DT; phreng GNQ (also possible).

154d snam] GNQ; rnam DT.

kīrṇāśrubindukalilā vilolanayanotpalāḥ /

*vrajaṅtaṃ dadṛśur dṛśyās taṃ antaḥpuradevatāḥ // 25.155 //

155a °bindukalilā] C1; bindu ka li lā T; °bindukalitā Das.

155b °notpalāḥ] corr. (= Das); °notpalā C1; notpa mā T.

155c *vrajaṅtaṃ] ex coni (= Das); pravrajaṅtaṃ C1; pra bra jaṅtaṃ T.

/ kīrṇā śru bindu ka li lā bi lo la na ya notpa mā /

/ pra bra jaṅtaṃ da dṛ śu dṛ śya sta maṅṅ pu ra de ba tāḥ /

/ bltar 'os pho brang 'khor gyi lha // 'dren byed g.yo ba'i utpa la /

/ mchi ma'i thigs rdzogs gang gyur *pas // rab tu gshegs pa de mthong gyur /

155b utpa la] GNQ; u tpa la DT (also possible).

155c thigs] DNQT; thig G (also possible) || gyur *pas] ex coni; gyur pa DGNQT.

saṃsāram iva vistīrṇaṃ puraṃ saṃpabāndhavam /

dūrāt pradakṣiṇīkr̥tya kṣamyatām ity uvāca saḥ // 25.156 //

156d uvāca saḥ] C1; u bā ca saḥ T; abhāṣata Das.

/ saṃ sā ra mi ba bistīrṇaṃ pu raṃ sa ṅṅ pa bāndha vaṃ /

/ {D222a} dū rātpa dakṣi ṅī kr̥ ty a kṣa mya tā mi tyu bā ca saḥ /

/ 'khor ba bzhin du rnam rgyas pa'i // mi bdag gnyen bcas grong khyer la /

/ ring nas g.yas bskor mdzad nas ni // bzod par mdzod ces de yis smras /

156c bskor] GNQT; skor D (also possible).   **156d** bzod par] DT; bzod pa GNQ.

kṣapāyāṃ kṣaṇaśeṣāyāṃ jane nidrābhimudrite /

taṃ dadarśa mahān nāma prabuddho rājabāndhavaḥ // 25.157 //

/ kṣa pā yāṃ kṣa ṅa śe ṣa yāṃ ja ne ni drā bhi mu dri te /

/ ta da da rśa ma hā nā ma pra buddho rā ja bā ndha vaḥ /

/ mtshan mo skad cig lhag ma la // skye bo gnyid kyis rgyas btab tshe /

/ ming chen zhes pa rgyal po'i gnyen // rab tu sad pas de mthong gyur /

157a mtshan mo] DT; mtshan ma GNQ.

157c zhes pa] DT; zhes pa'i GNQ (also possible).   **157d** sad pas] DT; sad sad GNQ.

divi dr̥ṣṭvā vrajantaṃ taṃ śaśāṅkaśaṅkayā hr̥taḥ /
ūce ciraṃ vicāryocair bāṣpāñcitavilocanaḥ // 25.158 //

/ di bi dr̥ṣṭvā pra janta taṃ śa śāṅka śaṅka yā hr̥ taḥ /

/ ū ce ci raṃ bi cāryo ccāi rbāṣpāñci ta bi lo ca naḥ /

/ mkha' la 'gro ba de mthong ste // ri bong can du dogs pas phrogs /
/ yun ring dpyad nas mig dag ni // mchi ma rgyas pas skad cher smras /

158b ri bong] DGT; ri bo NQ.

158c dpyad] DT; spyad GNQ || mig dag] DT; mi bdag GNQ.

citraṃ etad *viraktatvaṃ bandhujīvopamasya te /
kumāra rucirākāra na yuktaṃ yuktakāriṇaḥ // 25.159 //

159a *viraktatvaṃ] ex conī (= Das); chags bral nyid (= Skt. *viraktatva); viraktātvaṃ C1; bi rak-
tā tvaṃ T.

159d yuktakāriṇaḥ] ≙ yukta kā ri ṇaḥ T; yuktacāriṇaḥ C1; yuktakāraṇam Das. — Note: a pun of
k sounds.

/ ci tra me tād̥bi raktā tvaṃ bandhu jī bo pa ma sya te /

/ ku mā ra ru ci rā kā ra na yuktaṃ yukta kā ri {T202b} ṇaḥ /

/ gzhon nu mdzes pa'i rnam pa can // bandhu dzī ba lta bu khyod /
/ rigs pa byed pa'i chags bral nyid // ngo mtshar 'di ni rigs ma yin /

159b bandhu] DT; ban dhu GNQ (also possible).

vaṃśotkarṣaviśeṣārthī nibaddhāśaḥ pitā tvayi /
kasmān nirāśaḥ kriyate sarvāśābharāṇa tvayā // 25.160 //

160d sarvāśābharāṇa] ≙ sarvvāśābharāṇa C1 (= Das); sarbā śā bhā ra ṇa T.

/ baṃ śotkarṣa bi śe śārthī ni baddhā śaḥ pi tāṃ tva yi /

/ kasmāni rā śaḥ kri ya te sarbā śā bhā ra ṇa tva yā /

/ rigs mchog khyad par don gnyer ba // re ba khyod la gtad pa'i yab /
/ re ba kun skong khyod kyis ni // ci slad re thag chad par mdzad /

160a rigs] DT; rig GNQ.   **160d** mdzad] GNQ; byed DT (also possible).

iti śākyasya mahataḥ śrutvā vākyaṃ nṛpātmajaḥ /
tam ūce bāndhavaprītir bandho bandhanaśṛṅkhalā // 25.161 //

161cd bāndhavaprītir bandho] C1 (= Das); bāndha ba prī ti bandho T; gnyen dang mdza' ba yi
'brel pa (= Skt. *bāndhavaprītibandho?)

/ i ti śākya sya ma ha taḥ śru tvā bā kyaṃ nṛ pātma jaḥ /
 / ta mū ce bāndha ba pṛi ti bandho bandha na śṛṃ kha lā /
 / ces pa shākya chen po'i tshig / mi bdag sras kyis thos gyur nas /
 / der smras gnyen dang mdza' ba yi // 'brel pa 'ching ba'i lcags kyi sgrog /
161c der] GNQ; des DT.

ayaṃ kāyaḥ kṣayaṃ yāti mithyāgrhasukhapriyaḥ /
 viṣayograviṣārtānām amṛtāyatanam vanam // 25.162 //

/ a yaṃ kā ya kṣa yaṃ yā ti mi thyā gr ha su kha {D222b} pri yaḥ /
 / bi ṣa yo gri bi śārtta nā ma mṛ tā ya ta naṃ ba naṃ /
 / log pa'i khyim gyi bde ba la // dga' ba'i lus 'di 'jig par 'gyur /
 / yul gyi dug gis gzir rnam la // nags ni bdud rtsi'i khang pa yin /

hastākṛṣṭatriphaṇiphaṇabhṛn mastakanyastamṛtyuḥ
 kaṇṭhābaddhotkaṭaviṣalatāpallavālolamālah /
 dīptāṅgāraprakaragahaṇam gāhate durgamārgam
 saṃsāre 'smin viṣayanicaye sapramodaḥ pramādī // 25.163 //

163a °kṛṣṭatri°] C1(post corr. marg.); °kṛṣṭas tri° C1 (ante corr.) (= Das); kṛṣṭa stri T ||
 °phaṇiphaṇabhṛn] (= Das) = pha ṇi pha ṇa bhṛn T; °phaṇamphaṇabhṛt C1.

163b °viṣalatāpalla°] corr. (= Das); viṣalatopalla° C1; bi ṣa la to palla T.

/ hastā kṛṣṭa stri pha ṇi pha ṇa bhṛnmasta ka nya sta mṛ tyā
 kaṇṭhā baddhotka ṭa bi ṣa la to palla bā lo la mā lah /
 / dīptāṃ gā ra pra ka ra ga ha ṇam gā ha te durgamārgam
 saṃ sā re sminbi ṣa ya ni ca ye sa pra mo daḥ pra mā dī /

Metre: Mandākrāntā.

/ yul gyi tshogs kyi 'khor ba 'di na bag med rab tu dga' ldan zhing /
 / gdengs can gdengs ka gsum pa lag pas drangs nas mgo la 'chi ba bkod /
 / drag po'i dug gi 'khri shing yal 'dab g.yo ba'i 'phreng bas mgrin pa *bsdams /
 / sol ba 'bar ba'i tshogs kyis gang ba'i ngan 'gro'i lam du 'jug par byed /

163a 'khor ba] DNQT 'khor lo ba G || rab tu dga] DGNT; rab tu dka' Q. **163b** 'chi] DT; 'ching GNQ.

163c 'phreng] DT; phreng GNQ (also possible) || *bsdams] ex conī (= Skt. *ābaddha); bltams DT; bstams GNQ. **163d** tshogs kyis] DT; tshogs kyi GNQ.

ity udīrya vrajan vyomnā vīlaṅghya nagaram kṣaṇāt /
 bahir bhūtaḥ abhyetya sa yayau vājinā javāt // 25.164 //

/ i tyu dīrṣya bra ja nbyo mna bi laksya na ga raṃ kṣa ṇāt /
/ ba hirbbhū ta la ma bhye tya sa ya yau bā ji nā ja bat /
/ mkha' la gshegs shing 'di smras nas // skad cig gis ni grong khyer brgal /
/ phyi rol sa gzhir mngon gshegs te // de ni mgyogs pa'i rta la zhon /
164b brgal] DT; rgal GNQ.

mahatā śākyamukhyena bodhitasyātha bhūpateḥ /
antaḥpure ca kāntānām *udbhūtaḥ karuṇaḥ svarah // 25.165 //
165d *udbhūtaḥ karuṇaḥ] ex conī (= Das); utbhūtakarūṇaḥ C1; udbhū ta ka ru ṇaḥ T.
/ ma ha tā śākya mu khye na bo dha sa tya sya tha bhū pa teḥ /
/ antaḥ phu re ca kāntā na mudbhū {T203a} ta ka ru ṇaḥ sva raḥ /
/ de nas shākya'i gtso chen gyis // sa yi bdag bo de la sbran /
/ pho brang 'khor du btsun mo rnams // snying rje'i cho nge byung bar gyur /
165d nge] DNQT; nges G.

atha brahmendradhanadapramukhais tridaśair vṛtaḥ /
rājasūnur vanam prāpa gatvā dvādaśayojanam // 25.166 //
/ a tha bra hme ndra dha na da pra mu khai stri da śai rbbṛ taḥ /
/ rā ja sū nurbba naṃ prā (pa T; ba D) ga tvā dvā da śa yo ja naṃ // {D223a}
/ de nas tshangs dbang nor sbyin la // sogs pa'i lha rnams dag gis bskor /
/ dpag tshad bcu gnyis phyin nas ni // rgyal po'i bu yis nags tshal *slebs /
166a tshangs] DGQT; tshengs N.
166d bu yis] DT; bu yi GNQ || *slebs] ex conī; sleb DGNQT.

avaruhyātha turagād vimucyābharaṇāni saḥ /
uvāca *sūcitānandaś chandakaṃ vadanatviṣā // 25.167 //
167cd *sūcitānandaś chandakaṃ] ex conī (= Das), inferred from Tib. kun dga' ni gsal bas 'dun pa
la (= Skt. *sūcitānandaś chandakaṃ); sūcitānandachandakaṃ C1; sū ci tā nanda cchanda kaṃ T.
/ a ba ru hyā tha tu rā gadbi mu cyu bha ra ṇā ni saḥ /
/ u bā ca sū ci tā nanda cchanda kaṃ ba da na tvi ṣā /
/ de nas rta las babs nas des // rgyan rnams dag ni rnam par bkrol /
/ bzhin gyi 'od kysis kun dga' ni // gsal bas 'dun pa la smras pa /
167a rta las] DT; rta la GNQ.

grhītvā bhūṣaṇāni tvam hayaṃ ca vraja mandiram /

nedānīm asti me kṛtyam etair māyānibandhanaiḥ // 25.168 //

168a grhītvā bhūṣaṇāni] C1; gr hī tvā bhā ra ṇā ni T; grhītvābharaṇāni Das (also possible).

/ gr hī tvā bhā ra ṇā ni tvaṃ ha yañca bra ja mandi ram /

/ ne dā nī ma sti me kṛ tya me tairmā ya ni bandha naiḥ /

/ khyod ni rta dang rgyan rnams dag / bzung la khang pa dag tu song /

/ sgyu ma'i 'ching ba 'di dag gis // da ni bdag la dgos pa med /

168b bzung] DT; zung GNQ (also possible).

vane 'sminn aham ekākī śamasamtoṣabāndhavaḥ /

ekaḥ samjāyate jantur eka eva vipadyate // 25.169 //

/ ba nesminna ha me kā kī śa ma santo ṣa bāndha baḥ /

/ e ka sam jā ye ta jantu re ka e ba bi pa dya te /

/ nags 'dir bdag rang gcig pu nyid // zhi ba chog shes gnyen dang ldan /

/ skye bo gcig pur yang dag skye // gcig pu nyid du rnam par lhung /

169c skye bo] DT; skye ba GNQ. **169d** lhung] DT; ltung GNQ (also possible).

viṣamaviṣayayogaṃ bhogaṃ utsrjya rogaṃ

sarasarativiśeṣakleśa*śoṣapravṛttaḥ /

paribhava bhavane 'sminn eṣa naḥ samniveśaḥ

śamitamadanakāntiḥ śāntim evāśrayāmi // // śāntiḥ // 25.170 //

170a rogaṃ] C1, confirmed by Tib. nad (= Skt. *roga); ro ga T; re kaḥ Das.

170b °kleśa*śoṣapravṛttaḥ] ex conī (= Das), inferred from Tib. nyon mongs skems par rab zhugs pa (= Skt. *kleśa-śoṣa-pravṛtta); °kleśaśaucapravṛtāḥ C1; kle śa śau ṣa pra bṛ tāḥ T.

170c paribhava bhavane] C1; pa ri bha ba bhu ba ne T; paribhavabhuvane Das.

170d śāntim evāśrayāmi] C1; śānti me ba śra yā mi T; śāntim eva śrayāmi Das.

/ bi ṣa ma bi ṣa ya yo gaṃ bho ga mu tsṛ jya ro ga

sa ra sa ra ti bi śe ṣa kle śa śau ṣa pra bṛ tāḥ /

/ pa ri bha ba bhu ba ne (smi T; smī D)nne ṣa naḥ senni be śaḥ

śa mi ta ma da na kāntiḥ śānti me ba śra yā mi /

Metre: Mālinī.

/ mi bзад yul dang sbyor ba'i longspyod dag gi nad btang zhing /

/ ro ldan dga' ba'i khyad par nyon mongs skems par rab zhugs pa /

/ yongs su zil non srid pa 'di na 'di nyid bdag gi gnas /

/ 'dod pa'i mdzes pa zhi ba bdag ni zhi ba kho na bsten /

170a spyod] DNQT; om. G || dag gi] DT; dag gis GNQ || btang] DGNQ; bteng N.

170c zil non] GNQ; zil gnon DT (also possible) || 'di na] NQ; 'di ni DT; 'di lan G.

170d bdag] GNQ; dag DT.

ity uktvābharaṇāny asya dīptāny aṅke mumoca saḥ /
tyaktaśokāni tānīva muktāsrakaṇasaṃcayaiḥ // // **utprekṣā** // 25.171 //

171c °śokāni tānīva] C1; śo kā ni hā nī ba T; °śokānvitānīva Das.

171d muktāsrakaṇasaṃcayaiḥ] C1; muktā sakka ṇa pañca ye T; muktāpakvaṇasañcaye Das.

/ i tyuktā bha ra ṇā nya sya dīptāṃ nyaṃ ke mu mo ba saḥ /

/ tyakta śo kā ni hā nī {T203b} ba mu ktā sakka ṇa pañca ye /

/ zhes smras de yis 'bar ba yi // rgyan rnam de yi lag tu btad /

/ mu tig mchi ma'i thigs tshogs kyis // de dag mya ngan gtong ba bzhin /

171a ba yi] DT; ba yis GNQ. 171b btad] GNQ; gtad DT. 171c kyis] GNQ; kyi DT.

cūḍaṃ niṣkṛtya khadgena sa cikṣepa nabhastale /
śakraś ca taṃ samādāya nināya divam ādarāt // 25.172 //

172a niṣkṛtya] = niḥkṛtya C1; niḥ kṛ tya T; niṣkṛṣya Das.

172b nabhastale] C1; na bhasta le T; nabhaḥsthale Das.

172d nināya] (= Das) = ni nā ya T; nināyī C1.

/ cūḍaṃ {D223b} niḥ kṛ tya kharge na sa bikṣe sa na bhasta le /

/ śakraśca taṃ sa mā dā ya ni nā ya di ba mā da rat /

/ ral gris gtsug phud bcad nas ni // nam mkha'i gzhi la de yis 'phangs /

/ brgya byin gyis kyang de blangs nas // gus pas lha yi gnas su khyer /

172a phud] DNT; pud GQ.

keśāḥ kleśā ivotkṛttā yatra tena mahātmanā /
keśapratigrahaṃ caityaṃ *sadbhis tatra niveśitam // 25.173 //

173a keśāḥ kleśā ivotkṛttā] C1; ke śaḥ kle śa i bo tkṛtta T; keśāḥ kleśa ivotkṛtto Das.

173d *sadbhis] T (= Das); dam pa rnam dag gis (= Skt. *sadbhiḥ); mahadbhis C1.

/ ke śaḥ kle śa i bo tkṛtta ya tra te na ma hā tma nā /

/ ke śa pra ti gra haṃ ce taṃ sadbhista tra ni be śi taṃ /

/ gang du bdag nyid chen po des // nyon mongs bzhin du skra bcad pa /

/ der ni dam pa rnam dag gis // dbu skra blangs pa'i mchod rten brtsigs /

chandako 'py aśvam ādāya prayātaḥ *saptabhir dinaiḥ /
śanaiḥ prāpya puropāntaṃ śokārtaḥ samacintayat // 25.174 //

174b *saptabhīr dinaiḥ] (= Das) ⇨ sapta bhīrdyī naiḥ T; saptadinaiḥ C1.

174c prāpya] C1; prā pya T; prāpa Das.

174d śokārttaḥ] ⇨ śo kārttaḥ T (= Das); śokārttaḥ C1(post corr. marg.); kokārttaḥ C1(ante corr.).

/ cchanda ko pya śvā mā dā ya pra yā taḥ sapta bhīrdyī naiḥ /

/ śa naiḥ prā pya pu ro (pā T; bā D)ntam śo kārttaḥ sa ma cinta yat /

/ 'dun pa yis kyang rta blangs nas // rab tu song ste nyin bdun gyis /

/ grong khyer nye bar dal bus phyin // mya ngan dag gis gzir bas bsams /

174b song ste] DT; song te GNQ.

174c nye] DGNT; nya Q.

174d gzir bas] DT; gzir bar GNQ (also possible).

śūnyam turagam ādāya parityajya nṛpātmajam /

draṣṭum śaknōmi nṛpatim katham putrapralāpinam // 25.175 //

/ śū nya ttu ra ga mā dā ya pa ri tya jya nṛ pā(tma T; dma D) jam /

/ draṣṭum śakno mi nṛ pa tim ka tham pu tra lā bi nam /

/ mi bdag sras ni yongs su dor // rta ni stong pa nyid du khrid /

/ sras kyi cho nge ldan pa yi // mi bdag lta bar ji lta nus /

175c pa yi] GNQ; pa yis DT.

175d lta bar] GNQ; blta bar DT (also possible).

vicintyēti hayam tyaktvā sa tatraiva vyalambata /

śūnyāsanah puram vājī mūrtaḥ śoka ivāviśat // 25.176 //

/ bi ci ntye ti ha yam tyaktvā sa ta trai ba bya lamba ta /

/ śū nyā sa nah pu ram bā ji svarttaḥ śo ka i bā bi śat /

/ de lta bsams nas rta btang ste // de yis gnas de nyid du bsad /

/ stan stong rta ni grong khyer du // mya ngan gzugs can bzhin du zhugs /

176a btang] DT; gtang GNQ.

176b de yis] GNQ (= Skt. sah); de yi DT.

tam dr̥ṣṭvāntaḥpurajanaḥ sāmātyaś ca mahīpatiḥ /

pratipralāpamukharāś cakrire nikhilā diśaḥ // 25.177 //

/ tam dr̥ṣṭāntaḥ pu ra ja nah sā mā tyāśca ma hī pa tiḥ /

/ pra ti prā lā pa mu kha rāśca kri re ni khi lā di śaḥ /

/ de mthong pho brang skye bo ni // sa bdag blon por bcas pa dang /

/ ma lus phyogs kyi so sor ni // cho nge'i ku co mu cor byas /

udbhūtar̥ttasvaraiḥ kaṇṭhe sotkaṇṭhaiḥ sa viśādavān /

*sarvair *gr̥hītaḥ kīrṇāsrur vājī jīvitam atyajat // // **karuṇaḥ** // 25.178 //

178a °svaraiḥ kaṅṭhe] C1; sva re kaṅṭhaiḥ T; °svaraiḥ kaṅṭhaiḥ Das.

178c *sarvair] ex conī (= Das), inferred from Tib. kun gyis (= Skt. *sarvaiḥ); sarvve C1; sarbbe T || *grḥītaḥ kīrṇāśrur] ex conī (= de Jong); grḥītakīrṇāśrur C1; gr hī ta kīrṇā śru T.

/ udbhū tārtta sva re kaṅṭhaiḥ {D224a} sotkaṅṭhaiḥ sa bi śā da bān /

/ sarbbe gr hī ta kīrṇā śru bā jī jī bi ta ma tya {T204a} jat /

/ mgrin pa gdung ba'i sgra rab bskyed // mya ngan ldan pa kun gyis 'jus /

/ chags bral ldan pa'i rta de ni // mchi ma nyil zhing srog btang gyur /

178c rta de] DGNQ; rta da T.

sa bodhisattvasaṃsparśaṇyaṇyaprāptipavitritaḥ /

jaḡrāha brāhmaṇakule janma saṃsāramuktaye // 25.179 //

/ sa bo dhi satva saṃ sparśa pu nya prā pti pa bi tri taḥ /

/ ja grā hā brā hmma ṇa ku le janma saṃ sa ra mukta ye /

/ byang chub sems dpa'i reg pa yis // bsod nams thob cing gtsang ba des /

/ 'khor ba las ni grol ba'i slad // bram ze'i rigs su skye ba blangs /

179b ba des] DGNT; ba das Q.

śakradattaṃ kumāras tu yatra kāśāyam agrahīt /

kāśāyagrahaṇaṃ tatra caityaṃ cakre mahājanaḥ // 25.180 //

180a śakradattaṃ] C1; śakra dattaṃ T; śaktadattaṃ Das.

/ śakra dattaṃ ku mā rastu ya tra kā śā ya ma gra hīt /

/ kā śā ya gra ha ṇi ta tra cai tyam cakre ma hā ja naḥ /

/ gang du gzhon nus ngur smrig ni // brgya byin dag gis byin pa blangs /

/ der ni ngur smrig blangs pa yi // mchod rten skye bo chen pos byas //

180a gzhon nus] GNQ; gzhon nu DT.

180b byin pa blangs] DNQT; byin pa blangs pa yin G.

vibhavam abhavavṛtṭyai janma janmapramukṭyai

vijanam api janānāṃ mohagartān nivṛtṭyai /

iti sa kuśalakāmaḥ kāmam utsṛjya bheje

gṇakṛtajanarāgaḥ ślāghyatāṃ vītarāgaḥ // 25.181 //

181a abhavavṛtṭyai] (= Das) = abhavavṛtyai C1; a bha ba ṛ tyai T.

181b °gartān nivṛtṭyai] (= Das) = °garttā[n] nivṛtyai C1; garttā ni ṛ tyai T.

181d vītarāgaḥ] C1; bi rā gaḥ T; tyaktarāgaḥ Das.

/ bi bha ba ma bha ba ṛ tyai janma pra mu kṭyai

bi ja na ma (pi T; bi D) ja nā nām mo ha garttā ni bṛ tyai /
/ i ti sa ku śa la kā maḥ kā ma mutpṛ jya bhe je
gu ṇa kṛ ta ja na rā gaḥ śla ghya tām bi rā gaḥ /

Metre: Mālinī.

/ de ltar 'byor pa srid med 'jug slad skye ba skye ba rab grol slad /
/ skye bos dben pa'ang skye bo rnam kyī rmongs pa'i 'khor lo bzlog pa'i slad /
/ yon tan gyis ni skye bo chags mdzad chags pa dag dang bral gyur pa /
/ dge ba 'dod cing 'dod pa btang nas bsngags par 'os pa nyid bsten to //

181a srid] DT; sred GNQ || skye ba skye ba rab] DGNQ; skye ba rab T.

181b bzlog] GNQ; zlog DT (also possible).

181d bsngags] DT; des GNQ.

iti kṣemendraviracitāyām bodhisattvāvadānakalpalatāyām abhiniṣkramaṇāvadā-
naṃ pañcaviṃśaḥ pallavaḥ //

Colophon: pañcaviṃśaḥ] C1; pañca biṃ śaḥ T; caturviṃśaḥ Das.

/ i ti kṣe me ndra bi ra ci tā yām bo dhi sa tvā ba dā na kalpa la tā yā ma bhi niḥ kra ma ṇā ba dā naṃ
pañca biṃ śaḥ palla {D224b} vaḥ //

/ zhes pa dge ba'i dbang pos byas pa'i byang chub sems dpa'i rtogs pa brjod pa dpag
bsam gyi 'khri shing las mngon par 'byung ba'i rtogs pa brjod pa'i yal 'dab ste nyi shu
lga pa'o //

Colophon: 'khri shing] DGQT; khri shing N.

26 Māravidrāvaṇāvadāna

[Chp. 26] Das, Vol. 1, pp. 712-735 (as Chp. 25). de Jong, pp. 64-68. Iwai, pp. 192-225.

Skt. Ms.: C1 95b6-99a3.

D: skyes rabs, Ke 224b1-232a6. Q: mdo, Ke 122b7-127a1. N: mdo, Ge 109a1-112b2.

G: mdo, Ge 149b3-155a2. T: 204a5-211a4.

jayanti te janmabhayapramuktā
bhavaprabhāvābhibhavābhimuktāḥ /
yaiḥ sundarīlocanacakravartī
māraḥ kṛtaḥ śāsanaśavartī // 26.1 //

1b °bhimuktāḥ] C1, confirmed by Tib. mngon par grol (= Skt. *abhimukta); bhi muktāḥ T; °bhiyuktāḥ Das.

1d śāsana°] (= Das) ≙ śā sa na T; sāsa° C1.

{D224b1, T204a5} ja yanti te janma bha ya (pra T; bra D) muktā

bha ba pra bhā bā bhi bha bā bhi muktāḥ /

/ yeḥ punda ri lo ca na cakra bartī

mā rāḥ kṛ taḥ {T204b} śā sa na de śa barti /

Metre: Upajāti.

/ mdzes pa'i mig gi 'khor los sgyur ba'i bdud /

/ gang gis bka' yi yul du bsgyur byas pa /

/ srid pa'i mthu yis zil mnan mngon par grol /

/ skye ba'i 'jigs las rab grol de dag rgyal /

1a los] DNQ; lo GT (also possible).

1d skye ba'i] GNQ; skye bas DT.

tatas tapovane tasmin bodhisattve tapojuṣi /
tadupasthāyakāḥ pañca vārāṇasyāṃ pravavrajuḥ // 26.2 //

2a tasmin] C1; smin T; cāsmin Das.

2c tadupasthāyakāḥ] C1; ta du pasthā yakṣa T; tadupasthāpakāḥ Das. — Note: One can read °sthāpakāḥ instead of °sthāyakāḥ. Here the letter of ya and pa in C1 are similar.

/ ta ta sta po ba ne smin bo dhi satve ta po ju ṣi /

/ ta du pasthā yakṣa pañca bā rā ṇa syaṃ (pra T; bra D) ba bra juḥ /
 / de nas dka' thub nags tshal der // byang chub sems dpa' dka' thub bsten /
 / de tshe de yi nye gnas lnga // wā rā ṇa sīr rab tu song /
2b sems dpa'] DT; sems dpa'i GNQ.
2d wā rā ṇa sīr] D; ba ra ṇa sir GNQ (also possible); ba ra ṇā sir T.

spṛhaṇīyo munīndrāṇām atha śākyamuniḥ śanaiḥ /
 svayaṃ senāyanīgrāmaṃ janacārikayā yayau // 26.3 //
 / spr ha nī yo mu nīndrā ṇām ma tha śākya mu niḥ śa naiḥ /
 / sva yaṃ se nā ya nī grā maṃ ja na cā ra ka yā (ya T; yo D) yau /
 / de nas thub dbang 'dod 'os pa'i // shākya thub pa dal bu yis /
 / sde 'dong dag gi grong du ni // rang nyid ljongs ni rgyu zhing gshegs /
3c sde 'dong] GNQ; sde gdong DT || dag gi] DT; dag gis GNQ.

tatra senābhīdhānasya kanye gṛhapateḥ sute /
 nandā nandabalākhya ca cāruvṛtte babhūvatuḥ // 26.4 //
 / ta tra sa nā bhī dha na sya ka nyo gr ha pa teḥ su te /
 / nandā nanda ba lā khyā ca cā ru vṛtte ba bhū ba tuḥ /
 / der ni khyim bdag sde zhes pa'i // mngon par brjod pa'i bu mo ni /
 / gzhon nu ma dag dga' ma dang // dga' stobs zhes pa byung bar gyur /
4a sde zhes pa'i] DT; bde zhes par GNQ. **4b** bu mo] GNQ; bu mor DT.

śuddhodanasya bhūbhartus te śrutvā viśrutam sutam /
 cakrāte tadvivāhāptyai vratam dvādaśavārṣikam // 26.5 //
5c tadvivāhāptyai] C1; ta dadbi ba hāstyai T; tadvivāharthaṃ Das.
 / śuddho da na sya bhū bharttu ste śru tvā bi śru ta su taṃ /
 / cakrā ta dadbi ba hāstyai bra taṃ dvā da śa bārṣi kaṃ /
 / de yis sa bdag zas gtsang gi // sras kyi grags pa thos gyur nas /
 / khyim thab dag tu de bsgrub slad // brtul zhugs lo ni bcu gnyis byas /
5a gtsang gi] DT; gtsang gis GNQ.
5c khyim thab] GNQ; khyim bdag DT || de] DT; om. de GNQ || bsgrub slad] DT; bsgrubs slad du GNQ.

āmodināṇaṃ hṛdaye sadā sūtravad āsthitaḥ /
 mālānām iva bālānām abhilāṣaḥ svabhāvajaḥ // 26.6 //
6c iva bālānām] (= Das) ≅ i ba bā lā nā m T; ibālānām C1.

/ ā mo de nī nāṃ hṛ da ye sa dā sū tra ba dā sthi {D225a} taḥ /
 / mā lā nā mi ba bā lā nā ma bhi lā ṣaḥ sa bhā ba jaḥ /
 / 'phreng ba lta bu'i gzhon nu ma // dri bzang dga' ldan snying la ni /
 / mngon par 'dod pa rang bzhin skyes // skud pa bzhin du rtag tu gnas /
6a 'phreng] T; phreng DGNQ (also possible).

dhenūnāṃ pītadugdhānāṃ dugdhaṃ tābhyāṃ punaḥ punaḥ /
 gr̥hītvā sphaṭikasthālyā vratānte pāyasaṃ gr̥tam // 26.7 //

7b dugdhaṃ tābhyāṃ] corr. (= Das); dugdha[m]ntābhyāṃ C1; dugdhantā bhyāṃ T.

7d gr̥tam] = gr̥tam C1; śu bhaṃ T; dge ba'i (= Skt. *subha); śubham Das. — Note: the letters of gr̥tam in C1 are similar to letters of śubham.

/ dhe nū nāṃ pi ta dugdhā nāṃ dugdhantā bhyāṃ pu naḥ pu naḥ /
 / gr̥ hī tvā spha ṭi ka sthā lyā bra tā(nte T; ntre D) pa ya saṃ śu bhaṃ /
 / yang yang 'o ma 'thungs pa yi // ba rnams 'o ma de gnyis kyis /
 / blangs nas shel gyi snod du ni // dge ba'i 'o thug brtul zhugs mthar /
7a pa yi] GNQ; pa yis DT. **7d** mthar] DGNQ; mtha' T.

vidhivat pāyase siddhe viprarūpaḥ sureśvaraḥ /
 taṃ samabhyāyau deśaṃ devaś ca kamalāsaṃ // 26.8 //

8b viprarūpaḥ] C1 (= Das); bi pra rū pa T.

/ bi dhi ba(tvā T; dbā D) ya se siddhe bi pra rū pa su re śva raḥ /
 / taṃ sa ma bhyā ya yau de śaṃ de baśca ka ma lā sa naḥ / {T205a}
 / 'o thug cho ga bzhin grub tshe // bram ze'i gzugs su lha dbang dang /
 / padma'i stan ldan lha dag kyang // yul der yang dag mngon par 'ongs /

harṣād atithibhāge 'tha kanyakābhyāṃ samuddhṛte /
 śakro 'vadat sarvaguṇodayāyāgre pradīyatām // 26.9 //

/ harṣā da ti thi bhā ge tha ka nya kā bhyāṃ sa muddhi te /
 / śa kro ba datsa(rbba T; dbba D) gu ṇo da yā yā gre pra dī ya tāṃ /
 / mdzes ma de dag dga' ba yis // mgron gyi cha ni rab blangs tshe /
 / brgya byin gyis smras yon tan kun // rgyas pa la ni thog mar phul /
9b gyi cha] GNQ; gyi tshe DT.
9d rgyas pa] GNQ; rgyal po DT || thog mar] GNQT; thog mas D.

matto 'yam adhikas tāvad brahmā prathamam arhati /

ity ukte surarājena provāca caturānaḥ // 26.10 //

10b brahmā prathamam arhati] C1; brāhma pra tha ma ṇā te pi T; brāhmaṇaḥ prathamō 'pi ca Das.

/ matto ya ma dhi kastā badbrāhma pra tha ma ṇā te pi /

/ i tyukte su ra rā je na pro bā ca ca tu rā nanaḥ /

/ bdag las re zhig tshangs pa 'di // lhag pas dang po nyid du 'os /

/ lha yi rgyal pos de brjod tshe // gdong bzhi pa yis rab smras pa /

10c lha yi rgyal pos] DT; lha'i rgyal pos GN; lha'i rgyal po Q.

matto 'py adhyadhikā devās te śuddhāvāsakāyikāḥ /

ity ukte brahmaṇā te 'pi jagadur gaganasthitāḥ // 26.11 //

11ab matto 'py adhyadhikā devās te] C1; matto sya dhi ka de bāste T; matto 'dhiko deva āste Das.

11c brahmaṇā] (= Das) ≡ bra hma ṇā T; tshangs pas (= Skt. *brahmaṇā); brahmaṇa C1.

/ matto sya dhi ka de bāste śuddhā bā sa kā yi kāḥ /

/ i tyukte bra hma ṇā te pi ja ga durgga ga na sthi tāḥ /

/ gtsang ma ris kyi lha de dag / bdag las kyang ni lhag pa yin /

/ tshangs pas de skad smras pa'i tshe // de dag gis kyang mkhar gnas smras /

sarvapratiśiṣṭo 'sau bodhisattvas tapaḥkṛśaḥ /

nadyāṃ nirañjanākhyāyāṃ vigāhya salilasthitāḥ // 26.12 //

12c nirañjanā°] ≡ nirañjanā° C1; ni rā ja nā T; nirañjanā° Das.

12d salilasthitāḥ] C1; sa li la sthi taḥ T; salile sthitāḥ Das.

/ sarbba pra ti bi śiṣṭo sau bo dhi satva sta {D225b} baḥ kṛ śaḥ /

/ na dyāṃ ni rā ja nā khyā yāṃ bi gā hyā sa li la sthi taḥ /

/ ni ranydza na zhes pa yi // klung du zhugs shing chur gnas pa /

/ byang chub sems dpa' dka' thub kysis // rid 'di kun las khyad par 'phags /

12a pa yi] DT; pa yis GNQ.

etad ākarṇya kanyābhyāṃ āhūya maṇibhājane /

avatāryārpitaṃ bhaktyā tat tasmai madhupāyasam // 26.13 //

13c avatāryārpitaṃ] ≡ avatāryārppitaṃ C1; a ba tīryārppi taṃ T; avatāryārpitaṃ Das.

13d tat tasmai] C1; dda ttāsmāi T; tad asmaī Das.

/ e ta dā kartṇya ka nyā bhyā mā hū ya ma ṇi bho ja ne /

/ a ba tī(ryyā T; dyyā D)rppi taṃ bhyaktya dda ttāsmāi ma dhu pā ya paṃ /

/ de dag thos nas gzhon nu mas // bos te rin chen snod du ni /

/ phog nas blugs te gus pa yis // sbrang rtsi'i 'o thug de la phul /

13b bos te] DGT; bos ste NQ || rin chen] DGNQ; rin cen T.

bodhisattvas tad ādāya ratnapātrīm dadau tayoh /

datteyaṃ na punar grāhyety uktvā jagṛhatur na te // 26.14 //

/ bo dhi satva sta dā dā ya ratna pā trim da dau ta yoḥ /

/ datto yaṃ na pu nargrā hye tyuktvā ja gra ha turnne te /

/ byang chub sems dpas de blangs nas // rin chen snod ni de la gtad /

/ byin pa 'di ni slar mi blang // zhes brjod de dag gis ma blangs /

14b rin chen] DGNQ; rin cen T || gtad] DT; btad GNQ (also possible).

14c blang] GNQ (= Skt. *grāhya); blangs DT.

sā tena nadyāṃ nikṣiptā nāgair nītā prabhāvatī /

vikṣobhyāmbho hṛtā tebhyas tārksarūpeṇa vajriṇā // 26.15 //

15a tena nadyāṃ] (= Das) ≙ te na na dyāṃ T; te nadyāṃ C1.

15c vikṣobhyāmbho hṛtā] ≙ vikṣobhyāmbho hṛtā C1; bi kṣo bhyāptā hṛ dā T; bskyod thob blangs (= Skt. *vikṣobhya-āpta-āhṛta?); vikṣobhyāpy āhṛtā Das.

/ sā te na na dyāṃ ni kṣi ptā nā gairnī tā pra bhā ba tī /

/ bi kṣo bhyā(ptā T; btā D) hṛ dā te bhyastārksa rū pe ṇa ba jri ṇā /

/ 'od ldan de ni chu klung du // des 'phangs klu rnam dag gis thob /

/ rdo rje can gyis de dag las // mkha' lding gzugs kyis bskyod thob blangs /

15b des] DT; de GNQ.

15c can gyis] DGNQ; can gyi T.

15d gzugs kyis] DT; gzugs kyi GNQ.

prasādī bodhisattvo 'tha kanyāyugalam abhyadhāt /

dānasya praṇidhānena bhavatyoh kiṃ samīhitam // 26.16 //

/ pra sā (dī T; di D) {T205b} bo dhi satvo tha ka nyā yu ga la mā bhyā pāt /

/ dā na sya pra ṇi dhā ne na bha ba hyoḥ kiṃ sa mī hi taṃ /

/ rab dang byang chub sems dpa' yis // de nas mdzes ma zung la smras /

/ sbyin pa'i smon lam dag gis ni // khyed gnyis ci zhig mngon par 'dod /

te tam ūcatur ānandanidhiḥ śuddhodanātmajaḥ /

sarvārthasiddho 'bhimataḥ kumāraḥ patir āvayoh // 26.17 //

/ te ta mū ca ru rā nanda ni dhiḥ śuddho da nātma jaḥ /

/ sarbbārtha siddho 'bhi ma taḥ ku mā raḥ pa ti rā ba yoḥ /

/ de la des smras zas gtsang sras // mkhas pa kun tu dga' ba'i gter /
/ gzhon nu don kun grub pa de // bdag cag bdag por mngon par 'dod /

*udyataṃ kāma*lahari *sarasam tad vacas tayoh /
na lilimpa manas tasya pādmaṃ dalam ivodakam // // **upamā** // 26.18 //

18ab *udyataṃ kāma*lahari *sarasam] ex coni; udyamakāmarahālī surasaṃ C1; udyā ma ka ma
ra ha lī sa ra san T; udyamaṃ mārālīlāyāḥ sarasaṃ Das. — Note: pāda a is na Vipulā.

18d ivodakam] = ivodakaṃ C1; i bo da kaṃ T; ivodake Das.

/ udyā ma ka ma ra ha lī sa ra {D226a} santadba casta yoḥ /

/ na li limpa ma nasta sya padmaṃ da la mi bo da kaṃ /

/ de dag tshig ni chags ldan zhing // 'dod pa'i rba rlabs lhag pa des /

/ de yi thugs la ma gos te // chu yis padma'i 'dab la bzhin /

18b rba] DT; dba' GNQ.

18d chu yis] DT; chu yi GNQ || 'dab la] GNQ; 'dab ma DT (also possible).

sa jagāda kumāro 'sau na kiṃ pravrajitaḥ śrutah /
na tasya lolanayanāḥ priyāḥ śriya iva striyaḥ // // **2** // 26.19 //

/ sa ja gā da ku mā ro sau na kiṃ pra bra ji taḥ śru taḥ /

/ na ta sya lo la na ya naḥ pri yāḥ śri ya i bastri yaḥ /

/ de yis smras pa gzhon nu de // rab tu byung ba ma thos sam /

/ de la bud med dpal mo bzhin // mig g.yo dga' ma med dam ci /

19d mig] DT; mi GNQ || dga' ma] GNQ; dga' ba DT.

ity anīpsitam ākarṇya dīrghaṃ niśvasya kanyake /
ūcatur dānadharmo 'yaṃ siddhyai tasyaiva jāyatām // 26.20 //

20d siddhyai] C1; si ddhyai T; siddhau Das.

/ i tya nī p̄sa ta mā karṇyaṃ dīrghaṃ ni śva sya ka nya ke /

/ ū ca turdā na dharmma yaṃ si ddhyai ta syai ba jā ya tāṃ /

/ zhes pa 'dod pa min thos nas // shugs ring phyung ste gzhon nu mas /

/ smras pa sbyin pa'i chos 'di ni // de yi grub slad nyid gyur cig /

20b ring] DT; rings GNQ || phyung ste] GNQ; phyungs te DT.

20c smras pa] DT; smras pa'i GNQ.

adr̥ṣtasneha*sam̐śliṣṭe praviṣṭe 'ntaḥ parāṇmukhe /
na nāma sucirābhyastaḥ pakṣapāto nivartate // 26.21 //

21a °*saṃśliṣṭe] ex conī (= Iwai); °saṃśliṣṭaḥ C1; saṃ śliṣṭaḥ T.

21b praviṣṭe 'ntaḥ parāṅmukhe] C1; pra biṣṭentaḥ pa rāṅmu khe T; praviṣṭo 'ntaḥ parāṅmukhaḥ Das.

/ a drṣṭa sne ha saṃ śliṣṭaḥ pra biṣṭentaḥ pa rāṅmu khe /

/ na nā ma su ci rā bhyastaḥ pakṣa pā to ni bartta te /

/ ma mthong byams pa yang dag sbyar // nang zhugs phyi rol phyogs tshe na'ang /

/ yun ring goms pa nges par ni // phyogs su lhung ba mi zlogs so /

21b tshe na'ang] DT; tshe 'ang GNQ (also possible).

21c yun ring] DT; yun rings GNQ (also possible) || goms pa] DT; goms pas GNQ.

iti tad vacanaṃ śrutvā bodhisattvaḥ prasannadhīḥ /

prayātas te samāmantrya viśrāntyai kānanāntaram // 26.22 //

/ i ti tadba ca naṃ śru tvā bo dhi sa tvaḥ pra sanna dhīḥ /

/ pra ya ta ste sa mā māntya bi śrā tyai kā na nānta raṃ /

/ de dag tshig de thos nas blo // rab dang byang chub sems dpa' ni /

/ nags kyi nang du ngal gso'i slad // de dag la ni glengs nas gshegs /

22c ngal] DNQT; 'ngal G || gso'i] DT; bso'i GNQ (also possible).

22d glengs] D; gleng GNQT.

pāyasāmṛtabhogena labdhadivyaabalodayaḥ /

pracchāyatarusucchāyam āruroha mahīdharam // 26.23 //

23a °mṛtabhogena] C1; mṛ ta bhā ge na T; °mṛtabhāgena Das; bdud rtsi'i cha dag gis (= *amṛtabhāgena).

23d mahīdharam] corr. (= Das); mahīdhara C1; ma hī dha raḥ T.

/ pā ya sā mṛ ta bhā ge {T206a} na la bdha di bya ba lo da yaḥ /

/ pracchā ya ta ru succhā ya mā ru ro ha ma hī dha raḥ /

/ 'o thug bdud rtsi'i cha dag gis // stobs ni mchog tu rgyas pa thob /

/ bsil grib mchog ldan shing dag gis // rab mdzes sa 'dzin dag la 'dzegs /

paryāṅkabandham ādāya tatra tasmin sukhaṃ sthite /

ahaṅkāra ivātyuccaśīrāḥ so 'drir vyaśīryata // 26.24 //

24a ādāya] C1; ā pā ya T; ādhāya Das.

24d vyaśīryata] C1, confirmed by Tib. zhig "destroyed"; bya giriyata T; vyagīryyata Das. — Note: The letter gī in C1 is almost the same as śī.

/ paryāṅka bandhā bā pā ya ta tra tasminsu khaṃ sthi te /

/ {D226b} a haṃ kā ra i bā tyucca śī rāḥ so drirbya giryata /
 / der ni skyil krung bcings pa mdzad // de yis bde bar bzhugs pa'i tshe /
 / nga rgyal bzhin du rtse mo ni // rab tu mtho ba'i ri de zhig /
24a krung] DGNT; khrung Q || bcings pa] DT; bcing ba GNQ (also possible).

viśīrṇabhūdhare tasmin sa pradadhyau viṣaṇṇadhīḥ /
 *sāpakṣālāni karmāṇi mayā kāni kṛtāny aho // 26.25 //

25c *sāpakṣālāni] ex conī; sāpakṣālāni C1; sa pakṣā la ni T; sapakṣālāni Das. Cf. BHSD, s.v. apakṣāla.

/ bi śīrṇa bhū dha re tasminsa pra da dhyau bi ṣaṇṇā dhīḥ /
 / sa pakṣā la ni karmā ṇi ma yā kā ni kṛ tā nya ho /
 / sa 'dzin rnam par zhig pa der // thugs ni byung bzhin de yis bsams /
 / kye ma dri med ma yin pa'i // las ni bdag gis ci zhig byas /
25d las ni] GNQ; las 'di DT.

iti cintāśatocchvāsaṃ tam ūcur vyomadevatāḥ /
 na tvayā vihitam sādho karma kiṃcid asāṃpratam // 26.26 //

26a cintāśato°] (= Das) ≙ cintā śa to T; brgya bsam (= Skt. *cintā-śata); cintāśato° C1.

26d karma] (= Das) ≙ karmma T; karmmaṃ C1.

/ i ti cintā śa tocchā saṃ ta mū curbyo ma de ba tāḥ /
 / na tva yā bi hi taṃ sādho karmma kiṃci da sām pra taṃ /
 / de lta brgya bsam dbugs ring ba / de la nam mkha' lha yis smras /
 / dam pa khyod kyis mi 'os pa'i // las ni ci yang bsgrubs pa med /
26a bsam] DT; bsams GNQ (also possible). **26b** nam mkha'] DQT; namkha' GN.

acchinnotaptakuśalaṃ dhartuṃ na kṣamate kṣitiḥ /
 sa tvam uttaptakuśalaḥ <*prāṃśu>śailaśatād guruḥ // 26.27 //

27a acchinno° C1 (= Das); acchi nno T; rgyun chad med par (= Skt. *acchinna). — Note: Iwai proposes to read *ucchinnotaptakuśalaṃ. He refers to the following text of SBhV: sarvāpi dvau pṛthivī na śaknoti dhārayitum yaś cocchinnakuśalamūlo yaś cottaptakuśalamūlaḥ (I, 111.8-9). It is good reference and his proposal deserves consideration. But the reading acchinno° is here logical, because a man as uttaptakuśalaḥ is always acchinnakuśalaḥ. I interpret acchinnotaptakuśalaṃ (singular!) as attribute of the Bodhisattva.

27c °kuśalaḥ <*prāṃśu>śaila°] ex coni, inferred from Tib. rab mtho ri bo (*prāṃśu-śaila?); °kuśalaḥ śaila° C1; ku śa laḥ procce śe la T; °kuśalaḥ proccaśaila° Das. — Note: the word procca is questionable, and this word seems to be a spelling mistake of prāṃśu-.

/ acchi nno ttapta ku la śaṃ dharttuṃ na kṣa ma te kṣi tiḥ /

/ sa tva muttapta ku śa laḥ procce śe la śa tādgu ruḥ /

/ rgyun chad med par dge bsgrubs pa // sa yis 'dzin par bzod ma gyur /

/ sems can dge ba rab bsgrubs pa // rab mtho ri bo brgya bas lci /

27b sa yis] DGNQ; sa yi T.

27c dge ba] DT; dge bas GNQ.

nirañjanāṃ samuttīrya saritaṃ vraja niścalam /

siddhidaṃ bodhisattvānāṃ deśaṃ vajrāsanābhidham // 26.28 //

28a nirañjanāṃ] corr.; nairamjanā C1; ni rañja ni T; nirañjanīm Das. — Note: In this chapter I standardize the wordform to nirañjanā, but nairañjanā is also possible.

/ ni rañja ni sa muttīrya sa ri taṃ bra ja niśca lam /

/ siddhi daṃ bo dhi satvā nāṃ de śa bajrā satsa li lā ku lā /

/ chu bo ni ranydza na ni // yang dag sgrol la g.yo med yul /

/ byang chub sems la grub ster ba // rdo rje gdan zhes brjod par song /

devatādiṣṭamārgeṇa prasthitasyādhvabhūtale /

pādanyāsair abhūt tasya hemapadmaparamparā // 26.29 //

29b °tasyādhvabhūtale] C1; ta sya dhvā bhū ta le T; °tasyāsyā bhūtale Das.

/ de ba tā biṣṭa mārge ṇa prasthi ta sya dhvā bhū ta le /

/ pā da nyā sai ra bhūta sya he ma padma pa raṃ pa rā /

/ lha yis bstan pa'i lam nas de // rab gshegs lam gyi sa gzhi la /

/ zhabs ni bkod pas gser dag gi // padma brgyud pa byung bar gyur /

29a lha yis] DGNQ; lha yi T.

29b lam gyi] D; lam gyis GNQT.

29d brgyud] DGNQ; rgyud T (also possible).

pr̥thivī vrajatas tasya prollasatsalilākulā /

raṇantī kām̐syapātrīva pronnanāma nanāma ca // 26.30 //

30b °salilākulā] (= Das) ≙ sa li lā ku lā T; °salilākulaḥ C1.

30c kām̐syā°] (= Das) ≙ kām̐ sya T; kām̐syā° C1.

/ pr̥ thi bī bra ja tasta sya prolla {T206b} satsa li lā ku lā /

/ ra ṇantī kām̐ sya pā trī ba bronna nā ma na nā {D227a} ma ca /

/ de ni gshegs pa'i sa gzhi la // chu rnams rab tu rdol bas dkrigs /

/ 'khar ba'i snod bzhin sgra ldan zhing // rab tu par zhes nems zhes kyang /
30d zhes] DT; ces GNQ || nems] DT; nem GNQ (also possible).

tāni tāni nimittāni pravṛttāni dadarśa saḥ /
yeṣām anuttaraññānanidhānasādhanam phalam // 26.31 //

31d °nidhānasā°] (= Das) ≡ ni dhā na sā T; °nidhānasā° C1.

/ tā ni tā ni paṃ mittā ni pra bṛttā ni da darśa saḥ /

/ ye ṣā ma nutta ra jñā na ni dhā na sā dha naṃ pha laṃ /

/ gang gi bla med ye shes gter // 'grub par 'gyur ba'i 'bras bu can /

/ mtshan ma de dang de dag ni // byung bar gyur pa de yis mthong /

31a gang gi] DT; gang gis GNQ. 31b 'grub par] DGNQ; 'grub pa T.

nirañjanāyā bhuvane nāgo 'ndhaḥ kālikābhidhaḥ /
buddhotpādāptadṛg bhūmeḥ śabdama ākarṇya nirayau // 26.32 //

32a nirañjanāyā bhuvane] corr.; ni rañja nā ya bhu ba ne T; ni rañja na'i sa gzhi la (= Skt. *nirañjanāyā bhuvane); nirañjanam nādyā bhuvane C1; nirañjanāya bhuvane Das. — Metre: pāda a is ra-bha Vipulā.

32c buddhotpādāptadṛg] C1; buddhotpā dāpta dṛg T; buddhotpādītadṛg Das.

/ ni rañja nā ya bhu ba ne nā gondaḥ kā li kā bhi dhaḥ /

/ buddhotpā dāpta dṛgbhū meḥ śabda mā karṇya nirya yau /

/ ni ranydza na'i sa gzhi la // nag po zhes bya long ba'i klu /

/ sangs rgyas byung bas mig thob cing // sa yi sgra thos nges par 'thon /

32a ni] DT; ne GNQ.

sarvalakṣaṇasaṃpannam dīptajāmbūnadadyutim /
sa bodhisattvam ālokya provāca racitāñjaliḥ // 26.33 //

/ sarbba lakṣa ṇa saṃpannam dīpta jambū na da dyu tiṃ /

/ sa bo dhi sa tva mā lo kya pro bā ca ra ci tāñja liḥ /

/ mtshan nyid thams cad rab rdzogs shing // 'dzam bu chu bo'i 'od zer 'bar /

/ byang chub sems dpa' des mthong nas // thal mo sbyar byas rab smras pa /

33b 'dzam bu] D; 'dzambu T; dzam bū GNQ (also possible).

33c dpa' des] GNQ; dpa' de DT.

nalinanayanakāntas tvaṃ vane yauvane 'smin
vihārasi virahārtiṃ saṃpadām arpayitvā /

*asamaśamaṣeṣonmeṣasaṃtoṣahetur

bhvasi bhvasamudre dehiṇāṃ satyasetuḥ // 26.34 //

34c *asamaśama°] ex conī (= de Jong), inferred from Tib. mtshungs med zhi ba'i (= Skt.

*asamaśama); a śa ma śa ma T; aśamaśama° C1 (= Das).

/ na li na na ya na kānta stvaṃ ba ne yau ba ne smin

bi ha ra si bi ra hārtti sampa dā marppa yi tvā /

/ a śa ma śa ma bi śe ṣonme śa santo śa he tur-

bha ba si bha ba sa mu dre de hi ṇāṃ sa tya se tuḥ /

Metre: Mālinī.

/ padma'i spyan ldan mdzes pa khyod ni lang tsho dar la nags tshal 'dir /

/ phun tshogs rnam la 'bral ba'i gdung ba rab tu byin nas rnam par gnas /

/ mtshungs med zhi ba'i khyad par rab tu 'byed cing chog shes skye ba'i rgyu /

/ khyod ni srid pa'i mtsho la lus can rnam kyī bden pa'i zam stegs 'gyur /

34d mtsho la] GNQ; mtsho las DT || rnam kyī] DT; rnam kyis GNQ || stegs] DGNQ; stags T.

yathā muñcānty ete bhayataralatām atra hariṇā

yathā līlācakraṃ viharati samīpe khagagaṇaḥ /

sasattvāsattvānām kim api hr̥dayāśvāsasadanam

tathā manye bauddham vapur idam anāyāsasukhadam // 26.35 //

35a yathā muñcānty] ≙ yathā muñcānty C1; ya thā muñca nty T; athāmuñcānty Das || hariṇā]

C1; ha ri ṇā T; hariṇaḥ Das.

35c sasattvāsattvānām] (= Das) ≙ sa sa tvā sa tvā nām T; sasatv[ā]sattvānām C1.

/ ya thā muñca ntye te bha ya ta ra la tā ma tra ha ri ṇā

ya thā lī lā {D227b} cakraṃ bi ha ra ti sa mī pe kha ga ga ṇaḥ /

/ sa sa {T207a} tvā sa tvā nām ki ma pi hr̥ da yā śvā sa sa da nam

ta thā ma nye bauddham ba pu (ri T; raṃ D) da ma nā yā sa su kha daṃ /

Metre: Śikhariṇī.

/ ji ltar 'di na ri dags 'di dag 'jigs pa'i g.yo ba nyid ni btang byas shing /

/ ji ltar mkhar bgrod tshogs rnam rtse dga'i 'khor los nye ba nyid du rnam par gnas /

/ gang yang sems can rnam kyī snying gi yid brtan mtshungs pa nyid kyī gnas gyur pa /

/ de ltar 'di ni ngal dub med par bde ba sbyin pa'i sangs rgyas sku yin snyam /

35a 'di dag] GNQ; thams cad add. after 'di dag DT.

karikalabhakaḥ padmaprītyā karoti *kare karaṃ

sukhayati śikhī snigdhalāpaṃ kalāpaśikhānilaiḥ /

bhavati hariṇī lolāpāṅgā puraḥ praṇayonmukhī
praśamasamayasyeyaṃ puṇyaprasādamayī sthitiḥ // 26.36 //

36a karoti *kare karaṃ] ex conī (= Iwai), inferred from Tib. lag pa dag la lag pa (= Skt. *kare karaṃ?); karoti hareḥ karaṃ C1 (= Das); ka ro ti ha reḥ ka raṃ T.

36d puṇyaprasāda°] (= Das) ⇐ pu ṇya pra sā da T; puṇyāprasāda° C1.

/ ka ri ka la dha gaḥ padma prī tyā ka ro ti ha reḥ ka raṃ
su kha ya ti śī khi snigdḥā lā saṃ ka lā pa śī khā ni laiḥ /
/ bha ba ti ha ri ṇī lo lā yāṃṅgā pu raḥ pra ṇa yonmu khī
pra śa ma sa ma ya sye yaṃ pu ṇya pra sā da ma yi sthi tiḥ /

Metre: Hariṇī.

/ lag ldan phru gu padmo la dga' *bas lag pa dag la lag pa 'jog par byed /
/ gtsug phud ldan pa'i mjug rtse'i rlung gis snyan pa'i sgra dang ldan zhing bde bar byed
// mig zur g.yo ba'i ri dags mo rnam mdun du gus pas gyen du phyogs par gyur /
/ bsod nams rab dang rang bzhin 'di ni rab tu zhi bar 'gyur ba'i dus kyi lugs /

36a phru] D; phrug GNQT (also possible) || padmo la dga' *bas] ex conī; padmo la dga' DT; padmo dag la GNQ || lag pa dag la] GNQT; lang ba dag la D.

36b phud] DNQT; pud G || snyan pa'i sgra dang ldan zhing] DT; snyan pa'i sgra yang GNQ.

36c ri dags] DT; ri dwags GNQ (also possible) || gus pas gyen du] DNQT; gus pas gyen du gus pas G.

adyaiva buddhatvam avāpya śuddhaṃ
tvam bodhayiṣyasy akhilāṃ trilokīm /
sadyaḥ prasādapramadāvadātāṃ
kumudvatīm pūrṇa ivāmṛtāṃśuḥ // // **upamā** // 26.37 //

37b bodhayiṣyasy] C1; bo dhi ye śya ty T; bodhim eṣyaty Das.

/ a dyai ba buddha tva ma bā sya śuddhaṃ
tvam bo dhi ye śya tya khi lām tri lo kiṃ /
/ sadyaḥ pra sā da pra ma dā ba dā tāṃ
ku mudba tiṃ pūrṇa i bā mṛ taṃ śuḥ /

Metre: Upajāti.

/ de ring kho na dag pa'i sangs rgyas nyid thob nas /
/ 'jig rten gsum po ma lus khyod kyis rtogs par bgyid /
/ bdud rtsi'i zer gyis 'phral la ku mud ldan pa ni /
/ rab dang rab tu dga' ba'i dkar ba rdzogs pa bzhin /

37a de ring] DT; di ring GNQ.

37b ma lus khyod kyis] GNQ; khyod kyis ma lus D; khyod kyi ma lus T.

37c rtsi'i] DT; rtsi GNQ (also possible).

anyonyamṁ dinanāthadīptamahasaḥ sadyastavālokanāl
lokānām kamalaprabodha*kalanādivyaprakāśasprśām /
niryātā hṛdayān nibaddhamadhupaśreṇīva saṃpīḍana-
trastāntar na punaḥ kariṣyati padaṃ mohāndhakārāvalī // // **utprekṣā** // 26.38 //

38a °lokanāl] corr.; °lokanāt C1 (= Das); lo ka nāt T.

38b kamalaprabodha*kalanā°] ex conī (= Iwai), inferred from Tib. rab rgyas padma lta bus (= Skt. *kamalaprabodhakalanā-); ka ma la pra bo dha ka la yā T; kamalaprabodhakalayā° C1 (= Das). — Note: Tib. lta bu = Skt. kalanā (?), cf. Negi, p. 1830, s.v. lta bu. Kalpalatā 54.14d, vidhatte kasyaiśā kim api na manaḥśalyakalanām = Tib. ci yang 'di ni su yi yid la zug rngu lta bur bsgrub ma yin.

38c niryātā] C1; niryā tya T; niryātī Das || saṃpīḍana-] C1, confirmed by Tib. gdung zhing (= Skt. *saṃpīḍana); saṃ bhi ta na T; saṃbandhana- Das.

38d °kārāvalī] C1; kā ra ba li T; °kārāvalīḥ Das.

/ a nyo nyandi na nā tha dīpta ma ha saḥ sa dyasta bā lo ka {D228b} nāt
lo kā nām ka ma la pra bo dha ka la yā di bya pra kā śa spr śām /
/ niryā tya hṛ da yānni baddha ma dhu pa śre ba saṃ bhi ta na
trastāntarna pu naḥ ka ri śya {T207b} ti ba daṃ mo hāndha kā ra ba li /

Metre: Śārdūlavikrīḍita.

/ nyin mo'i mgon bzhin gzi brjid rab 'bar khyod kyi snang bas 'phral la phan tshun du /
/ rab rgyas padma lta bus mchog gi snang ba la reg 'jig rten rnam dag *gi /
/ sbrang rtsi 'thung ba'i 'phreng bzhin gdung zhing skrag par des bcings snying las phyir
byung ba /

/ gti mug mun pa'i 'phreng ba slar yang nang du gnas ni byed par mi 'gyur ro /

38a khyod] DGNT; khyed Q (also possible) || kyi] DT; kyis GNQ.

38b rnam] DT; rnam GNQ || dag *gi] dag gis DGNQT.

38c 'phreng] DT; phreng GNQ (also possible) || bcings snying las] DT; bcing snying la GNQ.

38d 'phreng ba] DT; phreng ba GNQ (also possible).

iti bruvāṇaṃ vinayān nāgarājaṃ prasannadhīḥ /
bodhisattvaḥ samābhāṣya samuttīrya nadīm yayau // 26.39 //

39a bruvāṇaṃ] C1; śru bā naṃ T; bruvāṇaṃ Das.

39b nāgarājaṃ] C1; nā ga rā jaṃ D; nāgarājaḥ Das.

39c bodhisattvaḥ] ≙ bodhisattvaḥ C1; bo dhi satvaḥ T; bodhisattvaṃ Das.

/ i ti śru bā ṇaṃ bi na yānā ga rā (jaṃ D; ja T) pra sanna dhīḥ /
 / bo dhi satvaḥ sa mā bhā śya sa muttīryya na dī ya yau /
 / dul bas de skad smra ba yi // klu yi rgyal la rab dang blo /
 / byang chub sems dpas phebs par smras // chu bo yang dag brgal nas gshegs /
39b klu yi] D; klu yis GNQT.

vajrāsanapadaṃ prāpya bodhimūlam anākulam /
 dakṣiṇāgraiḥ kuśaiś cakre śakradattaiḥ sa saṃstaram // 26.40 //

/ bajrā sa na pa daṃ (prā T; brā D) pya bo dhi mū la ma nā ku laṃ /
 / dakṣi nā graiḥ ku śaiśca kre śa kra dastaiḥ sa saṃ sta raṃ /
 / rdo rje gdan gnas byang chub kyi // rtsa bar des phyin ma 'khrugs par /
 / brgya byin gyis byin ku sha rnam // rtse mo g.yas bsten mal stan byas /
40a chub kyi] DT; chub kyis GNQ.   **40b** phyin] DT; phyir GNQ.   **40d** bsten] GNQ; bstan DT.

tatropaviśya paryaṅkaṃ baddhvā niścalaniścayaḥ /
 manthāvasānaviśrāntaḥ sa sudhābdhir ivābabhau // 26.41 //

41ab paryaṅkaṃ baddhvā] C1; paryaṃ kaṃ baddhā T; paryaṅkabaddho Das.
41d sa sudhābdhir] ≡ sa su dhā bdhi r T; ca sudhābdhir C1; sa dugdhābdhir Das.
 / ta tro pa bi śya paryaṃ kaṃ baddhā niśca la niśca yaḥ /
 / manthā ba sā na bi śrāntaḥ sa su dhā bdhi ri ba ba bhau /
 / der ni skyil krung bcas mdzad nas // g.yo ba med par nges pas bzhugs /
 / bdud rtsi'i chu gter bsrubs pa yi // mjug tu ngal gso bzhin du mdzes /
41b nges pas bzhugs] GNQ; nges par zhugs DT.   **41c** pa yi] DT; pa yis GNQ.
41d mjug tu ngal gso] DT; 'jug tu ngal bso GNQ.

asādhāraḥ kṣamādhāraḥ sa dhīrasaralākṛtiḥ /
 ruruce kāñcanaruciḥ paro merur ivācalaḥ // 26.42 //

42a asādhāraḥ kṣa°] (= Das) ≡ a sā dhā raḥ kṣa T; asādhāraḥ kṣa° C1.
42d paro] C1(post corr. marg.)(= Das); para C1(ante corr.); saro T.
 / a sā dhā raḥ kṣa mā dha raḥ sa dhī ra sa ra lā kṛ tiḥ /
 / ru ru ce kāñca na ru ciḥ sa ro me ru ri bā ca laḥ /
 / brtan zhing drang po'i dbyibs ldan de // thun mong min par bzod pa'i rten /
 / mi g.yo gser gyi 'od ldan pa // lhun po gzhan pa bzhin du mdzes /

āsraṅkaṣayaparyantaḥ paryaṅko 'yam mama sthiraḥ /

babandheti sa saṃkalpaṃ kṛtvā pratimukhīm smṛtim // 26.43 //

43a āsravakṣayaparyantaḥ] corr. (or °paryanta-?); āsravakṣayaparyanta C1; ā srā bakṣa ya paryanta T; asāvakṣayaparyantaḥ Das.

/ ā {D228b} srā ba kṣa ya paryanta paryamaṅgo yamma ma sthi raḥ /

/ ba bandhe ti sa saṃ kalpaṃ kṛ tvā pra ti mu khīm smṛ tiḥ /

/ zag pa zad pa'i mthar thug pa // skyil krung 'di la bdag gnas so /

/ zhes pa'i brtag pa byas nas des // dran pa'i sgo ni rab tu bcings /

43a pa zad pa'i] GNQ; pa zad pa DT (also possible).

atrāntare samabhyetya māraḥ saṃyamamatsaraḥ /

lekhaḥāras tatra tūrṇaṃ bodhisattvamabhāṣata // 26.44 //

44c tūrṇaṃ] corr. (= Das); stūrṇaṃ T; myur ba nyid du (= Skt. *tūrṇaṃ); pūrṇaṃ C1.

/ a trānta re sa ma bhye tye mā raḥ saṃ ya ma matsa raḥ /

/ le kha hā rastanna stūrṇaṃ (bo T; po D) dhi satva ma bhā ṣa ta /

/ de nas skabs der bdud dag ni // zhi la phrag dog spring yig thogs /

/ myur ba nyid du mngon par 'ongs // byang chub sems dpa' la smras pa /

44b spring] DT; springs GNQ (also possible).

akāmakāmatā keyaṃ loke bāndhavavāmatā /

akālakalikākārā matis te kasya vāmatā // 26.45 //

45a akāmakāmatā] (= Das) ≡ a kā ma kā ma tā T; 'dod min 'dod pa (= Skt. *akāmakāmatā); akālakāmatā C1.

45b loke] (= Das) ≡ lo ke T, confirmed by Tib. 'jig rten (= Skt. *loka); om. loke C1 || bāndhavavāmatā] C1, confirmed by Tib. gnyen la g.yon nyid (= Skt. *bāndhava-vāmatā); bandha ba dā ma tā T; bandhanadā matā Das.

45d kasya vāmatā] C1; kā sya bā ma nā T; su zhig 'dod (= Skt. kasya *kāmatā?); kāsyā kāmanā Das.

/ a kā ma kā ma (tā T; hā D) ke yaṃ lo ke bandha ba dā ma {T208a} tā /

/ ā kā la ka li kā kā ra ma tiste kā sya bā ma nā /

/ 'jig rten gnyen la g.yon nyid dang // 'dod min 'dod pa 'di ni ci /

/ dus min me tog gzhon nu'i dbyibs // khyod kyi blo yang su zhig 'dod /

gṛhītaṃ hataśaṅkena devadattena vaḥ puram /

niruddhāntaḥpuraśreṇī baddhaḥ śuddhodano nṛpaḥ // 26.46 //

46b vaḥ] C1; baḥ T; te Das.

46c śreṇī] C1; śre ṇi T: °śreṇīr Das. — Or read °*śreṇīr° (masculine, Bahuvrīhi)?

/ gṛ hī taṃ ha ta saṃ ke na de ba datta ta baḥ pu ram /

/ ni ruddhāntaḥ pu ra śre ṇi baddhaḥ śuddho da no nṛ paḥ /

/ dogs pa bcom pa'i lhas byin gyis // khyod kyi grong khyer rab tu blangs /

/ btsun mo'i tshogs *kyi 'phreng ba bkag / mi yi bdag po zas gtsang bcings /

46a lhas byin] DGNQ; lha sbyin T (also possible).

46c *kyi] ex con; kyis DGNQT || 'phreng] T; phreng DGNQ (also possible) || bkag] DT; dkag GNQ.

46d bcings] DT; bcing GNQ.

iti śrutvaiva vacanaṃ śokāmarṣaviṣojjhitaḥ /

aśikṣitavikāreṇa cetasā sa vyacintayat // 26.47 //

47a śrutvaiva] corr. (= Das); thos nyid na (= Skt. *śrutvaiva); śrutveva C1; śru tve ba T.

/ i ti śru tve ba ba ca naṃ śo ka marśa bi ṣojjhi taḥ /

/ a śi kṣi ta bi kā re ṇaḥ ce ta sa bya cinta yat /

/ zhes pa'i tshig ni thos nyid na // mya ngan khro ba'i dug spangs pa /

/ de *yis rnam 'gyur ma bslabs pa'i // sems kyis rnam par bsams par gyur /

47a tshig ni] DT; tshig 'di GNQ. **47c** de *yis] ex con (= Skt. *saḥ); de yi DGNQT.

47d sems kyis] DT; sems kyi GNQ || bsams] D; bsam GNQT.

aho batāntarāyaṃ me mārāḥ kartuṃ samudyataḥ /

nartayaty eṣa nirvrīdaḥ śikhaṇḍīkrīdayā jagat // 26.48 //

48c nirvrīdaḥ] C1, confirmed by Tib. ngo tsha med (= Skt. *nirvrīḍa); ni rbr̥ taḥ T; durvr̥ttaḥ Das.

48d śikhaṇḍi] corr. (= Das); śikhaṇḍi C1; śi khaṇḍi T.

/ a ho ba tānta ra yaṃ me mā raḥ karttu sa mudya taḥ /

/ nartta ya tye ṣa ni rbr̥ (taḥ T; teḥ D) śi khaṇḍi kṝ ḍa {D229a} ya ja gat /

/ kye ma bdag la bdud dag ni // bar chad bya bar rab tu br̥tson /

/ ngo tsha med 'di gtsug phud ldan // rtse zhing 'gro la gar stabs sgyur /

48c med 'di] GNQ; med ni DT || phud] DT; pud GNQ.

48d zhing] DT; bzhing GNQ || sgyur] DT; bsgyur GNQ.

mārāmara virāmas te daurjanyasya na jāyate /

ekena hiṃsāyajñena prāpteyaṃ kāmātā tvayā // 26.49 //

49a mārāmara] C1; mā rā mā ra T; mārā mārā Das.

49d kāmātā] C1; ka ma tā T; kamratā Das.

/ mā rā mā ra bi rā ma ste dorjja nya sya na jā ya te /
/ e ke na hiṃ sā ya jñe na prā pte yaṃ ka ma tā tva yā /
/ mtha' ni 'chi bar mi nus bdud // khyod kyis gnod par nus ma yin /
/ 'tshe ba'i mchod sbyin gcig gis ni // 'dod pa nyid 'di khyod kyis thob /
49c mchod] DT; mchog GNQ.

yajñadānatapaḥślāghāṃ nātmanaḥ kartum utsahe /
svaḡuṇodīraṇamlānaṃ puṇyapuṣpaṃ hi śīryate // 26.50 //

/ yajñā dā na ta paḥ ślā ghyam nā tma naḥ karttu mu tsa he /
/ sva gu ṇo dī ra ṇa mlā na (pu T; bu D) nya puṣpa hi śīryā te /
/ mchod sbyin sbyin pa dka' thub bsngags // bdag nyid la ni byed mi spro /
/ rang gi yon tan bsgrags pa yis // bsod nams me tog rnyings shing 'brul /
50d rnyings] GNQ; rnyis DT (also possible).

iti nirbhartsitas tena cittastenaḥ śarīriṇām /
sāmarṣaḥ prayayau mārāḥ samārabdhādbhutodyamaḥ // 26.51 //

51a nirbhartsitas] C1; nirbhartsis T; nirbhartsitas Das.
51d samārabdhādbhuto°] C1; sa mā rā bhādbhū to T; samārambhāddhato° Das.

/ i ti ni rbhartsis te na citta ste naḥ śa rī ri ṇā ma /
/ sa mārṣaḥ pra ya yau mā raḥ sa mā rā bhādbhū todaya maḥ /
/ de yis de skad sun phyung bas // lus can sems ni 'phrog pa'i bdud /
/ khro ba dang bcas rab song ste // rmad byung sbyor ba yang dag brtsams /
51d rmad byung] GNQ; rmad du DT (also possible).

athādrśyanta lalitā lālityāñcitalocanāḥ /
bhramadbhṛṅgatarāṅgiṇyaḥ kāntās cūtalatā iva // 26.52 //

/ a thā dr {T208b} śyanta la li tā lā lī tāñci ta lo ca nā /
/ bhra ma dbhṛṅ ga ta raṅ gi nyaḥ kāntāścūta la tā i ba /
/ de nas tsu ta'i 'khri shing bzhin // yid 'ong rab tu mdzes pa'i mig /
/ g.yo ba'i bung bas g.yo ldan ma // yid 'ong mdzes ma mthong bar gyur /
52a tsu ta'i] DGT; tsu te'i NQ.   **52c** bung bas] DT; bung ba GNQ (also possible).
52d gyur] DT; 'gyur GNQ.

*cārutācaritātrptās tīras tāḥ kāmakanyakāḥ |
sarāgaṃ pāda*nalinīnyāsaiś *cakruḥ tapovanam // 26.53 //

53a *cārutācaritātṛptās] ex conī; cārutām caritātṛptā C1; ca ru ta ca ri tā ṛptā s T; cārutaccar-
itātṛptās Das.

53cd pāda*nalinīnyāsaiś] ex conī (= Das); pādanalīnyāsaiś C1; pā da na li nyā saiś T; rkang pa
padma can bkod nas (= Skt. *pāda-nalinī-nyāsa?) . — Note: pāda c is na Vipulā.

53d *cakruṣ tapovanam] ex conī (= Das); cakruṣ sa tapovanam C1; ca kruṣ sa ta po ba nam T.

/ ca ru ta ca ri tā ṛptā sti srastāḥ kā ma ka nya kāḥ /

/ sa rā gaṃ pā da na li nyā saiśca kruṣ sa ta po ba nam /

/ spyod tshul mdzes pas ngoms gyur pa // 'dod pa'i bu mo gsum po de'i /

/ rkang pa padma can bkod nas // dka' thub nags ni chags ldan byas /

53c padma] DT; padmo GNQ.

53d nags ni] GNQ; nags 'di DT.

vilocanena hariṇī kariṇī gativibhramaiḥ /

tatra tābhir mukhāmbhojair nalinī malinīkṛtā // 26.54 //

/ bi lo ca ne na ha ri ṇī kā ri ṇī ga ti bi bhra maiḥ /

/ ta tra {D229b} tā bhi mu khām bho jairna li nī mā li nī kṛ tā /

/ der ni mig gis ri dags mo // 'gying ba'i 'gros kyis glang mo dang /

/ de dag bzhin gyi chu skyes kyis // padma can ni dman par byas /

54a ri dags] DT; ri dwags GNQ (also possible).

54b 'gros] DT; grogs GNQ.

yauvanābharaṇair aṅgair anurāgavilepanaiḥ /

lāvaṇyavasanaś tāsām kāmo 'bhūd apy acetasām // 26.55 //

/ yau ba nā bha ra ṇai raṃ gai ra nu rā ga bi (le pā T; la bā D) naiḥ /

/ lā ba ṇya ba sa nai tā sām kā mo bhū da sya ce ta sām /

/ de yi lus ni lang tsho yis // brgyan cing rjes su chags pas byugs /

/ mdzes sdug gos dang ldan pa yis // sems med rnam kyang chags par gyur /

vajrāsanasamādhānadhyanāniścalalocanam /

taṃ vilokyābhavat tāsām vismayadhyanadhāraṇā // 26.56 //

/ bajrā sa na mā dhā na dhyā na niśca la lo ca nam /

/ taṃ bi lo kyā bha battā sām bisma ya dhyā na dhā ra ṇā /

/ rdo rje'i gdan la bsam gtan la // mnyam gzhag g.yo med spyang ldan pa /

/ de mthong nas ni de dag rnam // ya mtshan bsam gtan 'dzin par gyur /

56b gzhag] DT; bzhag GNQ (also possible).

tā bodhisattvasaṃkalpān madarāgamayaṃ vayaḥ /

parityajyaiva sahasā *sallajjāṃ bhejire jarām // 26.57 //

57d *sallajjāṃ] ex conī, inferred from Tib. dam pa'i ngo tsha'i rga ba (= Skt. *sat + lajjāṃ jarām)
; sallajjāṃ C1; sa llajjī T; salajjā Das.

/ tā bo dhi sa tva saṃ kalpānma da rā ga ma yaṃ ba yaḥ /

/ pa ri tya jyai ba sa ha sā sallajjī bhe ji re ja rām /

/ byang chub sems dpa' *rtog pa las // rgyags dang chags pa'i rang bzhin gyi /

/ na tshod 'phral nyid yongs btang des // dam pa'i ngo tsha'i rga ba bsten /

57a *rtog pa] ex conī (= Skt. *saṃkalpa); rtag pa DGNQT.

57b bzhin gyi] GNQ; bzhin gyis DT.

57d rga] DT; dga' GNQ.

pratīpagamanāt tāsām atha bhagnamanorathāḥ /

*manmathāḥ *prathitārambhaḥ sainyasambhāram ādade // 26.58 //

58c *manmathāḥ *prathitārambhaḥ] ex conī (= Das), inferred from Tib. yid srubs grags pa rtsom
pa yis; manmathaprathitārabha C1; manma tha pra thi tā ra bha T.

/ pra tī ya ga ma nāttā sā ma tha bhagna ma no ra thāḥ /

/ manma tha pra thi tā ra bha sai nya saṃ bhā ra mā da de /

/ de nas de dag phyir log ste // song bas yid la re ba chad /

/ yid srubs grags pa rtsom pa yis // dmag gi tshogs pa bsdus par gyur /

58b yid] DT; yul GNQ || chad] DT; chags GNQ.

sarvaprāharaṇair vyāptaṃ nānāprāṇimukhair bhayaiḥ /

ṣaṭtrimṣatkoṭivipulaṃ balaṃ tasya samudyayau // 26.59 //

59b bhayaiḥ] C1 (= Das); bhayeḥ T; 'jigs pas (= Skt. *bhayaiḥ). — Note: Iwai proposes to read
*bhataiḥ.

59c vipulaṃ] C1 (= Das); bi pu laṃ D; bi pu la T. — Note: Iwai proposes to read *vipula-.

/ sarbba pra {T209a} ha ra ṇairbyāptaṃ nā nā prā ṇi mu khairbha yeḥ /

/ ṣaṭtrim ṣat ko ṭi bi pu (laṃ D; la T) ba laṃ ta sya sa mudya yau /

/ tha dad bzhin ldan srog chags dang // mtshon cha kun gyi 'jigs pas khyab /

/ bye ba phrag ni sum cu drug / de yi dpung chen yang dag rdzogs /

59d de yi] DT; de yis GNQ.

svayam ākarṇaniṣkrṣṭakopakrūrasāsanāḥ /

māraḥ sphāravikāreṇa bodhisattvaṃ samādravat // 26.60 //

60b °krūrasāsanāḥ] corr. (= Das); °krūrasarāsanāḥ C1; krū ra sa rā sa naḥ T.

60c māraḥ sphāra°] corr. (= Das); mārasphāra° C1; ma raḥ spha ra T.

/ sva ya ma karṇṇa niṣkr̥ṣṭa ko pa {D230a} krū ra sa rā sa naḥ /
/ ma raḥ spha ra bi kā re ṇa bo dhi sa tvaṃ sa mā dra bat /
/ rang nyid khro zhing drag po yis // rna ba'i bar du mda' stan drangs /
/ bdud *kyis rnam 'gyur drag po yis // byang chub sems dpa' kun tu gtses /

60b stan] GNQ; bstan DT.

60c bdud *kyis] ex conī (= Skt. *māraḥ); bdud kyī DGNQT.

śāstravr̥ṣṭis tadutsr̥ṣṭā saha pām̐suviṣāśmabhiḥ /
prayayau bodhisattvasya mandārāmbujapuñjatām // // **adbhutaḥ** // 26.61 //

61d °puñjatām] (= Das) = °pumuñjatām C1; puñja tam T.

/ śāstra br̥ṣṭi sta dutr̥ṣṭā sa ha pām̐ su bi śāśma bhiḥ /
/ pra ya yau bo dhi sa tva sya mandā rāmbu ja puñja tam /
/ de yis rab 'phangs rdul dang ni // dug dang rdo ldan mtshon gyi char /
/ mandā ra dang padmo yi // tshogs su byang chub sems la gyur /

61c mandā] D; manda GNQT (also possible).

punar mārabalotsr̥ṣṭaśāstravr̥ṣṭidhṛtikṣame /
cakrire devatās tasya vajra*pratimam āśrayam // 26.62 //

62ab °sr̥ṣṭaśāstravr̥ṣṭidhṛtikṣame] C1; sr̥ṣṭa śāstra br̥ṣṭi dhṛ ta kṣa ma T; °sr̥ṣṭā śāstravr̥ṣṭir dhṛtakṣame Das.

62d vajra*pratimam āśrayam] ex conī; vajrapratīsamāśrayam C1 (= Das); bajra pra ti sa ma śra yaṃ T. — Cf. Tib. rdo rje ra ba'i gnas "āśraya (gnas) of defensive wall (ra ba) [like] vajra (rdo rje)".

/ pu narmmā ra ba lo tsr̥ṣṭa śāstra br̥ṣṭi dhṛ ta kṣa ma /
/ cakri re de ba tāsta sya bajra pra ti sa ma śra yaṃ /
/ slar yang bdud dpung gis 'phangs pa // mtshon gyi char ni 'dzin bzod pa /
/ de la rdo rje ra ba'i gnas // lha rnam dag gis rab tu byas /

62c rdo rje] DGNT; rdo rja Q.

smaro 'pi naṣṭasaṃkalpaḥ samādhau śrotrakaṇṭakam /
ghaṇṭāpaṭurāṭatpattraṃ nirmame sphaṭikadrumam // 26.63 //

63b samādhau] C1; sa mā dho T; samādheḥ Das.

/ sma ro pi naṣṭa saṃ kalpaḥ sa mā dho śro tra kaṇṭa kaṃ /
/ ghaṇṭā pa ṭu ra ṭatpattra nirmma mespha ṭi ka dru maṃ /
/ brtag pa nyams pa'i dran pas kyang // ting nge 'dzin gyi rna ba'i tsher /

/ shel gyi ljon pa 'dab ma ni // dril bu gsal ba'i sgra ldan sprul /

63a brtag] GNTQ; brtags D (also possible).

taṃ tāmukharaṃ vṛkṣaṃ māraṃ ca sabalāyudham /
cakravāḍe samutkṣipya cikṣipur vyomadevatāḥ // 26.64 //

64c cakravāḍe] C1; cakra bā ḍe T; cakravāḍe Das.

/ tantā ra mu kha raṃ vṛkṣaṃ mā rañca sa ba lā yu dham /

/ cakra bā ḍe sa mutkṣi sya cakṣi purbbyo ma de ba tāḥ /

/ mu cor sgrogs pa'i shing de dang // bdud dpung mtshon dang bcas pa dag /

/ nam mkha'i lha yis blangs nas ni // lcags ri'i phyi rol rab tu 'phangs /

bhagavān atha saṃprāptaprasannajñānanirmalaḥ /
sarvavit sarvagaḥ sarvajātismṛti*paro 'bhavat // 26.65 //

65d °smṛti*paro 'bhavat] ex conī (= Das), inferred from Tib. dran pa mchog tu gyur (= Skt.

*smṛtiparo 'bhavat); °smṛtipuro bhavat C1; smṛ ti pu ro ta bat T.

/ bha ga bā na tha saṃ prāpta pra sanna jñā na nirmma laḥ /

/ sarbba bitsarba gaḥ sarba jā ti smṛ ti pu ro ta bat /

/ de nas bcom ldan ye shes ni // dri med rab dang yang dag thob /

/ kun rig kun rtogs skye ba ni // thams cad dran pa mchog tu gyur /

65c rig] DNQT; rigs G.

sa tatrānuttarajñānasamyaksaṃbodhim āśritaḥ /
dadarśa sarvabhūtānāṃ gatim karmorminirmitām // 26.66 //

66b āśritaḥ] C1; ā śri taḥ T; āpitaḥ Das.

66c sarvabhūtānāṃ] ≡ sarvvabhūtānāṃ C1; sarbba bhū tā nī T; sarvabhūtāni Das.

/ {T209b} sa ta trā nutta ra jñā na samyaksaṃ {D230b} bo dhi mā śri taḥ /

/ da darśa sarbba bhū tā nī ga tim karmormmi nirmma tāṃ /

/ der ni bla med ye shes kyis // rdzogs pa'i byang chub brnyes pa des /

/ las kyī rba rlabs kyis sprul pa // 'byung po kun gyi 'gro ba mthong /

66a shes kyis] GNQT; shes kyī D (also possible).

66c rba] DT; dba' GNQ (also possible).

atha śākyapure māraḥ pravādam *asṛjad divaḥ |
bodhisattvaḥ prayāto 'staṃ tapaḥkleśavaśād iti // 26.67 //

67b *asṛjad divaḥ] ex conī (= Das); asṛn divaḥ C1; a sṛ jandi baḥ T.

/ a tha śā kya pu re mā raḥ pra bā da ma sṛ jandi baḥ /

/ bo dhi satva pra ya tostaṃ ta paḥ kle śa ba śā di ti /
 / de nas shākya'i grong khyer du // byang chub sems dpa' dka' thub kyi /
 / nyon mongs dbang gis 'das gyur ces // mkha' las bdud kyis rab tu bsgrags /
67b thub kyi] GNQ; thub kyis DT.   **67c** gyur ces] GNQT; gyur zhes D (also possible).
67d mkha' las] GNQ; mkha' la DT (also possible).

tatra śuddhodano rājā putrasnehaviṣāturaḥ /
 nipapāta tam ākarṇya vajrahata iva kṣitau // 26.68 //

68c ākarṇya] (= Das) = ā karṇya T; ārṇya C1.

/ ta tra śuddho do (no D; na T) rā jā pu tra sne ha bi śā tu raḥ /
 / ni pa pā ta ta mā karṇya baḥ bajra ha ta i ba kṣi tau /
 / der ni rgyal po zas gtsang ma // de thos rdo rjes bcom pa bzhin /
 / bu la byams pa'i dug gis gzir // sa la rab tu 'gyel bar gyur /
68b de thos] DT; de dus GNQ || rjes] NQ; rje DGT.   **68c** dug] DT; dag GNQ.

antaḥpure sahanṛpe prāṇatyāgakṛtakṣaṇe /
 suvṛttapakṣapātin yas tam ūcur vyomadevatāḥ // 26.69 //

/ antaḥ pu re sa ha nṛ pe prā ṇa tyā ga kṛ ta kṣa ṇe /
 / su bṛtta pakṣa pā ti nyasta mū carbyo ma de ba tāḥ /
 / mi bdag btsun mo'i tshogs dang bcas // srog ni btang bar byas pa'i tshe /
 / legs spyod phyogs su lhung ba yi // nam mkha'i lha yis der smras pa /
69c ba yi] DT; ba yis GNQ.

putras tavāmṛtaṃ pītvā samyaksambuddhatāṃ gataḥ /
 tenāvalokitasyāpi nāsti mṛtyukṛtaṃ bhayam // 26.70 //

70a putras] corr. (= Das); putra C1; pu tra T.

70d nāsti mṛtyukṛtaṃ bhayam] C1; nā sti mṛ taṃ bha yaṃ D; nāste mṛtyubhayaṃ kutaḥ Das.

/ pu tra ta bā mṛ taṃ pī tvā samyaksam buddha tāṃ ga taḥ /
 / te nā ba lo ka ta syā pi nā (sti D; ste T); mṛ taṃ bha yaṃ /
 / bdud rtsi gsol nas khyod kyi sras // yang dag rdzogs sangs rgyas nyid gyur /
 / de yis gzigs pa rnams la yang // 'chi bas byas pa'i 'jigs pa med /
70c la] DNQT; om. G.   **70d** 'chi bas] DT; 'chi mas GNQ.

iti sāntaḥpurāmātyaḥ śrutvā narapatir vacaḥ /
 abhūt pratyāgataprāṇaḥ sudhāsikta iva kṣaṇāt // 26.71 //

71a sāntaḥpurā°] (= Das) ≙ sāntaḥ bu rā T; śāntaḥpurā° C1.

/ i ti sāntaḥ bu rā mā tyaḥ śru tvā na ra pa tirbba caḥ /

/ a bhūtpra tya ga ta prā ṇaḥ su dhā sikta i ba {D231a} kṣa ṇāt /

/ mi bdag blon po btsun mo dang // bcas pas tshig de thos gyur nas /

/ bdud rtsis bran bzhin skad cig la // srog ni slar yang byung bar gyur /

tasmin mahotsavānande bodhisattvavadhūḥ sutam /

kāntaṃ yaśodharāsūta rāhugraste niśākare // 26.72 //

72d niśākare] (= Das) ≙ ni śya ka re T, confirmed by Tib. zla ba (*niśākara); divākare C1. Cf.

SBhV I, p. 120: asya janmani rāhuṇā **candro** grastaḥ.

/ ta sminma hotsa bā nande bo dhi satva baddhūḥ su (taṃ T; ta D) /

/ ka(ntaṃ T; nta D) ya śo dha rā mṛ ta rā hu gra ste {T210a} ni śya ka re /

/ kun dga'i dga' ston chen po der // zla ba sgra gcan gyis zin tshe /

/ byang chub sems dpa'i btsun mo ni // grags 'dzin ma la sras mdzes btsas /

72d btsas] DGQT; bcas N.

rāhulākhyāḥ sa bālo 'pi *nṛpe tajjanmaśaṅkīte |

jananyā saśīlaḥ śuddhyai nikṣipto 'mbhasi pupluve // 26.73 //

73b *nṛpe tajjanmaśaṅkīte] ex coni; nṛpate tajjanmaśaṅkīte C1; nṛ pa terjanma śaṃ ki te T; nṛpater janmaśaṅkīnaḥ Das.

73c saśīlaḥ] corr. (= Das); sasīlaḥ C1; sa si laḥ T.

73d pupluve] corr. (= Das); puplulai C1; pra plu bai T.

/ rā hu lā khyāḥ sa bā lo pi nṛ pa te rjanma śaṃ ki te /

/ ja na nyā sa si laḥ śud dhyai ni kṣiptambha si pra plu bai /

/ sgra gcan zhes pa'i byis pa de'ang // mi bdag des bskyed dogs pa'i tshe /

/ ma yis dag slang rdo dang bcas // 'phangs tshe chu la 'phyo bar gyur /

73a zhes pa'i] GNQ; zhes pa DT.

73d chu la] GNQT; chu las D || gyur] DT; 'gyur GNQ.

bhagavān api saptāhaṃ sthito niścalavigrahaḥ /

vajraparyaṅkabandhena devānāṃ vismayāṃ vyadhāt // 26.74 //

74a saptāhaṃ] corr. (= Das); saptāha C1; saptā ha T. Cf. SBhV, I, p. 121, saptāham.

/ bha ga bā na pi saptā ha sthi to niśca la bi gra haḥ /

/ bajra paryaṅ ka bandhe na de bā nāṃ bisma yaṃ bya bāt /

/ bcom ldan 'das kyang nyin zhag bdun // sku ni g.yo ba med par gnas /

/ rdo rje skyil krung bcings pa yis // lha rnam ya mtshan ldan par byas /

sa brahmakāyikākhyābhyām devatābhyām vibodhitāḥ /
avadat paramānandasudhāsamdohasundaraḥ // 26.75 //

75b devatābhyām] (= Das) ⇨ de ba tā bhyām T; om. devatābhyām C1 || vibodhitāḥ] ⇨ bi bo dhi
taḥ T; virodhitāḥ C1 (= Das).

/ sa brahma kā yi kā khyā bhyī de ba tā bhyām bi bo dhi taḥ /

/ a ba dat (pa D; ba T) ra mā nanda su dhā sando ha punda raḥ /

/ tshangs pa'i rigs zhes bya ba yi // lha gnyis kyis ni *bsgul ba na /

/ mchog tu kun dga' bdud rtsi yi // tshogs ltar mdzes pas bka' stsal pa /

75a ba yi] DT; ba yis GNQ.

75b *bsgul ba] ex conī (= Skt. *vikṣobhita? [⇨ *virodhitāḥ?, cf. C1]); bskul ba DGNQT.

75c rtsi yi] DT; rtsi yis GNQ.

aho bata mayājñātā pūrvam eṣā sukhasthitīḥ /
yayā surāsuraiśvaryasukhaṃ duḥkhagaṇāyate // 26.76 //

76a mayājñātā] C1, confirmed by Tib. bdag gis shes ma gyur (= Skt. *mayā ajñāta); mayā jñātā
Das.

/ a ho ba ta ma yā jñā tā pūrbba ne ṣā su kha sthi tiḥ /

/ ya yā su rā su re śārya su khaṃ duḥ kha ga ṇā ya te /

/ lha dang lha min dbang phyug bde // gang gis sdug bsngal du rtsi ba /

/ bde bar gnas pa 'di ni sngon // kye ma bdag gis shes ma gyur /

76b rtsi] DT; brtsi GNQ (also possible).

lāvaṇyāmbhaḥplāvitāṅgās taruṇyaḥ
peyūṣārdraḥ svargasam̐bhogavargaḥ /
asyāśeṣatyāgahelāsukhasya
spardhābandhe pāṃśuniḥsāra eva // 26.77 //

77b peyūṣārdraḥ] C1; pe yū ṣārdraḥ T; pīyūṣārdraḥ Das.

/ lā ba nyaṃ bhaḥ plā bi tāṃ gāsta ru nyaḥ

pe yū ṣārdraḥ svarga {D231b} sam̐ bho ga barggaḥ /

/ a syā śe ṣa dyā ga he la su kha sya

sparddhā bandhe paṃ śu niḥ sā ra e ba /

Metre: Śālinī.

/ mdzes sdug chus rgyas lang tsho ldan pa'i lus /

/ bdud rtsis brlan pa mtho ris longs spyod tshogs /
/ ma lus btang gyur rtsol med bde 'di *yi /
/ 'gran zla snying po med pa'i rdul nyid do /
77c 'di *yi] ex coni; 'di yis DGNQT.

saṃtapto 'haṃ viṣayaviṣamakleśasaṃsārāpānthaḥ
klāntaḥ śāntyāvṛtim upagataś candanacchāyayaeva /
saṃjāteyaṃ sakalakaraṇā*pyāyinī nirvṛtir me
viśrāntānāṃ śamahimavane kiṃ sukhasyopamānam // 26.78 //

78b klāntaḥ] (= Das) ≙ klāntaḥ T; nyon mongs can (= Skt. *klānta); om. klāntaḥ C1 || °cchāyayaeva] (= Das) ≙ cchā ya ye ba T; °cchāyayaiva C1.

78c saṃjāteyaṃ sakala°] (= Das) ≙ saṃjāteyaṃ {{ka}} sakala° C1; saṃ jā te yaṃ sa ka la T || °karaṇā°] ex coni; ka ra ṇa T; °karuṇā° C1; °karaṇa° Das || °*pyāyinī nirvṛtir] ex coni; yyā yi nī ni rbṛ tir T; °pyāyitanrī nirvṛtir C1; °byāpinī nirvṛtir Das.

78d śamahima°] (= Das) ≙ śa ma hi ma T; zhi ba'i gangs ldan (= Skt. *śamahima); samahima° C1.

/ saṃ tapto haṃ bi ṣa ya bi ṣa ma kle śa saṃ sārā pāntha
klāntaḥ śāṃ tyā pri ti mu pa ga tā ścanda na cchā ya {T210b} ye ba /
/ saṃ jā te yaṃ sa ka la ka ra ṇa yyā yi nī (ni T; nī D) rbṛ tirmme
bi śrāntā nāṃ śa ma hi ma ba ne kiṃ su kha syau pa mā naṃ /

Metre: Mandākrāntā.

/ mi bзад yul gyi nyon mongs 'khor ba'i lam 'gron kun tu gdungs gyur cing /
/ nyon mongs can bdag zhi bas dga' bar nye gyur tsandan grib mas bzhin /
/ dbang po mtha' dag tshim pa'i bde ba 'di yis bdag ni dga' ba skyes /
/ zhi ba'i gangs ldan nags su ngal bsos rnam kyi bde ba'i dpe ni ci /

78a gdungs] GNQ; gdung DT || cing] GNQT; zhing D (also possible).

78b nye gyur] GNQ; nyer gyur DT (also possible, nyer ≙ nye bar).

78d zhi ba'i] DT; zhi ba GNQ (also possible) || rnam kyi] GNQ; pa rnam DT (also possible).

asminn avasare puṇyaparipākeṇa tad vanam /
vaṇijau pṛthusārthena pṛāptau trapusabhallikau // 26.79 //

/ a sminna ba sa re pu nya pa ri pā ke na tadba naṃ /
/ ba ni jau pṛ thu sārthe na pṛāpto tra pu sa bhalli kau /
/ gnas skabs der ni bsod nams dag / yongs su smin pas nags tshal der /
/ tshong pa ga gon bzang po dag / don mthun chen pos 'ongs par gyur /

devatāpreritau bhaktyā bhagavantam upetya tau /
 praṇatau piṇḍapāto 'yaṃ gr̥hyatām ity abhāṣatām // 26.80 //

80a devatāpreritau] corr. (= Das); de ba tā pre ri to T; devadattapreritau C1.
 / de ba tā pre ri to bhaktyā bha ga banta mutpa tye tai /
 / pra ṇa tau piṇḍa pā to yaṃ gr̥hya tā mi tya bhā ṣa taṃ /
 / lha yis bskul ba de dag gis // gus pas bcom ldan la phyogs te /
 / phyag 'tshal nas ni bsod snyoms 'di // blang bar mdzod ces rab tu smras /

dayāvidheyah sarvajñas tad ākarṇya vyacintayat /
 pūrvaiḥ pātre gr̥hīto 'yaṃ na pāṇau pātravarjite // 26.81 //

81b vyacintayat] corr. (= Das); vicintayat C1; bi cinta yat T.
 / da yā bi dhe yaḥ sarbba jñāsta dā karṇnya bi cinta yat /
 / pūrbvaiḥ pā tre gr̥hī to yaṃ na pā ṇo pā tra {D232a} basjji te /
 / brtse ba'i dbang gyur kun mkhyen gyis // de ni gsan nas rnam bsams pa /
 / snga rabs rnam kyis snod du 'di // blangs kyi snod spangs lag par min /

81a kun mkhyen] DNQT; kun chen G.   **81b** gsan] DT; bsan GNQ.

iti cintayatas tasya mahārājābhīdhāḥ surāḥ /
 dattvā sphaṭikapātrāṇi catvāri tridivam yayuḥ // 26.82 //

82c dattvā] corr.; datvā C1 (= Das); da tvā T.
 / i ti cinta ya tasta sya ma hā rā jā bhi dhāḥ su rāḥ /
 / da tvā spha ṭi ka pā trā ṇi ca tvā ri tri di ba ya yuḥ /
 / de ltar bsams pa de la ni // rgyal chen bzhi zhes bya ba'i lhas /
 / shel las byas pa'i lung bzed bzhi // phul nas lha yi gnas su song /

kṛtvātha bhagavān pātre piṇḍapātapratigrahaṃ /
 anugrahaṃ tayoś cakre śaraṇyatrayaśāsanāt // 26.83 //

/ kṛ tvā tha bha ga bānpā tre piṇḍa pā tra pra ti gra haṃ /
 / a nu gra haṃ ta yośca kre śa ra ṇya tra ya śā sa nāt /
 / de nas bcom ldan 'das kyi kyang // bsod snyoms rab tu bzhes mdzad nas /
 / skyabs gsum dag gi bka' yis ni // de dag rjes su bzung bar mdzad /

83c skyabs] DT; skabs GNQ || dag gi] DT; dag gis GNQ.
83d bzung bar] GNQ; bzung ba DT (also possible).

vitatasukṛtasākṣī puṇyanikṣepadakṣaḥ
kṣayitavipadaśeṣaḥ prārthanākalpavṛkṣaḥ /
bhavati kuśalamūlaiḥ kasyacid bhāgyabhājāḥ
śubhapaṇiṇati*śikṣādakṣiṇaḥsādhusaṅgaḥ // // śāntaḥ // 26.84 //

84a °sākṣī puṇya°] (= Das) ≡ sā kṣī pu ṇya T; °sākṣī ca puṇya° C1.

84c kuśalamūlaiḥ] corr. (= Das); kuśalamūleḥ C1; ku śa la mū leḥ; dge ba'i rtsa bas (= Skt. *kuśalamūlaiḥ).

84d °paṇiṇati*śikṣā°] ex conī (= de Jong), inferred from Tib. yongs gyur bslab pa'i (= Skt. *paṇiṇatīśikṣā); °paṇiṇatīdikṣā° C1 (= Das); pa ri ṇa ti dikṣā T.

/ bi ta ta su kṛ ta sā kṣī pu ṇya ni kṣe pa da kṣaḥ {T211a}

kṣa yi ta bi pa da śe ṣaḥ prārtha nā kalpa vṛkṣaḥ /

/ bha ba ti ku śa la mū leḥ ka sya cidbhā gya bhā jāḥ

śu bha pa ri ṇa ti dikṣā dakṣi ṇaḥ sā dhu saṅ gaḥ /

Metre: Mālinī.

/ legs byas rnam par rgyas pa'i dbang po bsod nams ster la mkhas /

/ rgud pa ma lus zad byed don du gnyer ba'i dpag bsam shing /

/ dge ba yongs gyur bslab pa'i rjes mthun dam pa dag *gi grogs /

/ skal ldan 'ga' zhig dag gi dge ba'i rtsa bas 'thob par 'gyur /

84a ster la] DT; gter la GNQ.

84c dag *gi] ex conī; dag gis DGNQT.

84d 'thob] GNQ; thob DT (also possible).

iti kṣemendraviracitāyāṃ bodhisattvāvadānakalpalatāyāṃ māravidrāvaṇāvādā-
naṃ nāma ṣaḍviṃśaḥ pallavaḥ //

Colophon: ṣaḍviṃśaḥ] C1; ṣaḍbim śaḥ T; pañcaviṃśaḥ Das.

/ i ti kṣe mendra bi ra ci tā yāṃ bo dhi satvā ba dā na kalpa lā tā yāṃ mā rā bi dra ba ṇā ba dā naṃ nā
ma ṣaḍbim śaḥ palla vaḥ //

/ zhes pa dge ba'i dbang pos byas pa'i byang chub sems dpa'i rtogs pa brjod pa dpag
bsam gyi 'khri shing las bdud bcom pa'i rtogs pa brjod pa'i yal 'dab ste nyi shu rtsa drug
pa'o //

Colophon: dbang pos] DGT; dbang gyis Q; dbang gyi N || brjod pa] DT; brjod pa'i GNQ (also possible) ||
rtsa] DT; om. rtsa GNQ (also possible).

27 Śākyotpattyavadāna

[Chp. 27] Das, Vol. 1, pp. 736-743 (as Chp. 26). de Jong, p. 68. Iwai, pp. 226-236.

Skt. Ms.: C1 99a3-100a3.

D: skyes rabs, Ke 232a5-234b6.

Q: mdo, Ke 127a1-128a6.

N: mdo, Ge 112b2-113b3.

G: mdo, Ge 155a2-156b4.

T: 211a3-213a6.

vaṃśaḥ sa ko 'pi vipulaḥ kuśalānubandhī
yaś cāruvṛttam ucitaṃ guṇasaṃgrahasya /
ratnaṃ viśuddharucisūcitasatprakāśaṃ
muktāmayam jagadalaṃkaraṇam prasūte // // śleśaḥ // 27.1 //

1c °rucisūcita°] corr. (= Das); °rucisūcita° C1; ru ci śrūci ta T.

/ {D232a5, T211a3} baṃ śaḥ sa ko pi {D232b} bi su laḥ ku śa lā nu bandhī
yaścā ru bṛtta mu ci taṃ gu ṇa saṃ gra ha sya /
/ ratnaṃ bi śuddha ru ci śrū rci ta satpra kā śaṃ
muktā ma yaṃ ja ga ta laṃ ka ra ṇa pra sū te /

Metre: Vasantatilaka.

/ mdzes pa'i spyod tshul dang ldan yon tan sdud par 'os gyur cing /
/ rin chen 'od zer rnam dag dam pa'i snang ba rgyas par byed /
/ nad med mu tig rang bzhin 'gro ba'i rgyan ni skyed byed pa /
/ gang zhig dge bas rjes 'brel ming chen rigs de 'ga' zhig yin /

1a cing] GNQT; zhing D.

1b rin chen] DGNQ; rin cen T.

nyagrodhārāmanirataṃ purā kapilavastuni /
śākyāḥ svavaṃśaṃ papracchur bhagavantaṃ tathāgatam // 27.2 //

2b kapilavastuni] C1; ka si la bastu ni T; kapilavāstuni Das.

/ nya gro dhā rā ma ni ra taṃ pu rā ka si la bastu ni /
/ śākyāḥ sva baṃ śaṃ pa pracchurbha ga bantaṃ ta thā ga taṃ /
/ ser skya'i gzhir ni nya gro dha'i // kun dga' ra bar bcom ldan 'das /
/ de bzhin gshegs pa bzhugs la sngon // shākya rnam kyis rang rigs zhus /

2a gro dha'i] DGQT; gro da'i N.

2d shākya rnam] DNQT; shākya thub rnam G || rang rigs] DT; rang rig GNQ.

taiḥ prṣṭaḥ svakulotpattiṃ sa maudgalyāyanam purah /
vaktuṃ nyayunkta kṛtvāsya vimalajñānadarśanam // 27.3 //

/ taiḥ prṣṭaḥ sva ku lotsattiṃ sa maudga lyā ya nam pu raḥ /

/ baktraṃ nya yumkta kṛ tvā sya bi ma la {T211b} jñā na darśa nam /

/ des dris des kyang mau gal bu // de la dri med ye shes kyi /

/ gzigs pa bskyed nas mdun du ni // rang gi rigs 'khrungs gsung bar bskos /

3a mau gal] DT; maudgal GNQ (also possible). 3b shes kyi] GNQ; shes kyis DT.

sa vilokya yathātattvam atītaṃ jñānacakṣuṣā /
tān avocata saṃsmṛtya śrūyatāṃ śākyaśambhavaḥ // 27.4 //

4c avocata] (= Das) ≡ a bo ca ta T; avocat_ C1.

/ sa bi lo kya ya thā ta tvā ma tī ta jñā na cakṣu ṣā /

/ tā na bo ca ta saṃ smṛ tyā śru ya tāṃ śākya saṃ bha baḥ /

/ de yis ye shes spyang gyis ni // 'das pa de nyid ji bzhin gzigs /

/ yang dag dran pas de rnam la // smras pa shākya byung ba nyon /

4a de yis] GNQ; de yi DT (also possible) || ye] DGNQ; ya T.

4d byung] DT; 'byung GNQ (also possible).

aśeṣe 'smin jalamaye jagaty ekārṇave purā /
sthithe pavanasaṃsparśāt payaḥ paya ivābhavat // // **upamā** // 27.5 //

5a jalamaye] (= Das) ≡ ja la ma ye T, confirmed by Tib. chu yi rang bzhin (= Skt. *jalamaya);
ja{ {mbha} }namaye C1.

/ a śe (ṣe D; ṣa T) smin ja la ma ye ja ga tya karṇa be su rā /

/ sthi te pa ba ṇa saṃ sparśāt (pa T; ba D) ya pa ya i bā bha bat /

/ ma lus 'jig rten 'di ni sngon // chu yi rang bzhin gcig nyid du /

/ gnas tshe rlung gis bsrubs pa las // chu ni 'o ma bzhin du gyur /

5d gyur] DT; 'gyur GNQ.

jale tasmin ghanatayā yāte kaṭhinatāṃ śanaiḥ /
abhūd varṇarasasparśaśabdagandhamayī mahī // 27.6 //

/ ja le tasmin gha na ta yā yā te ka thi {D233a} na tāṃ śa naiḥ /

/ a bhūdbarṇa ra sa sparśa śapda gandha ma yi ma hī /

/ chu der stug po nyid kyis ni // dal bus sra bar gyur pa'i tshe /

/ kha dog ro dang reg dang sgra // dri yi rang bzhin sa gzhir gyur /

6a chu der] DNQT; chu gter G.

tasyām ābhāsvarā devās cyutāḥ karmaparikṣayāt /
tattulyavarṇasambhūtāḥ sattvāḥ sattvabalādhikāḥ // 27.7 //

7c °varṇasam°] (= Das) ≡ barṇṇa sam T; °varṇṇaḥ sam° C1 (metre!).

/ ta syā mā bhā sva ra de baścyu tāḥ karmma pa ri kṣa yāt /

/ tattu lya barṇṇa sam bhr tā sa tvāḥ sa tva ba lā dhi kā /

/ der ni las dag yongs zad pas // 'od gsal lha las lhung gyur pa /

/ de mtshungs kha dog yang dag rgyas // sems can snying stobs stobs lhag pa /

7b lhung] DGT; ltung NQ. 7c de] DGNQ; da T || kha dog] DT; yang dag GNQ.

aṅgulyā rasam āsvādya tattṛṣṇātipramohitāḥ
āhāradoṣāt prayayur gururūkṣavivarṇatām // 27.8 //

8ab āsvādya tattṛṣṇātipramohitāḥ] ≡ ā svā dya tattṛṣṇā ti pra mo hi tāḥ T; āsvādya tāḥ C1;
āsvādya tattṛṣṇātipramohitāḥ Das. — Note: C1 has many missing letters in pāda b and d.

8c prayayur] ≡ prayayu{ {stu} }r C1; prā pu r T; samprāpur Das.

8d °kṣavivarṇatām] (= Das) ≡ kṣa bi barṇṇa tām T; kṣatām C1.

/ aṅgu lya ra sa mā svā dya tattṛṣṇā ti pra mo hi tāḥ /

/ ā hā ra do ṣāt prā pu rgu ru rūkṣa bi barṇṇa tām /

/ ro la chags pas rab rmongs pas // mdzub mos ro ni myangs byas nas /

/ kha zas skyon gyis lci ba dang // rtsub cing kha dog ngan par gyur /

8b mos] DT; mo GNQ || myangs] GNQ; myang DT.

annaprasavinī teṣām krameṇābhūd vasumḍharā /
tamobhīś ca viluptānām kṣetrāgāraparigrahaḥ // 27.9 //

9d °parigrahaḥ] C1; pa ri gra haḥ T; parigrahā Das.

/ anna pra sa bi nī te (ṣām T; ṣī D) kra me ṇā bhūt ba sundha rā /

/ ta mo bhiśca bi luptā nām kṣe trā gā ra pa ri gra haḥ /

/ de dag rnames kyi sa las ni // rim gyis sā lu 'khrungs par gyur /

/ mun pas rnam par bcom rnames kyis // zhing dang khang pa yongs su bzung /

9a sa las] GNQ; sa la DT (also possible) || sā lu] D; sa lu GNQT.

netā teṣām kṣetratrāṇāt kṣatriyaḥ kṣitipālāne /
mahāsammatanāmābhūj janasya mahato mataḥ // 27.10 //

10a netā] C1; ne tā D; tatas Das || kṣetratrāṇāt] C1; kṣa ta trā ṇāt T; nyams srung (= Skt. *kṣata-trāṇa); kṣatatrāṇāt Das. — Note: Here it seems Tibetan translators did not see C1, but another manuscript (= C2?).

/ (ma T; ne D) tā te śāṃ kṣa ta trā ṇāt kṣa tri yaḥ kṣi ti pā la ne /

/ ma hā sammatta nā mā bhūjja na sya {T212a} ma ha to ma taḥ /

/ de dag nyams srung sa skyong la // rgyal rigs tshul dang ldan pa ni /

/ skye bo mang pos bkur gyur pa // kun gyis bkur ba zhes pa byung /

10d zhes] DGNQ; zhas T.

tasyānvaye mahaty āsīn nṛpaḥ śrīmān upoṣadhaḥ /
amlānakīrtikusumaḥ pārijāta ivodadhau // 27.11 //

/ ta syā nva ya ma ha tyā sīnṛ (paḥ T; baḥ D) śrī mā nu po ṣa dhaḥ /

/ a mlā na kīrti ku su ma pa ri jā ta (i T; e D) bo da dhau /

/ de yi rigs brgyud chen po la // dpal ldan mi bdag gso sbyong 'phags /

/ grags pa'i me tog nyams med byung // chu gter la ni yongs 'du bzhin /

11b sbyong] DGNQ; sbyang T.

11d gter la] DT; gter las GNQ.

cakravartī sutas tasya māndhātābhūd ayonijaḥ /
jagaty ekātapatrasya yasya vaṃśo mahān abhūt // 27.12 //

/ cakra bartī {D233b} su tasta sya māndhā tā bhū da yo ni jaḥ /

/ ja ga tye ka ta pa tra sya ya sya baṃ śo ma ha na (bhūt T; bhū ta D) /

/ de yi sras gyur 'khor los sgyur // skye gnas skyes min nga las nu /

/ gang gi rigs brgyud 'gro ba na // gdugs gcig nyid ldan chen po byung /

12a los] DGNQ; lo T (also possible).

12b skye] DNT; skyes GQ (also possible).

12c brgyud] DT; gyur GNQ.

12d gcig] DT; cig GNQ (also possible).

vaṃśe sahasravaṃśasya kṛkis tasyābhavan nṛpaḥ /
cittaprasādam akarod bhagavān yasya kāśyapaḥ // 27.13 //

/ baṃ śe sa ha sra baṃ śa sya kṛ kī sta syā bha bannṛ paḥ /

/ citta pra sā da ma ka rod bha ga bān ya sya kā śya paḥ /

/ de yi rigs ni stong phrag gi // rigs la mi bdag kṛ ki byung /

/ gang gi thugs ni bcom ldan 'das // 'od srungs dag gis dang bar mdzad /

13a rigs ni] DNQT; rigs la mi bdag ni G.

13b rigs la] GNQ; rigs las DT (also possible) || kṛ ki] NQT; kṛ kī D (also possible); kṛ gi G.

Note: GNQ lack the whole text of pāda 13cd.

ikṣvākur anvaye tasya tasya cābhūd virūdhakāḥ /
prītyā kanīyasaḥ sūnor jyeṣṭhās tena vivāsitāḥ // 27.14 //

/ i kṣvā ku ra nva ye ta sya ta sya cā bhūd bi rū ḍha kaḥ /

/ pri tyā kā ni ya sa sū no jyoṣṭhaste na bi bā si tāḥ /

/ de bgyud bu ram shing pa byung // de las yang ni 'phags skyes po /

/ de yis bu ni nu bo la // dga' bas phu bo gnas nas bskrad /

14b de las] DGNQ; de la T.

14c de yis] GNQ; de yi DT.

14d phu bo] DT; pho bo GNQ (also possible).

Note: GNQ lack the whole text of pāda 14a.

ekībhūya tataḥ sarve svadeśavigatasprhāḥ /
kumāraḥ kapilākhyasya maharṣer āśramaṃ yayuḥ // 27.15 //

15ab ekībhūya tataḥ sarve svadeśavigatasprhāḥ] (= Das) ≙ e kī bhū ya ta taḥ sarbe sva de śa bi ga te sprhāḥ T. — **Note:** The whole text of pāda 15ab is missing in C1.

/ e kī bhū ya ta taḥ sarbe sva de śa bi ga te sprhāḥ /

/ ku mā raḥ ka pi lā khya sya ma harṣi rā śra maṃ ya yuḥ /

/ de nas gzhon nu thams cad ni // gcig tu 'dus nas rang yul la /

/ chags dang bral bas thub pa che // ser skya zhes pa'i gnas su song /

dhyānakālāntarāyāṇām bālyād uccaiḥ pralāpinām /
so 'nyatra nirmame teṣāṃ puraṃ kapilavāstv iti // 27.16 //

16d kapilavāstv] C1 (= Das); ka pi la bastv T. — **Note:** kapilavāstu is adjective, cf. SBhV (I, 57.15; 119.16).

/ dhyā na kā lānta rā yā ṇām bā myā duccaiḥ bra lā pi naṃ /

/ so nya tra nirmma me te ṣāṃ pu raṃ ka pi la bastve ti /

/ byis pa sgra chen sgrogs pa yis // bsam gtan dus kyi gegs byed pa /

/ de dag grong khyer gzhan du ni // ser skya'i gzhi zhes de yis sprul /

16b gegs] DT; bgegs GNQ (also possible).

kālena putravātsalyād anutāpena bhūpatiḥ /
ānīyantām kumārās te sacivān ity abhāṣata // 27.17 //

17c kumārās] (= Das) ≙ ku ma rā s T; kukumārās C1.

/ kā la na pu tra bātsa lyā da nu tā pa na bhū pa tiḥ /

/ ā nī yantām ku ma rā ste sa ci bā ni tya bhā {T212b} ṣa ta /

/ dus kyis sa bdag bu la ni // mnyes gshin rjes su gdung ba yis /
/ blon po rnams la gzhon nu ni // de dag khyer la shog ces smras /
17a dus kyis] GNQ; dus kyi DT.

tam ūcur mantriṇaḥ sarve rājan prāptapurottamāḥ /
pratyānetum aśakyās te jātāpatyāḥ pṛthuśriyaḥ // 27.18 //

18d jātāpatyāḥ pṛ^o] C1; jā tā pa tyā pṛ T; jātāpatyapṛ^o Das.

/ ta mū curmantri ṇaḥ sarbe {D234a} rā ja na prāpta pu rotta maḥ /

/ pra tyā ne tu ma śākya ste jā tā pa tyā pṛ thu śri yaḥ /

/ blon pos der smras rgyal po lags // de dag kun gyis grong mchog thob /
/ bu tsha skyes shing dpal 'byor che // slar yang dgug par mi nus so /

18b gyis] DGNQ; gyi T. **18d** dgug] DT; dgugs GNQ.

iti teṣāṃ pitus tatra śakyāśakyavicintane /
babhūvuḥ śākyasaṃjñās te nṛpuras teṣu vaṃśakṛt // 27.19 //

/ i ti te ṣāṃ bi tu sta tra śākya śākya bi cinta ne /

/ ba bhū buḥ śākya saṃ jñāste nṛ pu raste ṣu baṃ śa kṛt /

/ de dag rnams kyi pha yis der // nus sam mi nus rnam bsams tshe /
/ de dag shākya'i ming can gyur // de rnams rigs la mi yi grong /

tadvaṃśeṣu pañcapanāhasahasreṣu mahībhujām /
atīteṣu kṣitipatiḥ śrīmān daśaratho 'bhavat // 27.20 //

20ab tadvaṃśeṣu pañcapanāhasahasreṣu] C1 (= Das); tadbaṃ śe ṣu pañca pañca sa ha sre ṣu T.
Cf. SBhV (I, p. 31), kapilavastunagare pañcapanācāsād rājasahasrāṇy abhūvan. Iwai proposes to read *tadvaṃśe *pañcapanācāsatsahasreṣu. This proposal may be correct. However, in this case, it is difficult to judge whether the original text (C1 and T) should be discarded.

/ tadbaṃ śe ṣu pañca pañca sa ha (sre T; sra D) ṣu ma hī bhu jāṃ /

/ a tī te ṣu kṣi ti pa tiḥ śrī mānda śa ra tho 'bha bat /

/ de yi rigs la sa spyod ni // stong phrag lnga pa lnga 'das tshe /
/ dpal ldan sa yi bdag po ni // shing rta bcu pa byung bar gyur /

20a rigs la] GNQ; rigs las DT.

tasyānvaye siṃhahanur babhūva pṛthivīpatiḥ /
na raṇe siṃham iva yaṃ sehire rājakuñjarāḥ // 27.21 //

/ ta syā nva ye siṃ ha ha nurba bhū ba pṛ thi bī pa tiḥ /

/ na ra ñe siṃ ha mi ba yaṃ se hi re rā ja kuñja raḥ /
 / de yi brgyud la seng ge'i 'gram // sa yi bdag po byung gyur te /
 / gang zhig seng ge bzhin du ni // rgyal po glang pos g.yul mi bzod /
21a brgyud] DT; rgyud GNQ (also possible) || seng ge'i] G; sengge'i NQ; seng ge DT.
21c seng ge] DGNT; sengge Q.

jyeṣṭhaḥ śuddhodanas tasya sutaḥ śuklodanaḥ paraḥ /
 droṇodanas tadanujaḥ kanīyān amṛtodanaḥ // 27.22 //
22a śuddhodanas] (= Das) ≡ śuddho da nas T; śuddhodanaḥs C1.
22c droṇodanas] (= Das) ≡ dro ṇo da nas T; droṇoda{ {no} }nas C1.

/ jyeṣṭhaḥ śuddho da nasta sya su taḥ śuklo da naḥ pa raḥ /
 / dro ṇo da nasta da nu jaḥ ka nī yā na mṛ to da naḥ /
 / de sras thu bo zas gtsang ste // gzhan ni zas dkar de yi ni /
 / rjes su skyes pa bre bo zas // bdud rtsi zas ni gzhan nu'o /
22b zas] DGQT; zis N.

kanyāś catasraḥ śuddhākhyā śuklā droṇāmṛtā tathā /
 śuddhodanasya bhagavān sūnur nandas tathāparaḥ // 27.23 //
23a śuddhākhyā] (= Das) ≡ śuddhākhyā{ {ḥ} } C1; śuddhā khyāḥ T.

/ ka nyaśca ta sraḥ śuddhā khyāḥ śuklā dro ṇā mṛ tā ta thā /
 / śuddho da na sya bha ga bān su nurnandasta thā pa raḥ /
 / bu mo bzhi ste gtsang zhes dang // dkar bre bdud rtsi de bzhin no /
 / zas gtsang sras ni bcom ldan 'das // de bzhin gzhan ni dga' bo'o /

śuklodanasya tanayau dvau tiṣyākhyo 'tha bhadrīkaḥ /
 droṇodanasya dvau putrāv aniruddho mahāṃs tathā // 27.24 //
24b tiṣyākhyo] (= Das) ≡ ti ṣyā khyo T; tiṣyākhyau C1.

/ śuklo da na sya ta {D234b} yau dvo ti ṣyā khyo 'tha bha dri kaḥ /
 / dro ṇo da na sya dvau pu trā ba ni ruddho ma hāsta thā /
 / de nas zas dkar sras gnyis ni // skar rgyal zhes dang bzang ldan no /
 / bre bo zas kyi sras gnyis ni // ma 'gags de bzhin chen po'o /

ānandadevadattākhyāv amṛtodanasambhavau /
 śuddhāsutaḥ suprabuddhaḥ śuklāsūnuś ca mālikaḥ // 27.25 //

25c suprabuddhaḥ] C1, confirmed by Tib. legs par rab rtogs (= Skt. *suprabuddha); su pra śud-dhaḥ T; suprasuddhaḥ Das.

/ ā nanda de ba dattā khyā {T213a} ba mṛ to da na saṃ bhā bau /

/ śuddhā su taḥ su pra śuddhaḥ śuklā sū nuśca mā lī kaḥ /

/ kun dga' bo dang lhas byin zhes // bya ba bdud rtsi zas las 'khrungs /

/ legs par rab rtogs gtsang ma'i bu // dkar mo'i bu ni 'phreng ba can /

25b zas las] DGNQ; zas la T. **25c** rtogs] DT; rtags GNQ. **25d** 'phreng] T; phreng DGNQ (also possible).

droṇāputraś ca bhadrālī vaiśālyo 'py amṛtāsutaḥ /

rāhulo bhagavatsūnur yasmin vaṃśaḥ pratiṣṭhitaḥ // 27.26 //

26ab bhadrālī vaiśālyo 'py amṛtāsutaḥ] C1; bha drā ṇi bai śā lya sya mṛ tā su taḥ T; bhadrāṇir vaiśālyākhyo 'mṛtāsutaḥ Das. — Note: According to SBhV (I, 32.4), droṇā-putra's name is bhāddālin.

/ dro ṇa pu traśca bha drā ṇi (bai T; pai D) śā lya sya mṛ tā su taḥ /

/ rā hu lo bha ga ba taḥ sū nuryasminbaṃ śaḥ pra tiṣṭhi taḥ /

/ bzang po bre bo ma yi bu // yangs pa can yang bdud rtsi'i bu /

/ gang la rigs ni rab gnas pa // sgra gcan 'dzin ni bcom ldan sras /

26a bzang po] DNQT; bzang mo G.

ity ujjvalaṃ jñānamayena tena

vaṃśaṃ yathāvat kathitaṃ niśamya /

śākyā babhūvur bhagavatprabhāva-

sambhāvitotkarṣaviśeṣaśuddhāḥ // 27.27 //

27a ujjvalaṃ] C1; ujjva laṃ T; ujjvala- Das.

27b vaṃśaṃ] (= Das) ≙ baṃ śaṃ T; vaśaṃ C1.

27c °prabhāva-] C1; pra bhā baḥ T; °prabhāvaiḥ Das.

/ i tyujjva laṃ jñā na ma ye na te na

baṃ śaṃ ya thā bat ka thi taṃ ni śa mya /

/ śākyā ba bhū burbha ga bat pra bhā baḥ

sambhā bi totkarṣa bi śe ṣa śuddhāḥ /

Metre: Indravajrā.

/ zhes pa rab gsal ye shes rang bzhin des /

/ rigs ni ji ltar bshad bzhin thos gyur nas /

/ mchog gyur khyad par dag pa shākya rnam /

/ bcom ldan mthu yis rab tu 'khrungs par gyur /

27a des] DT; zhes GNQ.

27b ji ltar bshad bzhin] DT; ji lta bzhin bshad GNQ (also possible).

iti kṣemendraviracitāyāṃ bodhisattvāvadānakalpalatāyāṃ śākyotpattyavadānaṃ
nāma saptaviṃśaḥ pallavaḥ //

Colophon: śākyotpattyavadānaṃ] corr.; śākyotpatyavadānaṃ C1; śākyotsattya ba dā naṃ T;
śākyotpatīr Das || saptaviṃśaḥ] C1; sapta biṃ śaḥ T; ṣaḍviṃśaḥ Das.

/ i ti kṣe mendra bi ra ci tā yāṃ bo dhi satvā ba dā na kalpa la tā yāṃ śākyotsattya ba dā naṃ nā ma
sapta biṃ śaḥ palla baḥ //

/ zhes pa dge ba'i dbang pos byas pa'i byang chub sems dpa'i rtogs pa brjod pa dpag
bsam gyi 'khri shing las shākya byung ba'i rtogs pa brjod pa'i yal 'dab ste nyi shu rtsa
bdun pa'o //

Colophon: zhes] D; ces GNQT || rtsa] DT; om. rtsa GNQ (also possible).

第25章～第27章の内容梗概

第25章『出離のアヴァダーナ』

(以下、行頭の数字は詩節番号を示す)

- 1 本章の緒言。有情を救済するために菩薩は誕生する。
- 2-4 釈迦族の都城に王シュッドーダナという名声ある有徳の王がいた。
- 5-6 彼にはマーヤー妃という最愛の王妃がいた。
- 7-8 マーヤーは夢で白象がわが腹に入るのを見た。その時菩薩は母胎に入った。
- 9-10 菩薩を孕んだ母の姿は月に輝く乳海の如くであった。母の姿は宝を蔵する大地の如くであった。
- 11 母に妊娠女性特有の熱望 (dohada) が生じた。
- 12-13 母はルンビニーの森において菩薩を出産した。母に苦痛なく、その脇腹を割って菩薩が生まれ出た。
- 14 インドラ神が力試しに、生まれた菩薩を受けとめようとした。
- 15-16 菩薩は七歩を歩み、四方に宣言した。
- 17-18 大地が振動した。生まれた菩薩を神々が水流で洗い、日傘と払子を捧げ持った。
- 19-22 その頃アシタ仙の甥ナーラダは、見た不思議な光の原因を仙人に尋ねた。アシタ仙は「菩薩が発する福德の光である」と答えて、菩薩への訪問を決意した。
- 23 父王は生まれた息子にサルヴァールタシッダという名を与えた。

24-25 父王は釈迦族が祀るシャーキヤヴァルダナというヤクシャの社に菩薩を参拝させたが、菩薩はそのヤクシャから深く拝礼された。

26-36 父王は誕生した菩薩の身体の相を占相師たちに見せた。占相師たちは「この子は転輪王か仏になるだろう」と語り、菩薩が有する三十二相を一つ一つ丁寧に説明した。

37 このように語られた父王は喜んだ。出産の七日後、母マーヤーは昇天した。

38-39 菩薩の誕生の際に釈迦族に心の寂靜が生じたので、菩薩にシャーキヤムニ（釈迦牟尼）の呼び名が生じた。また父王はその王子に「神々に勝る神」（デーヴァーティデーヴァ）の名を付けた。

40-45 ナーラダを連れて苦行林から出て来たアシタ仙は、王から赤子の菩薩を見せてもらい、悦んだ。アシタ仙は王に、その子の将来を予言した。

46-50 アシタ仙は自分の余命の少なさを惜しがる言葉を王に語ってから、苦行林に戻り、わが身の死を欲した。仙人は身体を捨てる前に、ナーラダに向かって「汝はあの王子の説法を聞き、解脱を得ることであろう」と語った。ナーラダは仙人の葬儀をなした後、ヴァーラーナシーに赴き、カートヤーヤナの名を得た。

51 王子はすべての学問に精通し、ブラーフミーという新しい文字を創った。

52-54 王子が象一万頭の力を有することが世に知られると、ヴァイシャーリーの人々は「彼は転輪王になるだろう」と思い、親愛のため一頭の雄象を王子に贈ったが、デーヴァダッタはその大象を殴り殺した。ナンダが死象を片付けようとして七歩引きずったが、王子はその死骸を都城の壁の外に抛り投げた。

55-56 [競技会で] 王子は刀術や弓術の卓越を示し、一本の矢で七本のターラ樹と地面を貫いてみせた。王子はヤショーダラーと結婚した。

57-59 ある時七ヨージャナも高さがある一本の巨木が暴風で倒れ、ローヒカー川の流れを塞ぎ止めてしまったので、川が氾濫した。王子はその大木を持ち上げ、破壊した。

60-61 ある時デーヴァダッタが園林でハンサ鳥を矢で射殺したが、王子がその鳥を生き返らせたので、デーヴァダッタと王子の間に諍いが生じた。

62-63 父王は王子に一目惚れした王族の娘ゴーピカーを、王子の[第二の]妻にした。

64-65 占相師たちが王に「王子は七日後に転輪王か出家の聖者になります」と告げたので、王子の出家を恐れる王は不安に日を数えて過ごした。

66 格言詩。[王のもつ] 富と栄光も心の平安をもたらすものではない。

67-77 四門出遊の一。王宮の外に出た王子は老人を見て、人の老いる身体を憂い、戻った。

78-81 四門出遊の二。次の外出で王子は病人を見て、人の病む身体を憂いて戻った。

82-88 四門出遊の三。その次の外出で王子は死人を見、死ぬ身体を憂いて戻った。

89-91 四門出遊の四。王子は淨居天が化作した出家者を見て、出家への喜びを感じて戻った。馭者は以上のことを王に報告した。

92-93 王子が村に視察に行く途中、道で地に露出している埋蔵された諸財宝を見た。昔男たちに埋められたものが、女たちの手で引き出されたものだ。菩薩が受け取らなかったそれらの財宝は海の中に入った。

94-96 [村に着いて] 農耕で働く人々の苦悩する姿を見て、憐れんだ王子は、貧しい民に財を与え、牡牛たちを農作業の苦から解放した。

97-104 村を出た王子は、猛暑のために涼しい森に入り、汗だくの体を一本のジャンプ樹の木蔭に置いたが、日が移ろってもその樹の陰は菩薩の上から動かなかった。王子のもとにやってきた王は、その木蔭の奇跡を見て驚き、王子を拝んだ。

105-111 視察から戻る途中、王子は都城の近くで多くの死体が捨てられている墓場を見て、人の無常なる有様を馭者に語った。

112-119 王子は輪廻的生存を厭い、苦なき涅槃を思いつつ、都城に入った。すると車で進みゆく王子の美しさを露台から眺めたムリガジャーという娘が「王子に抱かれる女はどんな人か。きっと至福 (nirvāṇa) となるであろう」と女友達に語った。その言葉を「涅槃 (nirvāṇa) を得る」と受け取った王子は喜び、その娘を見て、首飾りを投げ与えた。父王はその娘を王子の第三の妻として後宮に迎えた。

120 王子は六千人の美女がいる後宮に入っても、最も愛したのは欲望の寂止であった。

121 占相師たちが父王に「王子は明日の朝に聖者か転輪王かになります」と告げた。

122-123 王子が出家することを恐れた父王は、都城の門を閉ざし、王の弟たちを呼んで諸門に配置し、大臣・兵たちと共に都城の警備に入った。

124 ヤショーダラーが子を孕み、美しく輝いた。

125-133 太陽が没し、黄昏も失せて、その最後の夜が来た。月が昇り、空は清く澄んでいた。その夜、王子は月明かりの中で、だらしのない姿で熟睡する後宮の女たちの姿を眺めて、それらを屍のように厭わしく感じた。

134-137 王子に出離の意欲が生じた時、門を護衛する者たちは「おい目覚めている、目覚めていれば災いは無い」と話していたが、それを聞いた王子は自分の願いが正しい道を進むものであると思った。

138 王子はわずかな睡眠の間に涅槃の前兆としての夢を見、無上智は近いと思った。

139-141 妻ヤショーダラーが不思議な夢を見て、目覚め、怖がって菩薩のその夢の内容を話したが、菩薩は「怖がることはない」と答えた。

142-144 菩薩は自分が見た夢の内容を妻に語り、それは自分にとっても妻にとっても吉兆であると述べたので、妻は再び眠った。

145 菩薩のもとに帝釈天や梵天などの神々が集まり来て、菩薩の氣力を充たした。

- 146 それらの神々は、菩薩の出離のための助力者として4人の神の子を任命した。
- 147 帝釈天に命じられたパーンチカというヤクシャが化作して王宮に取り付けられた階段を伝って降りて、王子は脱出した。
- 148-150 王子は馭者チャンダカを起こして、カンタカという馬を撫で、手綱を付けた。王子のおかげで、馬は静かに落ち着いていた。
- 151 4人の神の子の持ち上げる力を試すため、菩薩が片足を地に置くと、彼らはその足を動かすことが出来ずに驚愕した。
- 152-154 チャンダカを伴い、菩薩が馬にまたがると、[神の子たちが馬を持ち上げて] 空高く彼らは飛び上がり、出発した。菩薩の装身具の輝きにより天空は燦めいた。
- 155-156 後宮に棲むデーヴァターたちが涙を浮かべて、去り行く菩薩を眺めた。菩薩は王と家族がいる都城を遠くから右遠して、「許し給え」と述べた。
- 157-164 夜明け近くに王の親族であるマハット（マハーナーマン）は目覚め、王子が空を飛び行くのを見て、彼に大声で「[家族を捨て去る] この無情さは正しいことではありません」と呼びかけた。しかし王子は答えて、この恐ろしい輪廻界では出家することが正しいと教え、都城の外側に降り、馬で走り去った。
- 165 マハットに目覚めさせられた王や後宮の女たちは悲しい声をあげた。
- 166-171 神々に圍繞されながら、王子は12ヨージアナを進んで森に至り、そこで馬から降りると、チャンダカに馬と装身具をあずけて城に帰るように命じ、これから自分は愛欲を離れた森の寂靜に住むと告げた。
- 172-173 菩薩が刀で髻を切って空中に投げると、帝釈天がそれを受け取り、天に持ち帰った。その髪を切った場所は後に塔廟が建てられた。
- 174-179 悩むチャンダカは七日かかって都に帰ってきたが、彼は入城を躊躇って、馬だけを先に城に入れた。カンタカの嘶きを聞いて集まって来た王宮の人々は、馬だけが戻って来たのを知って泣き叫び、馬は涙を流して命を棄てた。その馬はバラモンに生まれ変わり、解脱を得た。
- 180 菩薩が帝釈天から袈裟衣を与えられた土地には、後に塔廟が建てられた。
- 181 第25章の締め括りの詩節。

第26章『魔を敗走せしめる [降魔の] アヴァダーナ』

- 1 本章の緒言。菩薩はマーラ（魔王）を教えの支配下に置く。
- 2-3 苦行林での苦行中に、菩薩の五人の侍者はヴァーラーナシーに去り、菩薩はセーナーヤニー村に赴いた。

4-6 村主セーナのナンダーとナンダバラという二人の娘は、シュッドーダナ王の息子（釈尊）の噂を聞き、彼と結婚できるように誓いを立てて、十二年間貞潔を守った。それは少女の自性から生じた願望であった。

7-8 満願の時、娘らは牝牛たちに他の牝牛たちの乳を飲ませては搾乳することを繰り返して最高の乳を得て、水晶の調理鍋で乳粥を得た。すると帝釈天と梵天がやって来た。

9-12 二人の娘が彼ら客人のために乳粥を取り分けると、帝釈天が「私より勝れている梵天に先に与えなさい」と言った。帝釈天は「私よりも浄居天の神々が勝れている」と言い、浄居天の神々は「あの菩薩こそが一切の者に勝れている」と言ったので、娘たちは菩薩に乳粥を捧げることにした。

13-15 菩薩は乳粥を受け取って、乳粥が入っていた宝器を返そうとしたが、娘たちは受け取らなかったのので、器を川に投げた。ナーガ（龍）たちがそれを得たが、帝釈天がガルダ鳥の姿でナーガから器を奪い取った。

16-22 菩薩は「布施の誓願として何を望むか」と二人の娘に尋ねると、娘たちは「シュッドーダナ王の息子が私たちの夫になりますように」と答えたので、菩薩は「彼はすでに出家したことを聞いていないのか」と答えた。すると娘たちは「この布施の功德がその方の目的達成のためになりますように」と祈った。その言葉を聞いて菩薩は心悦び、森の中に去った。

23-28 乳粥によって力を得た菩薩は一つの山に登ったが、結跏趺坐すると、その山が崩れてしまった。菩薩はそれは自分の過罪に因るものかと疑った。すると神々は菩薩に、「そうではありません。善根の断絶なく、善根を陶冶した方であるあなたを地が支えることができず、山が崩れたのです。ニランジャンナー河を渡って、金剛座という場所に行きなさい」と教えた。

29-31 その場所へ菩薩が歩いてゆく時、一步ごとに地に黄金の蓮の列が生じた。また地は輝く水に満ち、快い音を響かせ、地面が盛り上がり沈んだりした。そして菩薩は無上智の達成を示すめでたい前兆を様々に見た。

32-38 ニランジャンナー河に棲む盲目のナーガは眼が見えるようになり、響きを聞いて外に出て来て、菩薩の姿を見て合掌し、菩薩を讃歎し、「今日悟りを得るでしょう」と告げた。

39-43 菩薩はナーガに話しかけてから河を渡り、金剛座の場所に着くと、インドラ神から与えられた右旋するクシャ草で整った敷座を設け、坐った。彼の坐った姿はメール山を思わせた。煩惱が尽きるまでこの結跏趺坐を解くまい、と菩薩は決意し、憶念を持した。

44-48 マーラが伝令使の姿で現れて、「デーヴァダッタがカピラヴァストゥを掌握し、後宮の女たちを閉じ込め、シュッドーダナ王を投獄した」と彼に告げた。菩薩に悲

しみや怒りはないが、習ったことのない心の変化を経験し、彼は「これはマーラが邪魔しようとしているのだ」と考えた。

49-50 菩薩は「マーラよ、汝は一度の殺生祭祀によってカーマ神たることを得たのだ。私は自分が行ってきた無数の祭祀・布施・苦行を自慢しない」と言った。

51-57 マーラが企てに取りかかってその場を去ると、カーマ神の三人の娘が現れて、その妖艶な姿をもって菩薩を誘惑した。しかし菩薩が禅定に入って眼も動かさないのを見て驚き、また老婆の姿に変化させられて、退散した。

58-61 マーラは三億六千万の魔軍を菩薩に襲いかからせた。しかし魔軍が菩薩に投げた武器の雨は、花に変わった。

62 神々は菩薩を守るためにダイヤモンドの如きシェルターを作った。

63-64 マーラは瞑想を邪魔するため、葉が鋭い音で鳴る水晶で出来た一樹を化作したが、神々はその樹とマーラと魔軍と武器をすべて鉄圍山の外に放り出した。

65-66 菩薩は一切智、無上智となった。漏尽の汚れなき智を得た者、宿命智を極めた者、他の衆生の趣を見る天眼智を得た者として。

67-71 マーラは釈迦族の都城で空から「王子は苦行で死んだ」と報じたので、シュッドーダナ王は昏倒し、また王に付き添う臣や後宮の女たちも絶望のあまり死にそうになったが、神々が「王子は正等覚を得た」と真実を伝えたので、王と大臣たちと女たちは息を吹き返した。

72-73 ヤショーダラーは息子を産んだ。その時月蝕があったので子はラーフラと名付けられた。王子の子かどうか疑われたので、彼女がその息子を水に投げると、沈まずに浮かび、潔白とわかった。

74-78 成道後の七日間、世尊は身を動かさずに金剛の如き結跏趺坐を組んでいたが、二人の梵身天によって定から起こされた。仏は「この寂靜なる安樂の境地は無比なるものだ」と語った。

79-83 トラプサとバツリカという2人の商人が隊商を伴って森を通り、デーヴァターに促されて世尊に施食を申し出た。施を受け取る鉢をもたない仏のために四大王天がそれぞれ水晶の鉢をもたらししたので、仏は四つの鉢を一つにして施を受け、商人たちに三帰依の説法をなした。

84 第26章の締め括りの詩節。

第27章『釈迦族の起源アヴァダーナ』

1 本章の緒言。一つの善き家系が仏となる人を生む。

2 カピラヴァストゥで釈迦族の者たちが釈迦族の系譜を仏に質問した。

3-4 釈尊がその説明を目連に委ねたので、目連は如実に過去を見、憶念して、話し始めた。

5-6 原初、世界が一つの海であった時、風に接して水面が乳のようになり、固化して大地となった。

7-8 天界の業が尽きたアーバースヴァラ天の神々が地上に生まれ落ち、その天に等しい容姿の衆生（原初の人類）となった。彼らはラサを指で味わってみた後、その食物の弊害として、体の重たさと粗性を得、よき容姿を失った。

9-10 大地は次々に彼らの食物となるものを産んだ。衆生たちは稲田と家を所有した。衆生たちの指導者（最初の王）は稲田を守るので、クシャトリヤと呼ばれた。彼はマハーサンマタという名を有した。

11-12 彼の子孫にウポーシャダ王がいた。彼の息子、転輪王のマーンダートリは母の腹から生まれなかった。偉大な家系が続いた。

13 千の王家を有した彼の家系にクリキ王が出た。迦葉仏が彼の心を信仰で清らかにした。

14-15 その王の子孫にイクシュヴァーク王が出た。その子孫にヴィルーダカ王が出たが、王は末の息子への愛情から、上の息子たちを追放したので、その王子たちはカピラ仙の住む地に来た。

16 その王子らの喧噪が瞑想の邪魔になったため、仙人は化作して、離れた場所に都城カピラヴァストゥを出現させた。

17-19 父王は上の王子たちの追放を後悔し、大臣たちに彼らを国に戻すよう命じたが、大臣は「彼らは最高の都城を獲得し、繁栄していますので、引き戻すことは出来ません」と答えた。出来る（śakya）か否かを父王が思案したため、彼らは釈迦（śākya）という名になった。釈迦族の王統を王子ヌリプラが作った。

20-23 五万五千の王家が過ぎ去った時、ダシャラタ王があり、その子孫にシンハハヌ王が出た。その息子たちは長男シュッドーダナ、次男シュクローダナ、三男ドローノーダナ、末子アマリトーダナである。また王の四人の娘はシュッダー、シュクラー、ドローナー、アマリターである。シュッドーダナの息子が世尊とナンダである。

24-26 シュクローダナの息子がティシュヤとバドリカ。ドローノーダナの息子がアニルッダとマハット。アマリトーダナの息子がアーナンダとデーヴァダッタ。シュッダーの息子がスプラブダ。シュクラーの息子がマーリカ。ドローナーの子がバドラーリン。アマリターの子がヴァイシャルヤ。世尊の子がラーフラで、家系は終結した。

27 第27章の締め括りの詩節。以上のように目連によって王の系譜が説かれたのを釈迦族の者たちは聴聞した。

〔附〕 Kalpalatā 梵文古写本に記された古典修辞学の用語について

デーブン寺梵文写本において私たちはあちこちの詩節の終わりにおいて、インド古典修辞学の様々な用語がたった一語だけ、まるで教育用のメモのように記されているのを見出す。それらの修辞学的な指示は、写本の余白や行間に走り書きされているわけではなく、写本の本文できちんと記されているのである。

Kalpalatā の蔵訳においては、梵文写本にあったそれらの修辞学的な指示の単語はすべて無視され、翻訳の対象とされなかった。作品を蔵訳だけで読むことになるチベットの読者にとっては、そのような梵文学の修辞学的な指示は不要だからであろう。

記されたこのような修辞学上の指示は、インドの読者がその該当詩節を読んだ時に、詩の技法にきちんと注意を向けて、いかなる修辞学の技を用いてその詩節が作られたのか、正しく修辞学の観点から詩人の意図を理解し、詩節の鑑賞を深めることが出来るように鑑賞のポイントを一語のみで示したものであろう。これらの指示は、自ら修辞学の書を書くほどに、修辞学という学問に強い教育的関心をもっていた学者たるクシェーメンドラが、詩節を作りながらその詩の理解を助けるためのメモとして自分で記していったものであるかもしれない。C1 写本の親写本が1169年に筆写されたものなら、クシェーメンドラの死後、約100年しか経っていない。その写本の古さから、そのような可能性も簡単には否定できないのである。

もし私たちが古写本 C1, C2 と A の 3 本を用いて、Kalpalatā の作品全体に散在するこのような教育的な指示の言葉を漏れなく見つけてゆけば、それは相当な数にのぼるであろう。そしてそれらの指示がある詩節のすべてについて、指示どおりの詩的技法が実際に適用されている例として丁寧に検討することは、この詩人または彼の弟子筋が有した修辞学の確認に役立つことであろう。

今回私が C1 写本を見たのは第25章～第27章の3つの章に限られるので、とりあえずそれら3章の中に見出された、一語のみ書かれた修辞学的な指示と、その詩節の番号をここで記録しておきたい。次の通りである。

(以下、例えば 25.15 は、第25章の第15詩節の直後にその指示があることを意味する。指示の中には "2" や "3" のように、数字だけを記した指示も含まれている。)

adbhutaḥ (驚異) 25.15; utprekṣā (空想) 25.70; arthāntaranyāsaḥ (他事例導入) 25.72;
"3" (三) 25.73; utprekṣā (空想) 25.100; upamā (直喩) 25.102; utprekṣā (空想) 25.110;
preyaḥ (歓喜) 25.111; bībhatsaḥ (嫌悪) 25.112; utprekṣā (空想) 25.132; śāntiḥ (寂靜)
25.170; utprekṣā (空想) 25.171; karuṇaḥ (悲) 25.178; upamā (直喩) 26.18;
"2" (二) 26.19; upamā (直喩) 26.37; utprekṣā (空想) 26.38; adbhutaḥ (驚異) 26.61;
śāntaḥ (寂靜) 26.84; śleśaḥ (掛詞) 27.1; upamā (直喩) 27.5.

参考文献 References

Das & Vidyābhūṣana 1888-1918 = Sarat Chandra Das and Hari Mohan Vidyābhūṣana (and Satis Chandra Vidyābhūṣana): *Avadānakalpalatā*, 2 vols, Calcutta. [Abbr.: **Das**]

Raniero Gnoli 1977-1978: *The Gilgit Manuscript of the Saṅghabhedavastu, being the 17th and last section of the Vinaya of the Mūlasarvāstivādin*, Two Parts, Roma.

J. W. de Jong 1996: "Notes on the Text of the Bodhisattvāvadānakalpalatā, Pallava 7-9 and 11-41", 『法華文化研究』 (*Hokke Bunka Kenkyū*) 22, pp. 1-93. [Abbr.: **de Jong**]

Liu Zhen 2019: "A Briefer Introduction to Two Manuscripts of Bodhisattvāvadānakalpalatā Found in Tibet", *Acta Orientalia Academiae Scientiarum Hungaricae*, 72 (1): 33-46.

岩井昌悟 (Iwai Shogo) **2000** : 『クシェーメーンドラの作品中の仏伝の研究』 東洋大学博士論文 (PhD thesis, Toyo University, 2000, Tokyo). [Abbr.: **Iwai**]

岩井昌悟 **1995** : 「アヴァダーナ・カルパラター第24章アビニシュクラマナ・アヴァダーナ試訳」、『東洋大学大学院紀要』第31集、178-190頁。

岩井昌悟 **1996** : 「アヴァダーナ・カルパラター第25章マーラ・ヴィドラーヴァナ・アヴァダーナ試訳」、『東洋大学大学院紀要』第32集、145-156頁。

岡野潔 (Okano kiyoshi) **2019** : 「Kalpalatā と Avadānamālā の研究 (8) — Jayamuni, TJAM 第14章 (I), SMRAM 第21章, Kalpalatā 第84章 —」、『南アジア古典学』第14号、1-123頁。

本論文の執筆においては特に上記の岩井昌悟博士の諸業績に非常に助けられた。博士に深く感謝する。

※ 本研究は JSPS 科研費 (21H00470) の助成を受けたものである。

<キーワード> Kṣemendra, Bodhisattvāvadānakalpalatā, avadāna, Abhiniṣkramaṇāvadāna, Māra-vidrāvaṇāvadāna, Śākyotpattyavadāna, Saṅghabhedavastu, 釈迦牟尼、菩薩の誕生、出家、降魔、釈迦族の起源、仏伝文学、インド仏教説話文学、インド古典修辞学

(九州大学大学院教授, Ph.D.)

南アジア古典学 第18号

2023年7月30日発行

編集委員会：岡野潔，片岡啓

発行者：九州大学文学部インド哲学史研究室

〒819-0395 福岡県福岡市西区元岡744

イーストゾーン 九州大学文学部

TEL & FAX 092-802-5087

<https://www2.lit.kyushu-u.ac.jp/~indology/>

印刷所：福岡市博多区博多駅前1丁目23番28号

ヨシミ工産（株）

TEL 092-481-9559

www.e-yoshimi.jp/company.html

South Asian Classical Studies 18

July 30, 2023

Edited and published by

Department of Indology

Kyushu University

Motooka Nishi-ku Fukuoka-city

Fukuoka 819-0395 JAPAN

Editorial Board: OKANO Kiyoshi, KATAOKA Kei

Printed by Yoshimi

南アジア古典学

2023

第18号

目次

『プラマーナ・ナヤ・タットヴァ・アーローカ』論議章の研究(1) —議論における資質と行為—	須藤 龍真	1
ジュニャーナシュリーミトラ著『ヨーガ行者の確定』和訳研究(下)	護山 真也	41
梵文『法華経』諸伝本における動詞 <i>man</i> の現在活用の推移について	笠松 直	71
ネパールの演劇写本 ジャガトプラカーシャ・マツラ王のネワール語歌集(6) ディヴォーダーサ王	北田 信	85
詩論家ヴィディヤダラのマンガラ論	柴 優人	93
『マハーバーラタ』の神話的構造をめぐって —沖田瑞穂著『マハーバーラタ、聖性と戦闘と豊穡』 みずき書林(2020)書評論文(1)—	高橋 健二	121
Nyāyamañjarī 写本研究の回顧	片岡 啓	147
『量決択』ダルモッタラ注第二章の研究(一)	繆 寿楽	173
Kalpalatā と Avadānamālā の研究(12) —25 Abhiniṣkramaṇa、26 Māravidrāvaṇa、27 Śākyotpatti—	岡野 潔	197

九州大学大学院人文科学府・文学部

インド哲学史研究室

SOUTH ASIAN CLASSICAL STUDIES

No. 18

2023

CONTENTS

Qualities and Deeds in Argumentation: A Japanese Translation of the <i>Vāda</i> Chapter of the <i>Pramāṇanayatattvāloka</i> (1)	SUDO Ryūshin	1
An Annotated Japanese Translation of Jñānaśrīmitra's <i>Yoginirṇaya</i> (III)	MORIYAMA Shinya	41
The Present Forms of <i>man</i> in the <i>Saddharmapuṇḍarīka-sūtra</i>	KASAMATSU Sunao	71
Dramatic Manuscripts from Nepal: Jagatprakāśa Malla's Newari songs (6) Divodāsa	KITADA Makoto	85
Vidyādhara's Discourse on <i>Maṅgala</i>	SHIBA Yuto	93
On the Mythical Structures of the <i>Mahābhārata</i> : A Review of Mizuho Okita, <i>The Mahābhārata: Holiness, Warfare and Fertility</i> , Mizuki Shorin, 2020	TAKAHASHI Kenji	121
Retrospective of <i>Nyāyamañjarī</i> Manuscript Research	KATAOKA Kei	147
A Study of the Second Chapter of Dharmottara's Commentary on <i>Pramāṇaviniścaya</i> (1)	MIAO Shoule	173
A Study of the <i>Avadānakalpalatā</i> and the <i>Avadānamālās</i> (12) —25 Abhiniṣkramaṇa, 26 Māraavidrāvaṇa, 27 Śākyotpatti—	OKANO Kiyoshi	197

KYUSHU UNIVERSITY
DEPARTMENT OF INDOLOGY